

Vaclovas SLIVINSKAS

PARTIZANINIS JUDĖJIMAS VIDURIO LIETUVOJE

Vaclovas SLIVINSKAS

PARTIZANINIS JUDĖJIMAS VIDURIO LIETUVOJE

Spaudvita
2012

UDK 355.42(474.5)(091)
SI-27

Knyga išleista vykdant ES projektą „Bukonių krašto partizanų aukų paminėjimas ir įamžinimas“
2011-07-29 LEADER-10-JONAVA-01-011

Rėmėjai:

AB „Achema“,
Jonavos rajono savivaldybė,
Ukmergės rajono savivaldybė,
Vytautas Kromelis

Autorius nuoširdžiai dėkoja už pagalbą ir paramą:

Bukonių kaimo bendruomenei ir jos pirmininkei Daliai Autukienei,
Vytautui Venckūnui,
Petriui Vyšniauskui

Viršelio nuotraukoje Vinco Gėgžnos *Balandžio* būrys. Stovi: Petras Gerdvila, Vincas Gėgžna,
Vincas Navarauskas, Antanas Palinauskas. Sėdi: Petras Palinauskas, Bronius Baneckas, Vincas
Kupčinskas

Redaktorė Ramutė Šukienė

Recenzavo Vaidas Banys

Leidinyje panaudotos Kauno miesto muziejaus rezistencijos ir tremties skyriaus, Kėdainių krašto muziejaus, Ukmergės krašto muziejaus, Panevėžio krašto muziejaus, Genocido aukų muziejaus, Igno Meškausko asmeninio archyvo, Janės Ivanauskienės asmeninio archyvo, Anicetos Šiaučiulienės asmeninio archyvo, Vaivos Vaitelytės asmeninio archyvo, Mildos Janušienės asmeninio archyvo, Vaclovo Slivinsko asmeninio archyvo, Veronikos Gabužienės asmeninio archyvo nuotraukos

Renkant informaciją talkino: Violeta Jakočiūnaitė, Ignas Meškauskas, Vaidas Banys, Veronika Gabužienė, Janė Ivanauskienė, Veronika Eimulienė, Darius Juodis, Rūta Trimonienė, Rita Godliauskienė, Vanda Valeikienė, Vaiva Vaitelytė, Bronislava Chaneckienė, Artūras Narkevičius, Vytautas Strašauskas, Donatas Stankevičius, Aldona Grigoravičienė, Vitolis Skorupskas, Aniceta Šiaučiulienė, Jadvyga Kasparavičienė, Janė Burokienė, Mykolas Liužinas, Leonas Tofkevičius, Leonora Strazdienė, Nijolė Butkienė, Veronika Kišonienė, Jonas Grinius, Ona Jarašiūnienė, Vladas Kazlauskas

PRATARMĖ

1944 m. vokiečiai po pralaimėjimo Baltarusijoje buvo priversti trauktis iš Lietuvos. Liepą jie paliko Vilnių, rugpjūtį – Kauną. 1945 m. sausio 28 d. SSRS užėmė Klaipėdą ir įsitvirtino visoje Lietuvos teritorijoje – prasidėjo antroji sovietinė okupacija, kuri tęsėsi 45 metus. Lietuvoje buvo atkurta sovietinė politinė sistema, buvusi iki karo.

1944 m. tūkstančiai Lietuvos vyrų pasitraukė į miškus ir ten kūrė partizanų būrius. Prasidėjo dešimtmetį trukęs Lietuvos partizaninis karas su SSRS. Tėvynę šiame kare gynė savanoriška kariuomenė – partizanai. Jie buvo organizuoti, dėvėjo uniformas, turėjo karinius laipsnius, skiriamuosius ženklus, atvirai nešiojosi ginklus, laikėsi karo įstatymų ir papročių. Svarbiausias partizanų tikslas – atkurti nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę. Jie taip pat siekė sukliudyti kolūkių kūrimą, sovietų valdžios rinkimus, kolonistų iš SSRS įkurdinimą. Dauguma gyventojų palaikė partizanus ir kuo galėdami jiems padėjo, o sovietų kolaborantus laikė išdavikais, okupantų parankiniais. Žmonės partizanus vadino miškiniais, miško broliais, kovotojais už Lietuvos laisvę. Kiekvienas partizanas turėjo priimti priesaiką ir jos šventai laikytis.

Monografijoje pateikiamos Vyčio apygardos ir gretimų Didžiosios Kovos bei Prisikėlimo apygardų partizanų nuotraukos. Pagal dabartinį administracinį suskirstymą partizanai veikė: Jonavos rajone (Bukonių sen., Šilų sen., Kulvos sen., Žeimių sen.), Panevėžio rajone (Ramygalos sen., Vadoklių sen., Raguvos sen., Naujamiesčio sen., Upytės sen., Velžio sen., Miežiškių sen., Panevėžio sen., Smilgių sen.), Ukmergės rajone (Deltuvos sen., Siesikų sen., Taujėnų sen., Pivonijos sen.), Anykščių rajone (Traupio sen.), Kauno rajone (Vandžiogalos sen.), Kėdainių rajone (Dotnuvos sen., Surviliškio sen., Truskavos sen., Šėtos sen., Vilainių sen.).

TURINYS

KOVOSE UŽ TĒVYNEĒ	5
VYČIO APYGARDA. Kūrimosi istorija	13
VADAI	17
LIUDININKŪ PRISIMINIMAI	21
VYČIO APYGARDOS <i>BRIEDŽIO</i> RINKTINĒS PARTIZANŪ SĀRAŠAS	39
VYČIO APYGARDOS PARTIZANŪ NUOTRAUKOS	64
PARTIZANŪ GINKLAI	128
PARTIZANŪ ATSIŠAUKIMAI	130
PARTIZANŪ SPAUDA	138
STRIBAI	141
LITERATŪROS SĀRAŠAS	143

KOVOSE UŽ TĖVYNĘ

PARTIZANŲ BŪRIŲ KŪRIMASIS

Pirmieji partizanų būriai pradėti kurti 1944 m. Vyrų vengė prievartinės mobilizacijos į sovietinę kariuomenę, pradėjo slapstytis ir burtis į ginkluotus dalinius kovai prieš okupantus.

Lietuvos partizanai – daugiausiai civiliai žmonės, dažniausiai vadovaujami kariškių, siekė apginti Lietuvos nepriklausomybę per ir po Antrojo pasaulinio karo. Jie vėliau areštuoti, išvežti į kalnimo ir tremties vietas, arba išžudyti daugiatūkstantinės reguliariosios SSRS armijos ir NKVD dalinių.

1944 m. liepos 9 d. vienintelis Lietuvoje likęs VLIK-o Karo tarybos narys gen. M. Pečiulionis per sukarintą LLA ėmėsi organizuoti pasipriešinimą krašto okupacijai.

1944 m. liepos 17 d. Šiauliuose gen. M. Pečiulionis *Miškinis* pasirašė direktyvą Nr. 1. Jei Raudonosios armijos nepavyks sustabdyti, LLA karinėms pajėgoms įsakoma slėpti ginklus ir perėti į pogrindį.

1944 m. vasarą pradėtos kurti partizanų apygardos. Įkurtos šios apygardos: Dainavos apygarda (veikė Alytaus, Lazdijų apskrityse), Didžiosios kovos apygarda (veikė Vilniaus, Kauno, Ukmergės apskrityse), Vyčio apygarda (veikė Panevėžio, Ukmergės, Kėdainių apskrityse), Algimanto apygarda (veikė Rokiškio, iš dalies Panevėžio apskrityse), Vytauto apygarda (veikė Švenčionių, iš dalies Rokiškio apskrityse), Žemaičių apygarda (veikė Telšių, Mažeikių, Tauragės apskrityse), Kęstučio apygarda (veikė Tauragės, Raseinių, Jurbarko, Šiaulių apskrityse), Prisikėlimo apygarda (veikė Kėdainių, Panevėžio, Raseinių apskrityse), Tauro apygarda (veikė Marijampolės, Šakių, Vilkaviškio, Kauno apskrityse).

PARTIZANINIS KARAS

Partizanai išvaduojo suimtuosius iš kalėjimų, išvaikydavo okupantų valdžią, sunaikindavo mobilizacijos sąrašus, perspėdavo kitus netarnauti priešui, visokiais būdais priešinosi kolektyvizacijai, leido pogrindinę spaudą, kėlė tautinį patriotizmą, platino atsišaukimus.

Partizanų apygardose buvo įkurti karo lauko teismai. Buvo teisiami visi prasižengę. Griežčiau-

sia – mirties bausme – bausti išdavikai ir kolaborantai.

Pagal pasipriešinimo lygį, bendros vadovybės kūrimo eigą, partizanų karinių formuočių centralizacijos ypatumus skiriami trys partizaninio karo etapai.

Pirmasis etapas (1944–1946)

Tai intensyviausios kovos, didžiausių kautynių su okupacine kariuomene metai. Partizanai miškuose telkėsi dideliais būriais. Mažesniuose miesteliuose jie sunaikindavo okupacinės valdžios įstaigas, nuginkluodavo sribų būrius, išlaisvindavo suimtuosius.

1944–1945 m. žuvo daugiau kaip 10 tūkstančių partizanų. Tokios netektys vertė keisti kovos taktiką.

1945 gegužės 1 d. Vyčio apygardos partizanai, vadovaujami D. Vaitelio, V. Eivos, A. Vaičiūno, šturmo Siesikų miestelį ir jį užėmė.

1946 m. Vyčio apygardoje įvestas privalomas kario uniformos dėvėjimas. Visi partizanai buvo uniformuoti, turėjo partizano pažymėjimą su nuotrauka.

1944 m. Vyčio apygardoje buvo 16 būrių, juose – 572 partizanai, o 1946 m. apygardoje jau buvo maždaug 900 partizanų.

Antrasis etapas (1946–1948)

Tai laikotarpis, kai imta vengti atvirų kautynių su daug gausesniais NKVD daliniais. Šiuo laikotarpiu partizanai išsiskirstė mažesnėmis grupėmis. Jie slapstėsi gerai užmaskuotuose bunkeriuose miškuose ir pas patikimus gyventojus. Buvo ieškoma ryšių su Vakaraais, aktyviai kuriama bendra pasipriešinimo vadovybė.

Trečiasis etapas (1948–1953)

Šiuo laikotarpiu partizaninis pasipriešinimas jau silpo ir maždaug tik 2000 partizanų tęsė aktyvią kovą.

1949 m. vasario 2 d. Lietuvos partizanų vadai, atstovaujantys visoms apygardoms, susirinko Balandiškių kaime (Radviliškio r.) į partizanų vadų suvažiavimą. Vėliau, gresiant pavojui, persikėlė į Minaičių kaimą, į bunkerį, įrengtą pas ūkininką Stanislovą Miknių.

Partizanų vadų suvažiavime 1949 m. vasario 2–22 d. nutarta ginkluotą pasipriešinimą pavadinti Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžiu – LLKS.

Priimta ginkluoto pasipriešinimo taktika, sąjūdžio politinė ideologinė, organizacinė ir kita veik-

la, LLKS statutas, partizanų uniformos, pareigų ir laipsnių ženklai bei kt.

1949 m. vasario 16 d. LLKS posėdyje priimta deklaracija. Joje išdėstytos pagrindinės sąjūdžio

politinės programos nuostatos, pabrėžta, kad okupacijos metu LLKS Taryba yra aukščiausias tautos politinis ir karinis organas, vadovaujantis politinei ir karinei tautos išlaisvinimo kovai. Deklaraciją

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos

D e k l a r a c i j a

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Taryba, atstovaudama visas Lietuvos teritorijoje esančias vieningos vadovybės vadovaujamas karines visuomenines gruputes, būtent:

- a/ Pietų Lietuvos Sritį, savo sudėtyje turinčią Dainavos ir Tauro apygardas,
- b/ Rytų Lietuvos Sritį, savo sudėtyje turinčią Algimanto, Didžiosios Kovos, Vyčio ir Vytauto apygardas,
- c/ Vakarų Lietuvos Sritį, savo sudėtyje turinčią Kęstučio, Priskėlimo ir Žemaičių apygardas,

tai yra, reikėdama lietuvių tautos valią, pakartodama Vyriausiojo Lietuvos Atstatymo Komiteto 1945.VI.10. Deklaracijoje, BDPS 1947.V.28. nutarimuose ir BDPS Deklaracijoje Nr.2 paskelbtus pagrindinius principus bei juos papildydama nutarimais, priimtais 1949.II.10. BDPS Prezidiumo ir BDPS Karo Tarybos jungtiniame posėdyje, s k e l b i a :

1. LLKS Taryba, remdamasi BDPS Prezidiumo ir BDPS Karo Tarybos jungtiniu posėdžio 1949.II.10. nutarimais, okupacijos metu yra aukščiausias tautos politinis organas, vadovaujantis politinei ir karinei tautos išlaisvinimo kovai.
2. LLKS Tarybos ir jos Prezidiumo būstinė yra Lietuvoje.
3. Valstybinė Lietuvos santvarka - demokratinė respublika.
4. Suvereninė Lietuvos valdžia priklauso tautai.
5. Lietuvos valdymas vykdomas per laisvais, demokratinius, visuotinius, lygiais, slaptais rinkimais išrinktą Seimą ir sudarytą Vyriausybę.
6. Nuo okupacijos pabaigos ligi susirenkant demokratiniam Lietuvos Seimui, įstatymų leidžiamąją galią turi laikinoji Tautos Taryba.
7. Laikinąją Tautos Tarybą sudaro: visų vieningoje vadovybėje Lietuvoje ir užsienyje kovojančių sričių, apygardų, rinktinių, aukštųjų mokyklų, kultūrinių, religinių organizacijų bei sąjūdžių ir tautoje atramą turinčių politinių partijų atstovai, prisilaikant proporcingo atstovavimo principo.
8. Atstatius Lietuvos Nepriklausomybę, ligi susirenkant Seimui, Lietuvos Respublikos Prezidento pareigas eina LLKS Tarybos Prezidiumo Pirmininkas.
9. Laikinoji Lietuvos Vyriausybė sudaroma LLKS Tarybos Prezidiumo Pirmininko pavedimu. Vyriausybė atsakinga prieš laikinąją Tautos Tarybą.
10. Lietuvių veiklai užsienyje ir Lietuvos atstatymo darbui koordinuoti LLKS Tarybos Prezidiumas turi LLKS Užsienio Delegatūrą, kuri, bendradarbiaudama su Vakarų valstybėse akredituotais Lietuvos atstovais, sudarinėja komisijas bei delegacijas ginti ir atstovauti Lietuvos reikalus Suvienytų Tautų Organizacijoje, įvairiose konferencijose ir kitose tarptautinėse institucijose.
11. LLKS Užsienio Delegatūros nariai iš savo tarpo išsirenka LLKS Užsienio Delegatūros Pirmininką, kuris skaitomas LLKS Tarybos Prezidiumo Pirmininku Pavaduotoju.
12. LLKS Užsienio Delegatūros nariai laikomi lygiateisiais LLKS Tarybos nariais.
13. Šiai Deklaracijai vykdyti nuostatus leidžia LLKS Taryba.
14. Lietuvos valstybės atstatymas, ligi Seimo bus priimta ir

pasirašė 8 posėdžio dalyviai: LLKS Tarybos prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis *Vytautas*, Taurų apygardos vadas Aleksandras Gribinas *Faustas*, Vakarų Lietuvos partizanų štabo viršininkas

Vytautas Gužas *Kardas*, LLKS visuomenės dalies viršininkas Juozas Šibaila *Merainis*, Prisikėlimo apygardos štabo viršininkas Bronius Liesis *Naktis*, Prisikėlimo apygardos vadas Leonas Grigonis

paskelbta laisvės ir demokratijos siekinus atitinkanti valstybės konstitucija, vykdomas pagal šioje Deklaracijoje paskelbtus nuostatus ir 1988 m. Lietuvos Konstitucijos dvasią.

16. Atstatytoji Lietuvos valstybė garantuoja lygias teises visiems Lietuvos piliečiams, neprasakaltaušiams lietuvių tautos interesams.

16. Komunistų partija, kaip diktatorinė ir iš esmės priešinga pagrindiniam lietuvių tautos siekinui ir kertiniam Konstitucijos nuostatui - Lietuvos nepriklausomumui, - nelaikoma teisine partija.

17. Amnys, bolševikinė arba vokiškosios okupacijos metu išdavę Tėvynę bendradarbiais su priešais, savo veiksmais ar įtaka pakenkę tautos išsilaisvinimo kovai, susitępę išdavystėmis ar krauju, yra atsakingi prieš Lietuvos Tėvynę.

18. Konstatuojama teigiama religijos įtaka ugdomai tautos moralei ir palaikant jos atsparumą sunkiausio laisvės kovų laikotarpiu.

19. Socialinė globa nėra vien atkerių piliečių ar organizacijų reikalas, bet vienas pirmųjų valstybės uždavinių. Ypačią globą valstybė teikia išsilaisvinimo kovose nukentėjusiems asmenims ir jų šeimoms.

20. Socialinių problemų racionalus išsprendimas ir krašto ūkinis atstatymas yra susiję su žemės ūkiu, miestų ir pramonės reforma, kuri vykdoma pačioje nepriklausomo gyvenimo pradžioje.

21. LLKS Taryba, glaudžioje vienybėje su kovojančia tauta, kviečia visus geros valios lietuvius, gyvenančius Tėvynėje ir už jos ribų, pamiršti įsitikinimą skirtumus ir sujungti aktyvių tautos išsilaisvinimo darbą.

22. LLKS Taryba, prisidėjama prie kitų tautų pastangų sukurti pasaulyje teisingumą ir laisvę pagrįstą, pastovią taiką, besiremiandį pilnatiniu įgyvendinimu tikrosios demokratijos principų, išplaukiančių iš krikščioniškosios moralės supratimo ir paskelbtų Atlanto Chartoje, Keturiose Laisvėse, 12-je Prezidento Trumano Punktų, Europos Tautų Deklaracijoje ir kitose teisingumui ir laisvės deklaracijose, prašo visą demokratinį pasaulį pagalbos savo tikslams įgyvendinti.

Okupuoti Lietuva
1949.11.16.

Vytautas

LLKS Tarybos Prezidiumo Pirmininkas

Faustas
Kardas

LLKS Tarybos
nariai:

Merainis
Naktis
Grigonis
Šibaila

Užpalis, einantis Pietų Lietuvos partizanų vado pareigas, Dainavos apygardos vadas Adolfas Ramanauskas *Vanagas*, LLKS Tarybos prezidiumo sekretorius Petras Bartkus *Žadgaila*.

Deklaracija kartu su kitais partizanų vadų suvažiavime 1949 m. vasario 2–22 d. priimtais dokumentais sudarė teisinį ir politinį Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo pagrindą, suteikė Laisvės kovoms naują pobūdį, įteisino LLKS kaip visuotinę organizuotą ginkluotą pasipriešinimą sovietinei okupacijai, o jo Tarybą kaip vienintelę teisėtą valdžią Lietuvos teritorijoje.

Nė vienas iš deklaraciją pasirašiusių partizanų nepriklausomos Lietuvos nesulaukė. Bronius Liešis *Naktis*, Aleksandras Gribinas *Faustas*, Juozas Šibaila *Merainis*, Petras Bartkus *Žadgaila*, Leonas Grigonis *Užpalis*, Vytautas Gužas *Kardas*. Adolfas Ramanauskas *Vanagas* ir Jonas Žemaitis *Vytautas* buvo suimti ir sušaudyti.

1945 m. vasario 10 d. LSSR AT Prezidiumas ir Liaudies komisarų taryba paskelbė amnestiją savanoriškai pasidavusiems partizanams.

1944 m. rugpjūčio mėn. į Lietuvą atsiųsta generolo P. Vetrovo vadovaujama NKVD 4-oji divizija, 1945 m. – 7-oji divizija. Su rezistencija stojo kovoti apie 50 tūkst. sovietų karių.

1944 m. iš vietos gyventojų pradėta organizuoti istrebitelių (stribų) dalinius. 1945 m. spalio 19 d. jie pavadinti liaudies gynėjais. Stribai buvo pavaldūs NKVD, vėliau KGB. Lietuvoje buvo per 10 000 stribų.

Dėl nepaliamamų plėšikavimų, žiaurumo žmonės nekentė „liaudies gynėjais“ paskelbtų naikintojų, vadino paniekinamu stribų vardu. Stribai atlikdavo pačius juodžiausius darbus, vienas iš jų – žuvusių partizanų kūnų niekinimas miestelių aikštėse. Siekdami įbauginti visuomenę, tautos išgamos tyčiojosi iš lavonų, apnuogindavo, spardydavo juos, artimiesiems neleisdavo palaidoti, kūnus slapta sumesdavo į apleistus šulinius, išvietes, žvyro karjerus. Čekistai ir stribai už nužudytus ir suimtus partizanus gaudavo premijas, maisto. Stribui, nušovusiam partizaną, atitekdavo jo batai, todėl išlikusiose nuotraukose žuvę partizanai basi. Pasižymėjusiems stribams pakeldavo karinius laipsnius, įteikdavo medalius.

Dažnai stribai organizuodavo partizanais persirengusias grupes, kurių tikslas buvo terorizuoti gyventojus partizanų vardu. Jie elgdavosi ypač žiauriai: žudydavo nekaltas šeimas, dažniausiai daugiavaikes, norėdami suteršti partizanų vardą.

Į nelaisvę patekę partizanai būdavo žiauriai

kankinami ir tardomi. Dažnas partizanas, baimindamasis, kad gali neišverti kankinimų ir išduoti kovos draugus, apsuptas bunkeryje arba sužeistas mūšyje nusišaudavo arba susisprogdindavo. Netrūko ir išdavikų, kurie ištikimai tarnavo okupantams, užverbuoti KGB ėjo į partizanų gretas ir viliojo partizanus į spąstus bei žlugdė partizaninį judėjimą.

Žymiausias išdavikas buvo Juozas Markulis *Erelis*, kuris prasiskverbė į partizanų vadovybę bei pražudė šimtus partizanų. Išdaviko dėme pažymėtas poetas Kostas Kubilinskas, kuris su čekistais nužudė partizanų poetą Benediktą Labenską *Kariūną* bei išdavė Dzūkijos partizanų vadą Vaclovą *Voverį Žaibą*.

1965 m. kovo 17 d. aptiktas slėptuvėje kilus susišaudymui nusišovė paskutinis Aukštaitijos partizanas Antanas Kraujelis.

1965 m. liepos 6 d. po kautynių nusišovė paskutinis Žemaitijos partizanas Pranas Končius.

Benediktas Mikulis slapstėsi iki 1971 m., buvo suimtas ir nuteistas kalėti.

Stasys Guiga *Tarzanas*, paskutinis iki mirties okupantams į nelaisvę nepasidavęs Lietuvos partizanas, slapstėsi Činčikų kaime, Švenčionių rajone, kur 1986 m. mirė.

Pirmajame kolūkiečių suvažiavime 1948 m. gruodžio 21–23 d. Biržų apskrities sandėlininkas Petrauskas pasiūlė parašyti Stalinui laišką, prašant, kad jis išvežtų buožes, ir teigė: „Reikia nušluoti tuos piktšašius nuo žemės paviršiaus“. Pasiūlyta, kad su buožėmis būtų išvežti visi nestojantys į kolūkius.

Per visą partizaninį karą Lietuvoje žuvo 20 101 partizanas, suimta 18 819 partizanų, legalizavosi 8493 partizanai. Vyčio apygardoje žuvo 1315 partizanų.

POGRINDŽIO SPAUDA

Partizanai leido savo spaudą: „Aukštaičių kova“, „Laisvės talka“, „Žalioji giria“, Partizanas“, „Už tėvų žemę“, „Laisvės žvalgas“, „Laisvės varpas“. Vyčio apygarda leido laikraštį „Lietuva brangi“.

Nuslopinus rezistencinį sąjūdį, 1953 m. Lietuvoje pradėjo veikti disidentinis judėjimas. Jį paskatino N. Chruščiovo įsakas dėl kalinių ir tremtinių bylų peržiūrėjimo. Lietuvoje padvelkė gaivesnis laisvės vėjas. Iš Sibiro tremties pradėjo grįžti tėvynainiai.

Nuo 7-ojo dešimtmečio pabaigos po truputį

ėmė reikštis pasyvioji rezistencija.

Katalikų bažnyčia 1972 m. pavasarį pradėjo pogrindyje spausdinti ir platinti „Lietuvos katalikų bažnyčios kroniką“.

1972 m. gegužės 14 d. Romo Kalantos susideginimas Kaune turėjo politinį pobūdį ir simbolizavo Lietuvos laisvės siekį.

8-ojo dešimtmečio metais susiformavo pagrindinė spauda: Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos, „Tiesos Kelias“, „Dievas ir Tėvynė“, „Aušra“, „Varpas“, „Rūpintojėlis“, „Laisvės Šauklys“, „Perspektyvos“.

1976 m. Lietuvoje susikūrė Helsinkio grupė.

1978 m. susibūrė Katalikų komitetas tikinčiųjų teisėms ginti.

1988 m. birželio 3 d. susikūrė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis, atvedęs į 1990 m. kovo 11-ąją – Nepriklausomybės atstatymą.

GINKLUOTĖ

Partizanams teko kovoti su daug galingesniu priešu, todėl jų ginkluotė turėjo būti moderni ir patikima. Ginklų partizanai gaudavo iš gyventojų, kurie jų buvo sukaukę karo metais. Dažnai atimdavo ir iš stribų. Pagrindinis uždavinys partizanams po mūšio su stribais buvo surinkti jų ginklus ir šaudmenis.

Vienas iš populiariausių partizanų ginklų – pusiau automatiniškas šautuvas SVT „Tokarev“, vadinamas „Dešimtuku“. Patikimas, taiklus, kovinė galia iki 1500 m, šaudmenys nesunkiai gaunami. Dažnas partizanas turėjo rusišką automatą PPŠ, kuriais buvo ginkluoti ir stribai. Po kiekvieno susidūrimo su stribais partizanai savo atsargas papildydavo naujais automatais ir šoviniais. Populiarus buvo ir vokiškas automatų SCHMEISSER MP-40, kurį vadino „Mašinke“. Kiekvienas būrys turėjo kulkosvaidžių „Degteriov“, čekišku „Bruno“, vadinamų „Broniukais“, ir vokiškų kulkosvaidžių MG. Pasitaikydavo ir belgiškų šautuvų „Mauser“.

Kiekvienas partizanas dar buvo ginkluotas pistoletu. Dažniausiai pasitaikančios markės – belgiški „Luger“, vokiški „Parabellum“, rusiški TT, „Nagan“.

Kiekvienas partizanas nešiojosi kelias granatas. Dažniausiai pasitaikančios buvo F-1 ir vokiškos su rankena bei kiaušininės. Visi partizanai vieną granatą pasilikdavo sau, kad, patekę į beviltišką padėtį, galėtų susisprogdinti ir nepatektų į priešų nelaisvę.

Taip pat kiekvienas partizanas turėjo žiūronus.

PARTIZANŲ BUITIS

Pirmaisiais partizanavimo metais partizanai savo stovyklavietes įrengdavo giliai miškuose. Stovyklaudavo būriais po 20–30 žmonių. Stovyklaujant dideliais būriais būdavo sunku likti nepastebėtiems, kilius pavojui, daugiau nukentėdavo. Vėliau partizanai pasiskirstydavo grupelėmis iki 10 žmonių. Stovyklavietes keisdavo kiekvieną dieną. Dažnai kovotojai įsirengdavo slaptavietes pas patikimus ūkininkus. Pas ūkininkus apsistodavo po 3–4 partizanus. Vasarą partizanai stovyklaudavo miškuose. Jeigu koks grybautojas ar uogautojas atsitiktinai pakliūdavo į stovyklavietę, jį sulaikydavo, apklausdavo, kaip ten pateko. Nieko neįtarus, atvykėlį pamaitindavo ir laikydavo iki vakaro. Vakare partizanai pasitraukdavo į kitą vietą, o „svečią“ išleisdavo namo.

Kad nekiltų konfliktų tarp savųjų, visi partizanai turėdavo slaptažodžius, kurie nuolat buvo keičiami, kartais kas dieną.

Keisdami stovyklavietes vėlai vakare, partizanai prieš tai pasiūsdavo žvalgus, kurie sekdamo, ar jų numatomame kelyje nėra nieko įtartino.

Išžygiavus į naują stovyklavietę, senojoje likdavo žvalgai, kurie stebėdavo, ar kas nors neseka. Partizanai žygiuodavo vorele kas 10 metrų vienas nuo kito, šviesesniu paros metu atstumus didindavo. Žygiuodavo vingiais ir lankais, kad suklaidintų priešą. Nužygiavę kelis kilometrus, partizanai sustodavo poilsio ir stebėdavo, ar kas nors neseka. Jie turėjo būti labai budrūs, nes pavojai galėjo tykoti visada ir kiekvienoje vietoje.

Didžiausių sunkumų kildavo žiemą, nes tada visur matydavosi pėdsakai. Partizanai tuomet stengdavosi apsistoti pas ūkininkus, gyvenančius šalia miško, kad, iškilus pavojui, galėtų greitai pasislėpti. Pas ūkininkus slėptuves įrengdavo klojimuose po šiaudais, tvartuose, kletyse. Įėjimus į jas kruopščiai užmaskuodavo ir įrengdavo atsarginę išėjimą. Tokiuose 2–3 kv. m. ploto bunkeriuose slėpdavosi keli partizanai. Juos dažnai vargindavo šaltis, ypač drėgmė, oro trūkumas.

Visi partizanai buvo labai religingi. Beveik kiekvienas turėjo maldaknygę, rožančių. Laisvalaikiu visi susikaukę tyliai meldavosi, prašydavo Dievo, kad išsaugotų jų gyvybes. Labai gaila, kad ne visų maldos buvo išgirstos. Į stovyklavietes dažnai atvykdavo kunigas. Jis aukodavo Šv. Mišias, klausydavo išpažinčių, suteikdavo Šv. Komuniją.

Rezistencijos pradžioje partizanai vilkėjo lietuviškas karių uniformas. Vėliau gauti uniformų

darėsi vis sunkiau. Tada dėvėdavo pusiau civilius drabužius, tik su lietuviškais ženklais. Dažnai turguose pirkdavo rusiškas uniformas, jas persisiūdavo ir prisisiūdavo lietuviškus ženklus.

PARTIZANO PRIESAIKA

Prisiekiu Visagalio Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio nario pareigas, kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo, nesigailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės, tiksliai vykdysiu sąjūdžio įstatus, statutus ir savo viršininkų įsakymus, šventai laikysiu visas man patikėtas paslaptis, niekada su Lietuvos priešais nesitarsiu, jokių žinių jiems neteiksiu ir visa ką tik apie juos sužinosiu, tuoj savo viršininkams pranešiu, saugosiu šalies gerovę ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui elgtis pridera. Gerai žinau, kad už sąmoningą uždavinių nevykdymą ir paslapties išdavimą man gresia mirties bausmė. Tepadeda man Viešpats Dievas mano darbuose Tėvynei Lietuvai.

IŠKILMINGAS PASIŽADĖJIMAS

Iškilmingai pasižadu, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio na-

rio pareigas, kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo, nesigailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės, tiksliai vykdysiu sąjūdžio įstatus, statutus ir savo viršininkų įsakymus, šventai laikysiu man visas patikėtas paslaptis, niekada su Lietuvos priešais nesitarsiu, jokių žinių jiems neteiksiu ir visa ką tik apie juos sužinosiu, tuojau viršininkams pranešiu; saugosiu šalies gerovę, visada atsidėjęs dirbsiu Tėvynei Lietuvai ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui pridera. Gerai žinau, kad už sąmoningą uždavinių nevykdymą ir paslapties išdavimą man gresia mirties bausmė. Tebūnie mano valia stipri šį pasižadėjimą garbingai ištesėti.

SLAPUKO PRIESAIKA

Prisiekiu Visagalio Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio nario pareigą, kovosiu dėl Lietuvos Laisvės ir nepriklausomybės atstatymo, nesigailėdamas nei savo turto, nei sveikatos, nei gyvybės, tiksliai vykdysiu sąjūdžio įstatus, statutus ir savo viršininkų įsakymus, šventai laikysiu visas man patikėtas paslaptis ir visa, ką tik apie Lietuvos priešus sužinosiu, tuojau savo viršininkams pranešiu; saugosiu šalies gerovę ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui elgtis pridera. Gerai žinau, kad už sąmoningą

Vyčio apygardos partizanai švenčia Šv. Kalėdas. Pagirių miškas, 1949 m.

uždavinių nevykdymą ir paslapties išdavimą man gresia mirties bausmė. Tepadedu man Viešpats Dievas mano darbuose Tėvynei Lietuvai.

TALKININKO PRIESAIKA

Prisiekiu Visagallo Dievo akivaizdoje, kad ištikimai ir sąžiningai vykdysiu Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio nario pareigas, visomis išgalėmis kovosiu dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo, tiksliai vykdysiu, kiek tai man aplinkybės leis, savo viršininkų įsakymus, šventai laikysiu visas patikėtas man paslaptis ir visa, ką tik apie Lietuvos priešus sužinosiu, tuojau savo viršininkams pranešiu; saugosiu šalies gerovę ir visur elgsiuos, kaip doram, klusniam ir narsiam laisvės kovotojui pridera. Gerai žinau, kad už paslapties išdavimą man grėstų mirties bausmė. Tepadedu man Viešpats Dievas mano darbuose Tėvynei Lietuvai.

VAKARO MALDA

Viešpatie, Tu valdai dangų ir žemę – laimink mūsų Lietuvą ir į mūsų širdis įdiek Tėvynės meilę. Duok mums būti narsiems, kad taptume verti savo protėvių. Leisk mums išsaugoti savo šventą tikėjimą, mūsų tėvų palikimą. Laimink lietuvius par-

tizanus, kurie kovoja už teisingumą ir savo kiemą. Duok mums jėgų didžiausiai aukai už savo tautą ir Tėvynę. Tau, Triasmenis Dieve, pavedu aš save šią naktį. Apsaugok mane ir mano draugus nuo pavojų. Pavedu Tau, Viešpatie, visus šios dienos savo ir mano tautos vargus, kovas ir laimėjimus, visa tai, kas buvo gero ar bloga. Koks esu, esu Tavo, Viešpatie. Tu, Visagalis Dieve, padėjai man šandien kovoje už mano tautą ir Tėvyne, padėk man ir toliau. Duok, kad rytoj aš būčiau dar ištikimesnis ir tvirtesnis. Per Jėzų Kristų mūsų Viešpatį. Amen. Teka nuo amžių srovė krištolinė,/ Neša ji laisvę paties Visagallo./ Viešpatie, stiprink Tu mano Tėvynę,/ Vargt ir kentėti neleisk jai be galo.

MALDA UŽ TĖVYNĘ

Dieve, kuris leidai tautas ir įdiegei Joms laisvės troškimą, gražink ir mūsų Tėvynei laisvės dienas. Tegul tie bandymai, kuriuos Tu skyrei mūsų šaliai, nebūna jos pražūčiai, bet greitesniam jos prisikėlimui ir didesnei jos dvasinei gerovei. Laimink, Viešpatie, mus, kurie su ginklu stojam prieš pavergėjus. Duok mums jėgų pakelti didžią partizano dalį. Padaryk, kad mes visi grįžtume į namus, nešdami naują atgimimo ugnį. Siųsk, Viešpatie, išminties ir stiprybės dvasios tiems, ku-

Kuprio būrys. Iš kairės: Antanas Dailydėnas, Simonas Dailydėnas, Juozas Kviesnys, Antanas Blauzdys, Romas Mačialis, Dugelis, Bronius Dailydėnas, Antanas Aliukas *Kuprius*, Vytautas Jarėnas *Vaikas*, Adolfas Masiulis, Vytautas Ivanauskas *Berniukas*

rie dirba mūsų tautai ir aukojasi jos labui. Padėk savo tėviška meile ir globa pasilikusiems namuose mūsų broliams ir sesėms. Stiprink dėl Tavo vardo ir tautos laisvės kenčiančius, guosk liūdinčius ir nuskriaustuosius, amžina šviesą suteik, Viešpatie, tiems, kurie jau yra mirę kovos lauke. Švenčiausioji Mergele Marija, Aušros Vartų gailestingumo Motina, pavesk savo dieviškajam Sūnui, Jėzui Kristui, mūsų Lietuvą, kuri taip nuoširdžiai Tave myli ir garbina. Neleisk, kad Tavo sūnaus vardas būtų išrautas iš lietuvio širdies. Šventasis Kazimierai, mūsų tautos globėjau, vadovauk mūsų kovai dėl laisvės, kaip kitados stebuklingu būdu, kad vadovavai mūsų tėvams. Per Kristų, mūsų Viešpatį, kurį tiki, išpažįsta ir myli kiekvienas Taurus lietuvis. Amen. Viršum žemės nurimusio juoko,/ Viršum plieno, ugnies ir patrankų./ Pro žvaigždžių ir pro mėnesio šoki./ Každas tiesia kruviną ranką.

MALDA PRIEŠ ŽYGI

Tavo vardu, Viešpatie, pradedame šį savo žygį. Laimink mus, mūsų veikimą, mūsų sunkų darbą. Vesk mus pro vargus ir pavojus į laimėjimą. Laimink, Viešpatie, savo kovotojų būrį. Norime gyventi Tavyje, Viešpatie, norime mirti Tavyje, Dieve. Todėl, gyvename ar mirštame, visuomet esame Tavo, Viešpatie. Pasitikime Tavimi, Kristau, nes esi pasakęs: „Be mano valios nenukris nė plaukas nuo galvos“. Amen.

PRIEŠ KAUTYNES

Gyvybės ir mirties Viešpatie, Tu suskaitei mano dienas pirm, negu aš ėmiau gyventi. Tu esi mano gaivintojas ir gynėjas nuo pat mano jaunų dienų. Nepridera man šiandien bijoti, kada ne ištiriamoji galia veda mane, ištikimą Tėvynės sūnų, į kruvinas kautynes. Jeigu norėsi Tu mane iš mirties pavojų išgelbėti, mano gyvybę ir sveikatą apsaugot, tai šlovinsiu aš Tavo garbę. Jeigu Tu kitaip nusprendei – teįvyksta Tavo šventoji valia. Tau atsiduodu aš, priimk mane į savo amžinąją ramybę. Leisk man, Viešpatie, kaip garbės vyrui, kaip

geram krikščioniui, kaip teisybės paveldėtoji narsiai kovoti su kovojančiu, žmoniškai elgtis su nugalėtu. Laimink mūsų vadų akylumą ir patyrimą. Apdovanok pasisekimu jų sumanymus bei žygius. Suteik man ir mano broliams drąsos, narsumo ir ištikimybės, o mūsų partizanams – garbingą laimėjimą. Amen.

UŽ SUŽEISTUOSIUS

Pasigailėk, geriausias Viešpatie, sužeistųjų. Tu būk jų gydytojas ir ramintojas. Palengvink jų sopulius ir stiprink juos ligos patale tikėjimu į Tavo pagalbą. Išklausk, Gailestingiausias, jų maldų! Leisk jiems pasveikti ir kuo greičiausiai vėl sugrįžti į mūsų eiles. O tuos, kuriuos Tu mirties ranka nori išvaduoti iš kančių, stiprink ir ramink paskutinėje gyvenimo valandoje. Leisk jiems taikoje su Tavimi mirties angelą sekti. Leisk jiems gyvu tikėjimu į mūsų išganytoją, kryžiaus mirtimi mirties baisumą nugalėjusį amžinybės keliu eiti, kad tenai jie gautų danguje gerųjų kovotojų vainiką. Tavaisiais, Viešpatie, mes norime būti gyvi ir mirę. Amen.

MALDA UŽ ŽUVUSIUS PARTIZANUS

Gyvųjų ir mirusiųjų Dieve, daugelis iš mūsų paaukojo už Tėvynę savo kraują ir gyvybę kautynių lauke. Savo širdingiausia meile bei dėkingumu mes apgailestaujame jų žuvimą, tačiau mes pasitikime, kad Tu, geriausias Dieve, atlyginsi jiems už tai, ką jie dėl mūsų ir Tėvynės užsitaravo. Būk jiems maloningas ir priimk jų gyvybes kaip auką, atlyginimą už jų nusikaltimus. Amžinąją atilsį duok mirusiems partizanams, Viešpatie... (tris kartus). Amen. Tikiu į ateitį didelę ir šviesią./ Tikiu, ne amžiais žemėj siaus ruduo./ Pakilk, žmogau, iš dulkių ir puvėsių./ Pakilk, žmogau, ir žmogui ranką duok! Kad ir gražesni už žmones angelai, bet jų akyse ašaros neblizga.

VYČIO APYGARDA

Kūrimosi istorija

1944 m. rugpjūtį Deltuvos valsčiuje, Atkočių kaime įvykusiame LLA vadų susirinkime buvo nutarta kurti partizanų rajonus. Vienam rajonui turėjo priklausyti 2–3 valsčiai.

Iš Pagirių, Siesikų ir vakarinės Deltuvos valsčių dalies sudarytas I Ukmergės apskrities LLA rajonas, kurio vadu paskirtas leitenantas Danielius Vaitelis *Briedis*.

II rajonas sudarytas iš Taujėnų ir dalies Deltuvos valsčių. Jo vadu tapo LLA štabo narys kapitonas Juozas Krištaponis.

I III rajoną įėjo Panevėžio apskrities Miežiškių, Naujasodžio apylinkėse esantys trys partizanų junginiai, kuriems vadovavo leitenantas Antanas Šilas *Kovas*, Vladas Jazokas *Petraitis*, vyr. leitenantas Stasys Girdžiūnas *Gegužis*.

Šių rajonų pagrindu 1944 m. pabaigoje susikūrė Vyčio apygarda. Tuo metu jau veikė 4 dideli partizanų būriai: Juozo Krištaponio, Danieliaus Vaitelio, Antano Vaičiūno, Jono Pažėčkos.

Pirmuoju apygardos vadu tapo kapitonas Juozas Krištaponis, pavaduotoju – Danielius Vaitelis. I apygardos štabą įėjo: leitenantas Antanas Danyla *Kernius*, Bronius Eglinskas *Saulius*, Marijonas Smetona *Ripka*, Jonas Dambrauskas, Juozas Survila *Šarūnas*, Bronius Kadžys *Vytautas*.

Vyčio apygardos štabo nariai pradėjo lankytis Kėdainių, Panevėžio, Šiaulių, Biržų apskrityse ir juose esančius partizanų būrius jungti į Vyčio apygardą. Taip Kėdainių apskrities A. Jukštos, V. Keliausko, S. Kiuberio būriai buvo prijungti prie Vyčio apygardos.

NAUJAI ĮKURTI PARTIZANŲ BŪRIAI (1944–1945 M.)

Įkūrus Vyčio apygardą, partizanų būriai valsčiuose pradėjo kurtis sparčiai.

Siesikų valsčiuje buvo leitenanto Jono Dovydeno iš Laičių kaimo būrys (50 partizanų, kurie bazavosi Grūžų miške), puskarininkio Stasio Gadliausko būrys (20 partizanų), Henriko Šembergo būrys, Jono Gudonio būrys (23 partizanai).

1944 m. rugpjūčio 3 d. J. Dovydeno ir H. Šembergo būriai puolė Siesikų miestelį ir jį užėmė.

1945 m. sausio 10 d. NKVD daliniai Gružų

miške užpuolė D. Vaitelio ir S. Gadliausko būrių partizanus. Kovoje žuvo 10 partizanų. Sausio 17 d. Voversų miške žuvo ir S. Gadliauskas.

1946 m. rugsėjo 28 d. J. Survilos *Šarūno* būrio partizanai puolė Siesikų miestelį. Sudegino MVD pastatą, nušovė keletą sribų.

Pagirių valsčiuje buvo leitenanto Danieliaus Vaitelio būrys (50 partizanų), Antano Vaičiūno būrys (22 partizanai), Vytauto Eivos būrys (19 partizanų), Jono Požėčkos būrys (20 partizanų), Vlado Jako būrys (22 iš Pagirių pabėgę sribai).

1944 m. rugsėjo 9 d. partizanai likvidavo Pagirių valsčiaus okupacinės valdžios atstovus: partijos sekretorių, vykdomojo komiteto pirmininką ir komjaunimo sekretorę.

1944 m. spalio mėn. D. Vaitelio vadovaujami partizanai užėmė Vadoklių miestelį, iš areštinės išlaisvino 5 vietinius gyventojus. 1944 m. spalio 24 d. partizanai užėmė Vaivadiškių dvarą.

1945 m. birželio 24 d. kautynėse su NKVD daliniais žuvo A. Vaičiūnas.

Deltuvos valsčiuje veikė Balio Lukoševičiaus būrys.

Kavarsko valsčiuje veikė Vyčio apygardai priklausantis leitenanto Broniaus Žižiūno *Giraičio* būrys (apie 100 partizanų).

Taujėnų valsčiuje buvo Jono Vildžiūno būrys (23 partizanai), Juozo Tuko būrys (8 partizanai), Alfonso Pivoro būrys (12 partizanų), Antano Aliuko *Kuprio* būrys.

1945 m. sausio 9–12 d. NKVD daliniai šukavo Užulėnų, Gružų, Siesikų miškus. 1945 m. sausio 12 d. buvo apsuptas J. Krištaponio dalinys. Šios operacijos metu partizanams suduotas skaudus smūgis – žuvo 24 (tarp jų ir apygardos vadas J. Krištaponis), suimta 13 partizanų.

Po šio smūgio kūrėsi nauji partizanų būriai ir Taujėnų bei Raguvos valsčiuose veikė: Juozo Sauliūno 12 partizanų būrys, Juozo Survilos *Šarūno* 18 partizanų būrys, D. Vaitelio *Briedžio* 20 partizanų būrys, Antano Žilio *Žaibo* 15 partizanų būrys, leitenanto Broniaus Žižiūno *Giraičio* 20 partizanų būrys.

Vadoklių valsčiuje veikė Alfonso Smetonos *Žygaudo* būrys, Povilo Kecoriaus *Fiurerio* būrys.

Ramygalos valsčiuje veikė Antano Užkuraičio partizanų būrys, Antano Krištonaičio partizanų būrys, Mykolo Kraujelio partizanų būrys, Jono Vepšto *Paukštelio* partizanų būrys, Antano Žuko *Čigono* partizanų būrys, Kazimiero Šniūtės *Savanorio* partizanų būrys.

Krekenavos valsčiuje veikė Bolio Lukoševi-

čiaus *Baublio* partizanų būrys „Trimitas“ (žuvus B. Lukoševičiui, būriui vadovavo Vincas Grinkus *Kariūnas*, Varnakalnio būrys (vadas Antanas As-trauskas), Kregždės būrys.

Raguvos valsčiuje veikė leitenanto Petro Bliekos būrys, Mykolo Dabrovolskio *Čeponio* būrys, Jono Baltušniko *Vienuolio* būrys, Kazio Vaznionio *Vėtros* būrys.

Žeimių valsčiuje veikė *Žilvičio* būrys, kuriam vadovavo Vaclovas Treščinskas *Pelėda*, vėliau – Pranas Raišys *Žilvitis*.

Šėtos valsčiuje veikė Vinco Gėgžnos *Balandžio* būrys, Vacio Kieliausko būrys, Stasio Kiuberio *Tigro* būrys.

Miežiškių valsčiuje veikė junginys, kurį sudarė trys partizanų grupės: Vlado Rukuižos *Lampeo* būrys, Vlado Šaiboko *Baritono* būrys, *Pupų Dėdės* būrys.

1947 m. Vyčio apygardos štabą sudarė apygardos vadas D. Vaitelis *Briedis* ir štabo nariai: vokietis Vilius, J. Kilijonas *Mikas*, A. Kadžys, A. Šivys *Šalapka*, V. Dargužis *Žvirblis*, A. Pakeltis, V. Burbulis *Bėgūnas*, J. Jaskonis *Anūkas*.

Štabo dokumentų beveik neišliko, nes visi nurodymai ir įsakymai buvo duodami žodžiu.

1948 m. gegužės 13 d. Taujėnų valsčiaus Juodvisinės kaime D. Vaitelio štabą apsupo NKVD kariniai daliniai. Kovoje žuvo D. Vaitelis *Briedis*, J. Kilijonas *Mikas*, A. Šivys *Šalapka*. Žuvus D. Vaiteliui *Briedžiui*, apygardos vadu paskirtas Alfonsas Smetona *Žygaudas*.

1946–1947 m. žuvo daug partizanų, todėl vadovybė dažnai keitėsi. Ukmergės apskrities vakarinėje dalyje 1946 m. veikė šie partizanų būriai: Jono Dambrausko 30 partizanų būrys (daugiausia bazavosi Pagirių valsčiuje), J. Survilos *Šarūno* 20 partizanų būrys (veikė Pagirių ir Siesikų apylinkėse), Vlado Jako 20 partizanų būrys (veikė Pagirių ir Šėtos valsčių teritorijoje), J. Požėčkos *Tėvo 7* partizanų būrys (veikė Deltuvos ir Siesikų valsčių teritorijoje), J. Sauliūno 15 partizanų būrys (veikė Taujėnų ir Deltuvos valsčiuose).

1946 m. Siesikų valsčiaus Viliukų miške buvo sukurtas naujas 28 partizanų būrys, kuriam pradėjo vadovauti Benediktas Narkevičius *Algis*. Vėliau šis būrys tapo aktyviausiu būriu Ukmergės apskrityje. *Algio* būrys veikė Siesikų, Panoterių, Deltuvos valsčiuose.

1947 m. rugsėjo 30 d., žuvus J. Survilai *Šarūniui*, vadovavimą būriui perėmė Antanas Stimburys *Tankistas*.

V. Keliausko ir jo pavaduotojo Peškevičiaus

25 partizanų būrys veikė Šėtos valsčiuje.

Nuo Šėtos į Žeimius veikė S. Kiuberio *Tigro* 25 partizanų būrys.

Žeimių geležinkelio stoties rajone veikė A. Vaičiūno *Dramblio* partizanų būrys.

1946–1947 m. Panevėžio apskrityje veikė 13 partizanų būrių, kuriems vadovavo P. Blieka, A. Užkuraitis ir V. Rukuiža *Lampeo*.

1948 m. lapkričio 13 d. Kaušų kaime išduotas žuvo A. Stimburys *Tankistas*. Jam žuvus, būriui vadovavo Mykolas Šemežys *Aras*, kuris nuo 1949 m. tapo Briedžio rinktinės vadu.

1949 m. pradžioje Vyčio apygardos vado A. Smetonos įsakymu sudarytas naujas štabas, kurį sudarė: Kostas Tvaska *Rugelis* (štabo viršininkas), Petras Grakauskas *Diemedis* (vado adjutantas), Simonas Tumšė *Zenonas* (ūkio dalies viršininkas), Alfonsas Gritėnas *Skalikas* (štabo organizacinio skyriaus viršininkas), Bronė Tarutytė *Berniukas* (štabo sekretorė).

Taip pat buvo sudaryti Briedžio ir Krištaponio rinktinės štabai.

KRIŠTAPONIO IR BRIEDŽIO RINKTINIŲ ĮKŪRIMAS

1949 m. balandžio 20 d. apygardos vado A. Smetonos *Žygaudo* įsakymu įsteigtos dvi rinktinės: Briedžio, veikianti Ukmergės ir Kėdainių apskričių dalyje, ir Krištaponio, veikianti Panevėžio apskrityje. Pavadinimai rinktinėms suteikti pagerbiant žuvusius pirmuosius apygardų vadus.

Briedžio rinktinės vadai buvo: Jonas Survila *Šarūnas*, Antanas Stimburys *Tankistas*, Mykolas Šemežys *Aras*.

Krištaponio rinktinei vadovavo: Petras Blieka, Pranas Pakštys *Cezaris*, Stasys Eidminavičius *Biednas*, *Rupūžėnas*, Jonas Baltušnikas *Vienuolis*.

Suskirsčius Vyčio apygardą į Krištaponio ir Briedžio rinktines, Krištaponio rinktinės veikimo sritį sudarė du rajonai.

Į pirmąjį rajoną įėjo Ramygalos, Krekenavos ir Naujamiesčio valsčiai. Šio rajono vadu paskirtas Jonas Kalvaitis *Pažįstamas*. Rajone veikė 3 partizanų būriai: Vlado Drašučio *Vytenio* partizanų būrys, Jono Kalvaičio *Pažįstamo* partizanų būrys, Aniceto Kriščiūno *Kareivio* partizanų būrys.

Į antrąjį rajoną įėjo Raguvos, Miežiškių, Panevėžio valsčiai. Vadu paskirtas Jonas Baltušnikas *Vienuolis*. Šiam rajonui priklausė 3 partizanų būriai: Jono Baltušniko *Vienuolio* partizanų būrys, Jono Dogelio *Gintaro* partizanų būrys, Antano

Vaičikonio *Šermukšnio* partizanų būrys.

Briedžio rinktinės veikimo zoną sudarė taip pat du rajonai.

Trečiasis rajonas apėmė Taujėnų, Siesikų, Deltuvos valsčius. Šio rajono vadas buvo Antanas Stimburius *Tankistas*. Rajone veikė 2 partizanų būriai: Antano Stimburio *Tankisto* partizanų būrys, Antano Žilio *Žaibo* partizanų būrys.

Ketvirtojo rajono vadas buvo Albinas Burbulis *Žilvinas*. Rajono partizanai veikė Pagirių, Vadoklių, Dotnuvos, Šėtos valsčiuose. Rajoną sudarė 5 partizanų būriai: Mykolo Šemežio *Aro* partizanų būrys, Kazio Kirdonio *Nemūros* partizanų būrys, Vinco Gėgžnos *Balandžio* partizanų būrys, Antano Burbulio *Ramūno* partizanų būrys, Stasio Žukausko *Lapo* partizanų būrys.

Briedžio rinktinė

Briedžio rinktinės vadu paskirtas Mykolas Šemežys *Aras*, rinktinės vado adjutantu – Kazimieras Kirdonis *Nemūra*, ūkio skyriaus viršininku – Vaclovas Burbulis *Bėgūnas*.

1949 m. Briedžio rinktinę sudarė šie partizanų būriai: A. Stimburio *Tankisto*, A. Žilio *Žaibo*, M. Šemežio *Aro*, K. Kirdonio *Nemūros*, A. Burbulio *Žilvino*, S. Žukausko *Lapo*, V. Gėgžnos *Balandžio*, B. Narkevičiaus *Algio*, J. Baravyko *Vyganto*, J. Vepšto *Paukštelio*.

Krištaponio rinktinė

Krištaponio rinktinės vadu paskirtas J. Baltušnikas *Vienuolis*, vado pavaduotoju – K. Tvaska *Rugelis*, ūkio skyriaus viršininku – S. Tumšė *Zenonas*.

1949 m. vasarą Vyčio apygarda patyrė skaudžių netekčių. Buvo suimtas Petras Grakauskas *Diemedis*, Šilų miške žuvo visi Krištaponio rinktinės štabo pareigūnai.

1949 m. liepos 31 d. Vadoklių valsčiaus Šilagalio miške įvyko didelės kautynės: žuvo Vyčio apygardos štabo viršininkas Kostas Tvaska *Rugelis*, Krištaponio rinktinės vadas J. Baltušnikas *Vienuolis*, partizanas Jonas Tumšis *Kytras*. Žuvus J. Baltušnikui *Vienuoliui*, rinktinės vadu tapo Antanas Vaičekonis *Šermukšnis*, kuris žuvo 1951 m. kovo 9 d.

1950 m. liepos mėn. 5 d. Vadoklių valsčiaus Kačeniškių miške buvo apsuptas A. Smetonos *Žygaudo* apygardos štabas. Po įnirtingų mūšių žuvo A. Smetona *Žygaudas*, ūkio skyriaus viršininkas A. Gritėnas *Skalikas*, sekretorė B. Tarutytė *Berniukas*. Žuvus A. Smetonai *Žygaudui*, apygardos

vadu tapo Mykolas Šemežys *Putinas*.

Po daugelio netekčių 1951 m. pradžioje LLKS prezidiumas iš Krištaponio ir Briedžio rinktinių sudarė naują – Gedimino rinktinę.

Gedimino rinktinė

1951 m. sausio mėn. į Vyčio apygardą atvyko LLKS Prezidiumo narys J. Kimštas *Žalgiris*. Jo įsakymu iš dviejų Krištaponio ir Briedžio rinktinių sudaryta viena Gedimino rinktinė. Vyko vadovybės centralizacijos procesas. Pirmuoju Gedimino rinktinės vadu tapo Jonas Vepštas *Paukštelis*. Jam žuvus 1951 03 14, vadu paskirtas Edvardas Daučiūnas *Jokeris*. Jam vadovaujant veikė trys tėvūnijos: Trimito, Varpo ir Aušros.

Trimito tėvūnija (vadas Grigalius Štarolis *Plienias*) veikė Kėdainių ir Ramygalos rajonuose. Tai didžiausia rinktinės tėvūnija, kurią sudarė septyni partizanų būriai: Baranausko būrys (vadas Kazys Jonaitis *Šnektis*), Kudirkos būrys (vadas Rapolas Garuckas *Sanitaras*), Žaibo būrys, Povilo Lukšio būrys (vadas Mykolas Kriščiūnas *Valstietis*), Juozapavičiaus būrys (vadas Stasys Kiuberis *Tigras*), Vydūno būrys (vadas Vincas Gėgžna *Balandis*), Klevo būrys (vadas Henrikas Markauskas *Mėnesėlis*).

Varpo tėvūnija (vadas Albinas Burbulis *Žilvinas*) veikė Šėtos, Pagirių valsčių teritorijoje. Jai priklausė šie partizanų būriai: Albino Burbulio *Žilvino* būrys, Vinco Gėgžnos *Balandžio* būrys, Stasio Žukausko *Lapo* būrys.

Aušros tėvūnija (vadas Kostas Kregždė *Sausis*) veikė Panevėžio ir Troškūnų valsčiuose. Ją sudarė keturi būriai: Dainavos būrys (vadas Juozas Blinkevičius *Sakalas*), Liepos būrys (vadas A. Mickūnas *Liepa*), Vanago būrys (vadas Lionginas Šukys *Meškinas*), Ažuolo būrys (vadas Petras Alekna *Ažuolas*).

1951 m. kovo mėn. 14 d. Glitėnų kaime, Ramygalos rajone žuvo Gedimino rinktinės vadas Jonas Vepštas *Paukštelis*. Kartu žuvo dar aštuoni partizanai. Žuvus J. Vepštui *Paukšteliiui*, rinktinei ėmė vadovauti Edvardas Daučiūnas *Jokeris*, kuris 1953 m. balandžio mėn. 18 d. Rodų miške buvo išduotas ir kartus su trimis kovos draugais žuvo. Po E. Daučiūno žūties rinktinė nebuvo atkurta.

1951 m. balandžio mėn. kautynėse prie Pagirių žuvo Vyčio apygardos vadas Mykolas Šemežys *Putinas*. Po jo žūties apygardos vadu tapo Bronius Karbočius *Bitė*.

1953 m. sausio 26 d. Dambrausko sodyboje, Šilagalio kaime žuvo B. Karbočius *Bitė*. Kartu

žuvo Viktoras Mažeika. Buvo apsupti NKVD dalinių. Apygarda nebuvo atkurta.

Partizaninis judėjimas prislopo. Veikė tik atskiri maži partizanų būriai.

1953 m. balandžio 19 d. žuvo Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*.

1953 m. birželio 19 d. buvo suimtas Vladas Dargužis *Žvirblis*. Jis nuteistas 25 m. kalėjimo.

1953 m. liepos 14 d. Mučiūnų miške žuvo paskutinis Gedimino rinktinės partizanas Mykolas Krikščiūnas *Valstietis*.

1956 m. spalio 14 d. Reniūnų kaime B. Jasiūno sodyboje žuvo paskutinis Vyčio apygardos partizanas Vytautas Zakaras *Povas*.

Taip tragiškai baigėsi dvylika metų trukęs Vyčio apygardos partizanų pasipriešinimas sovietinei okupacijai.

1953 m., po dešimties metų organizuoto pasipriešinimo, kovos Panevėžio rajone baigėsi.

Vyčio apygardos vadai: kapitonas Jonas Krištaponis (1944 m. gruodis–1945 m. sausio 12 d.), leitenantas Danielius Vaitelis *Briedis* (1945 m. vasaris–1948 m. gegužės 13 d.), Alfonsas Smetona *Žygaudas* (1948 m. gegužė–1950 m. liepa), Mykolas Šemežys *Putinas* (1950 m. liepa–1951 m. balandis), Bronius Karbočius *Bitė* (1951 m. rugsėjis–1953 m. sausio 26 d.).

VADAI

Pirmasis Vyčio apygardos vadas
Juozas Krištaponis
(1912–1945)

Juozas Krištaponis gimė 1912 m. Užulėnio kaime, ūkininko šeimoje. Jo motina Prezidento Antano Smetonos sesuo.

Mokėsi Raguvos ir Marijampolės gimnazijose. 1936 m. baigė Karo mokyklą, buvo paskirtas į II pėstininkų pulką Kaune. 1940 m. jam suteiktas kapitono laipsnis. Sovietams okupavus Lietuvą, slapstėsi tėviškėje.

Traukiantis vokiečiams, jam buvo pasiūlyta pasitraukti į Vakarų, tačiau atsisakė, nes nujautė, kad artėja nauja okupacija ir jai reikės priešintis ginklu. Palaikydami jo mintį, vokiečiai paliko nemažai ginklų ir žadėjo remti.

1944 m. liepos 20 d. Taujėnų miške įvyko besikuriančių partizanų grupių sąskrydis. Susirinko vyrai iš Vadoklių, Taujėnų, Siesikų, Pagirių – iš viso daugiau kaip du šimtai žmonių. Sąskrydyje dalyvavo 4 karininkai. Buvo įkurta partizanų rinktinė, vėliau pavadinta Vyčio apygardos rinktine. Jos vadu išrinktas kapitonas Juozas Krištaponis.

J. Krištaponis sudarė savo būrį iš 40 partizanų, su būriu gyveno Lėno miške įrengtoje stovykloje. 1945 m. sausio 11 d. į Lėno mišką buvo

įvesta gausi MGB kariuomenė. Sausio 12-osios naktį grioviu nuo Bagnapolio kariuomenė priėjo prie stovyklos. Auštant stovykla buvo užpulta. Mūšis truko maždaug 6 valandas. Jo metu stovykloje žuvo pirmasis Vyčio apygardos vadas Juozas Krištaponis, kartu su juo dar 18 vyrų, du partizanai žuvo besitraukdami, du – paimti į nelaisvę gyvi.

J. Krištaponis buvo gabus organizatorius, itin kinamai kalbėjo, buvo ištikimas Lietuvos laisvės idėjoms, savo Tėvynės patriotas.

Po J. Krištaponio žūties vadovavimą apygardai perėmė D. Vaitelis.

J. Krištaponiui 2002 m. spalio 31 d. LR Prezidento dekretu suteiktas pulkininko laipsnis (po mirties).

Vyčio apygardos vadas
Danielius Vaitelis Briedis
(1913–1948)

Danielius Vaitelis gimė 1913 m. Geležių kaime, Vadoklių valsčiuje, Panevėžio apskrityje. 1932 m. baigė Šėtos progimnaziją ir įstojo į Kėdainių kultūros ir technikos mokyklą. Jos nebaigęs įstojo į Kauno karo mokyklą, 1938 m. ją baigė ir gavo Karo artilerijos leitenanto laipsnį. Tarnavo Panevėžyje. Suteiktas vyr. leitenanto laipsnis.

1940 m. sovietams okupavus Lietuvą, išėjo į atsargą, slapstėsi. Rusų čekistai jo ieškojo, norėjo

suimti. Tuomet D. Vaitelis pasitraukė į Vokietiją. Prasidėjus karui grįžo į Lietuvą, tačiau tarnauti vokiečiams atsisakė. Vokiečiams traukiantis pasitraukti atsisakė. Gavo iš vokiečių nemažai ginklų, kuriuos slėpė Lėno miške. Praėjus frontui, subūrė pirmuosius partizanus.

1944 m. rugpjūtį buvo paskirtas pirmojo Ukmergės apskrities būrio vadu. Jo vadovaujami partizanai 1944 m. spalio mėn. užėmė Siesikų miestelį.

Po pirmojo Vyčio apygardos vado kapitono J. Krištaponio žūties perėmė vadovavimą apygardai. Jis suvienijo visas apylinkių rinktines. Iš to laikotarpio rašytinių žinių neišlikę, nes jis su partizanais keliaudavo kartu ir visas instrukcijas duodavo žodžiu.

D. Vaitelis *Briedis* žuvo 1948 m. gegužės 13 d. Juodvisinės kaime, Taujėnų valsčiuje. D. Vaitelį, jo pavaduotoją J. Kilijoną *Miką* ir štabo apsaugos būrio vadą A. Šyvį *Šalapką* užpuolė NKVD kareiviai ir sribai. D. Vaitelis buvo sužeistas į koją ir nusišovė, jo kovos draugai žuvo.

1997 m. Vyčio apygardos vadui Danieliui Vaiteliui *Briedžiui* suteiktas teisinis Kario savanorio statusas (po mirties). 1998 m. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu jis apdovanotas Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinu (po mirties).

Vyčio apygardos vadas
Alfonsas Smetona Žygaudas
(1913–1950)

Alfonsas Smetona gimė 1913 m. Justinavos kaime, Vadoklių valsčiuje. Jo tėvas Baltras Smetona – Prezidento Antano Smetonos pusbrolis. Tėvas buvo išsilavinęs kaimo šviesuolis, deja, anksti mirė.

Alfonsas baigė Šilų pradinę mokyklą, vėliau gimnaziją, mokėsi Dotnuvos žemės ūkio mokykloje. Buvo aktyvus visuomenininkas, dalyvavo kultūriniame gyvenime.

1941 m. traukiantis rusams organizavo Lietuvos išlaisvinimo organizaciją, į kurią susibūrė buvę savanoriai ir šauliai.

Vokiečių laikais tarnavo policijoje, kovojo su komunistais.

Rusams antrą kartą okupavus Lietuvą, A. Smetona su S. Zolagėnu pirmieji įstojo į kapitono Juozo Krištaponio organizuojamą partizanų būrį.

1945 m. sausio 11 d. įvykus mūšiui su rusų kariuomene, kuriame žuvo J. Krištaponis, A. Smetonai ir S. Zolagėnui pavyko prasiveržti pro apsupimą. Po J. Krištaponio žūties A. Smetona tapo būrio vadu, vėliau Vyčio apygardos vado D. Vaitelio pavaduotoju. Vėliau, žuvus D. Vaiteliui, 1948 m. birželio 16 d. paskirtas apygardos vadu.

A. Smetona buvo įsirengęs slėptuvę Šilų mokykloje, turėjo slėptuvę Onos Tarutienės sodyboje ir dvi Šilų miške, slapstėsi Užulėnio miške, Skačmiškyje.

1950 m. liepos 6 d. rusų kariuomenė apsupo Vyčio apygardos štabą Skačmiškyje. Įtariama, kad slėptuvė buvo ryšininko išduota. Įvyko smarkus susišaudymas, nutilęs tik vakare. Susidūrimo metu žuvo Vyčio apygardos vadas A. Smetona *Žygaudas*, štabo sekretorė Bronislava Tarutytė *Berniukas*, ūkio dalies vedėjas Alfonsas Gritėnas *Skalikas*.

Žuvus A. Smetonai, jo motiną, brolių bei seserį sribai areštavo ir išvežė į Sibirą.

1999 m. gegužės 27 d. A. Smetonai *Žygaudui* suteiktas pulkininko laipsnis (po mirties).

Vyčio apygardos vadas
Mykolas Šemežys Putinas
(1918–1951)

Mykolas Šemežys gimė 1918 m. Stepanavos kaime, Pagirių valsčiuje, Kėdainių apskrityje. Partizanų gretose nuo 1944 m. Vadovavo partizanų būriui – 1950 m. paskirtas Briedžio rinktinės vadu. Žuvus Vyčio apygardos vadui A. Smetonai *Žygaudui*, 1950 m. rugpjūčio 17 d. paskirtas Vyčio apygardos vadu.

1951 m. balandžio mėn. kautynėse prie Pagi-

rių M. Šemežys *Putinas* žuvo.

1999 m. gegužės 19 d. LR Prezidento dekretu M. Šemežys apdovanotas Vyčio kryžiaus III laipsnio ordinu (po mirties).

Paskutinis Vyčio apygardos vadas
Bronius Karbočius *Bitė*
(1922–1953)

Bronius Karbočius gimė 1922 m. sausio 14 d. Kutiškių kaime, Dotnuvos valsčiuje, Kėdainių apskrityje. Tėvai buvo ūkininkai. Nors žemės turėjo palyginti nedaug – 8 ha, bet jų ūkis buvo pavyzdingas.

1945 m. pasitraukė į pogrindį, Surviliškio apylinkėse suorganizavo 12 partizanų būrį, kuris priklausė Vyčio apygardai.

1947 m. pradžioje jo būrys užpuolė Kėdainių areštinę ir po kovos išlaisvino suimtuosius.

Brolis Juozas žuvo 1951 m. Trakų miške.

B. Karbočius buvo labai drąsus ir sumanus kovotojas, daug kartų patekęs į pasalas ir apsupimus, bet sugebėdavęs išsigelbėti.

1945 m. sausio 25 d. buvo apsuptas Sereikų sodyboje, Peiksvos kaime, tačiau sugebėjo pabėgti, o Pranas Plančiūnas ir Alfonsas Petrauskas žuvo.

1951 m. liepos 2 d. Sosių miške prie Bakainių kaimo įvyko kautynės, kurių metu žuvo partizanai Liudas Augus, Vincas Sereika, Valerijonas Rabačiauskas, Boleslovas Klimas. Bronius Karbočius *Bitė* liko sveikas ir pasitraukė į Panevėžio miškus pas Baranausko būrio partizanus.

Kurį laiką vadovavo Briedžio rinktinei, veikusiai Kėdainių ir Ukmergės apskrityse. Žuvus Vyčio apygardos vadui Mykolui Šemežiui, 1951 rugsėjo mėn. paskirtas apygardos vadu.

Žuvo 1953 m. sausio 26 d. kartu su Viktoru Mažeika traukdamiesi iš apsupties. Tą dieną buvo apsistojęs Dambrauskų sodyboje, Šilagalių kaime. Sodybą iš pat ryto apsupo MGB daliniai. Česlovui Zalagubui pavyko pabėgti.

1999 m. gegužės 19 d. LR Prezidento įsaku Bronius Karbočius *Bitė* apdovanotas Vyčio Kryžiaus III laipsnio ordinu (po mirties).

Gedimino rinktinės vadas
Jonas Vepštas *Paukštelis*
(1925–1951)

Jonas Vepštas gimė 1925 m. sausio 8 d. Petriškiuose, Krekenavos valsčiuje.

1944 m. su broliu Vytautu pasitraukė pas partizanus. Iš pradžių priklausė Vytenio būriui, vėliau tapo *Paukštelio* būrio vadu.

1951 m. kovo 14 d. Glitėnų kaime, Ramygalos rajone partizanus apsupo MGB daliniai. Juozapavičiaus sodyboje žuvo 8 partizanai: rinktinės vadas Jonas Vepštas *Paukštelis*, Antanas Burkauskas *Brakonierius*, Stasys Giedraitis *Stasiukas*, rinktinės štabo viršininkas Kazys Gvergždys *Klajūnas*, Jonas Kraujalis *Sūmus*, Danielius Kriščiūnas *Liup-*

Vyčio apygardos Gedimino rinktinės vadas
Edvardas Daučiūnas *Jokeris*
(1922–1953)

kė, Jonas Masiokas *Ažuolas*, Leonas Štarolis *Aras*.
Žuvus J. Vepštui *Paukšteliiui*, rinktinei vadovavo Edvardas Daučiūnas.

1999 m. gegužės 19 d. LR Prezidento įsaky-
mu J. Vepštas *Paukštelis* apdovanotas Vyčio kry-
žiaus ordinu (po mirties).

Edvardas Daučiūnas gimė 1922 m. Ramyga-
los valsčiuje.

1944 m. pasitraukė į mišką. Priklausė Jono
Vepšto Paukštelio partizanų būriui.

Tai buvo nepaprastai drąsus ir sumanus parti-
zanas, ne kartą savo drąsa išgelbėjęs draugus.

E. Daučiūnas žuvo 1953 m. balandžio 18
d. Rodų miške, partizanus apsupus NKVD dali-
niams. Kartu žuvo Petras Markauskas, Henrikas
Markauskas ir Stasys Lukšys.

Rinktinė nebuvo atkurta.

LIUDININKŲ PRISIMINIMAI

PARTIZANO MOTINA
BRONISLAVA CHANECKIENĖ

Bronislava Chaneckienė gimė 1913 m. Milmainių kaime, kur gyveno visą savo gyvenimą.

– Iš savo kaimo savo noru niekur nebuvau išvažiavusi – juk čia puikūs žmonės, nuostabus oras. Atrodo, jeigu galėčiau įkvėpti tėviškės oro, tai ir mano kojos būtų sveikesnės, – sako 98 metų senolė, gyvenanti Jonavos senelių pensionate.

Rami, visada su šypsenele veide Bronislava prisimena ilgą savo gyvenimo kelią. Jai jau nuo jaunystės teko dirbti įvairius ūkiškus darbus, ganyti gyvulius.

– 1922 metų liepą su kitais vaikais ganėme karves. Man tada buvo 9 metai, – prisimena senolė. – Buvo labai karšta ir vėjuota diena. Staiga pamatėme, kad kaime kilo gaisras. Akimirksniu jis apėmė visą kaimą. Iš baimės raudojome ne savo balsais, bet bėgti namo pažiūrėti bijojome, <... negalėjome...> be priežiūros palikti karvių. Vakare, grįžę namo, nustėrome: iš kaimo liko degėsių ir pelenų krūva, sudegė virš 30 pastatų. Laimei, mūsų sudegė tik kluonas. Visi kaimo žmonės iš nevilties verkė, dejavo, meldėsi. Tie, pas kuriuos išliko pastatai, priėmė pas save gyventi tuos, kurie neteko visko. Nei namų, nei jokio turto, daugumos sudegė ir gyvuliai – nespėta jų išvesti laukan.

1922 m. vasario 15 d. Lietuvoje buvo paskelbta žemės reforma. Žemė buvo dalijama atskirais plotais, kad žmonės galėtų keltis į viensėdžius.

– Mes gavome 11 ha žemės, – prisimena Bronislava. – Žemė buvo už Milmainių ežero, ant kalnelio, vadinamo Ežero kalnu. Buvo nemažai pievų, priklausė visas Ežerbalis, o dirbama – prasta. Dirbti žemę reikėjo rankomis, naudojant arkluko jėgą.

Susituokė su Stanislovu Chanecku. 1933 m. gimė sūnus Antanas, kurį vadino Antanuku. Gyvenimas nebuvo lengvas, reikėjo pasistatyti namus, išdirbti žemę, nuimti derlių, jį iškulti. Itin sunkūs darbai būdavo šienapjūtės metu – visą nušienautą žolę rankomis reikėdavo išvilkti iš vandens, nes Ežerbalyje nuolat jo buvo. Šiuo metu ten vešlus beržų miškelis.

1940 m. prasidėjo neramumai. Iš pradžių rusų, vėliau vokiečių okupacija, kurios didelių sukrėtimų neatnešė. 1944 m., prasidėjus antrajai rusų okupacijai, jauni vyrai buvo gaudomi į karą. Visi pradėjo slapstyti – prasidėjo partizaninis sąjūdis. Dauguma jaunų vyrų patraukė į miškus, pradėjo organizuoti ginkluotas partizaninis pasipriešinimas. Iš pradžių būriuose buvo 10–20 vyrų, vėliau jie išsiskirstė mažomis grupelėmis po 3–4. Tai užtikrino geresnę konspiraciją – mažiau pastebimi, lengviau pasislėpti.

– Vieną 1945 m. naktį į namus pasibeldė Bronius Serapinas iš Vaiškonių kaimo. Su juo buvo keli ginkluoti vyrai lietuviškomis uniformomis. Jis paprašė suteikti prieglobstį partizanams. Aš pažiūrėjau į juos – tokie jauni, gražūs, svarbiausia, savi. Ir jokios abejonės nekilo, tik sutikti. Iš pradžių ateidavo Vlodo Dargučio *Žvirblio* būrio partizanai. Dažniausiai pas mus būdavo dienos metu. Slėpdavosi ant klėties aukšto arba kluone. Mūsų sodyba buvo atokiau, todėl iš tolo matėsi, kas kur eina. Naktį paprastai išeidavo. Nei savo vardų, nei kur eis jie nesakydavo, o mums tai ir neįdomu. Antanukas jau buvo paaugęs, baigęs Šapuvos pradžios mokyklą, mokėsi Šėtos vidurinėje mokykloje. Jau tada susidraugavo su partizanais, klausėsi jų pasakojimų, didžiavosi jais, kad kovoja už laisvą Lietuvą. Jau tada jam kilo neapykanta okupantams už daromas skriaudas ir neteisybes. Kartą, išėjęs partizanams, jis pareiškė: „Aš niekada netarnausiu okupantams“.

1949 m. prasidėjo prievartinė kolektyvizacija, žmonės buvo varomi į kolūkius, <... valdžia...> atėmė žemę, žemės dirbimo padargus, arklį su pakinktais, žodžiu, žmones paliko be nieko. Kuo

toliau, <... tuo labiau...> partizanams gyvenimas darėsi sunkesnis, daug jų jau buvo žuvę.

– Viena žiemą pas mus slėpėsi Vlodo Dargužio žmona Petrutė. Dažnai užeidavo Vladas su savo būrio vyrais. Vėliau jis persikėlė į Pagirių kraštą. Pas mus apsigyveno Vytautas Zakaras *Povas*, Stasys Žukauskas *Lapas*, Vincas Kupčinskas *Ažuolas*. Atsimenu, pirmą kartą atėjo toks jaunas gražus vaikinukas, jam buvo labai supūliavęs pirštas, aš jam visokiomis liaudies medicinos priemonėmis gydžiau, – prisimena Bronislava. – Tai buvo Vincas Kupčinskas, mes jį Vincuku vadino me. Kartais ateidavo ir Jonas Pupkevičius *Pupkis* bei kiti nepažįstami, kurių vardų nežinau.

1948 m. per Kūčias ruošėmės vakarienei. Vakare atėjo partizanų. Valgyti Kūčias jie buvo numatę kitoje vietoje, bet paskutiniu momentu gavo žinių, kad <... ten...> gali būti pasala, todėl atėjo pas mus. Buvo V. Zakaras, S. Žukauskas, V. Kupčinskas, J. Pupkevičius ir dar trys, kurių pavardžių nežinojau. Prie Kūčių stalo sėdome dešimt: aš, vyras, Antanukas ir septyni partizanai. Nors ant stalo valgių nebuvo gausu, Kūčias sutikome gerai nusiteikę.

Partizanų rėmėjai buvo šie: Aleksandras Čičinskas iš Mimainių kaimo, Stasys Kiuberis iš ten pat, Bronius Serapinas iš Vaiškonių kaimo, Adelė Kulaitytė iš Biržulių kaimo. Adelė slėpė partizaną Stasį Žukauską *Lapą*. Ji buvo išduota ir nuteista 25 metams lagerio. Po Stalino mirties paleista.

Vėliau S. Žukauskas, V. Zakaras, V. Kupčinskas pas mus klėtyje įsirengė slėptuvę, retkarčiais joje būdavo. Ateidavo, išeidavo niekam nieko nepranešę.

Kartąėjau į Bukonių parduotuvę. Sutinku pilną vežimą mūsų link važiuojančių Bukonių stribų. Tuo metu visi trys partizanai buvo pas mus, po nakties žygio ilsėjosi namo palėpėje. Iš baimės net apmiriau, bet, ačiū Dievui, jie pravažiavo pro šalį.

1949 m. per Škaplerinės atlaidus buvau Siesikų bažnyčioje. Pamaldų metu bažnyčioje kilo šurmulyš, kad stribai kažką daro. Po pamaldų išeinant iš bažnyčios pro šventoriaus vartus ant tako skersai buvo numestas partizano lavonas. Žmonės, neturėdami kur eiti, privalėjo peržengti lavoną. Visi bijojo parodyti emocijas, nes kiekvieną stebėjo stribai, kurie buvo šalia. Kas tas nelaimingas partizanas, nežinau, tik pastebėjau, kad jaunas ir aukšto ūgio. Nuotaiką sugadino ilgam. Laimei, stribai nieko neareštavo.

Kitą dieną žiūrime – pas mus atvažiuoja vežimas stribų. Įvažiavę į kiemą, tuoj pradėjo viską

tikrinti. Įėjo į klėtį pažiūrėti, ar neslepia grūdų. Apžiūrėjo visus aruodus, bet nieko nerado. Slėptuvė, kuri buvo įrengta po aruodu, buvo tuščia ir gerai neuždengta, laimei, kad jie jos nepastebėjo. Suėję į kambarį, <... stribai...> paprašė duoti valgyti ir išgerti. Tuo metu pietūs dar nebuvo paruošti, sakiau, kad nieko neturiu, jei nori, galiu pašildyti vakarykštės sriubos. Tie supykę keikdamiesi išvažiavo.

1952 m. gegužės 15 d. su vyru dirbome kolūkyje, kai pamatėme per kaimą važiuojančius tris sunkvežimius su kareiviais. Netrukus nuo mūsų pusės pasigirdo smarkus šaudymas. Iškart supratau kažką negero. Stasys Žukauskas buvo Biržulių kaime. Pamatė, kad į Biržulius traukia kariuomenė, ėjo Mimainių kaimo link. Pamatęs prie mūsų sodybos kareivius, <...jis...> pradėjo bėgti Rukuižių kaimo link. Apie 60 kareivių pradėjo jį vytis, šaudydami iš automatų. Buvo sausa diena, nuo kulku kildavo dulkių debesys, kuriuose bėglys dingdavo. Išbėgus iš dulkių, vėl prapliupdavo automatų serijos. S. Žukauskas bėgo Jurkevičių sodybos link, kur šeimnininkas su arkliu sodino bulves. Pribėgęs prie arklio, nupjovė vadžias, sėdo ant arklio raitas ir pasileido Rukuižių kaimo link. Jo nelaimė, iš priekio buvo pasislėpę garnizono kareiviai, kurie jį ir nušovė kartu su arkliu. Įmetę į sunkvežimį, atvežė į mūsų sodybos kiemą. Mane ir Stanislovą areštavo darbe. Parvežė namo, kur buvo pilna kareivių. Namuose viskas išversta, visur apieškota.

Įėjusi į namus, Bronislava nerado nei pinigų, nei žiedų. Paprašė vyresniojo, kad gražintų, tas juokdamasis atsakė, kad jo kareiviai to nedaro, jie esą sąžiningi, tai „jūsų banditų“ darbas. Nuvedė ją prie tvarto, uždėję kareivio kepurę, liepė lipti į palėpę.

– Kadangi žinojau, kad ten nieko nėra, lipau drąsiai. Po to nuvežė į Panoterių stribyną, ten mane pamatęs kažkada pas mus buvęs stribas pasakė keikdamasis: „Mes tavo dabar pašersim vakarykščia sriuba“. Po to buvau nuvežta į Kauno saugumo rūsius, kur tardė, mušė, vertė prisipažinti nebūtas istorijas.

1952 m. liepos 27 d. karinis tribunolas paskelbė nuosprendį: „Už tėvynės išdavimą Stanislovą Chanecką, Bronislavą ir Adelę Kulaitytę pagal Rusijos TSR BK str. 17 – 58 – I „a“ nuteisti 25 metams lagerio.

– Kalėti teko Irkutsko krašte. Visos kalėjusios moterys dirbdavo miško kirtimo darbus. Iš ryto visas varydavo į mišką 8–10 km, vakare atgal.

Dirbome labai sunkiai, o maitinimas buvo labai prastas. Lageryje neturėjau savo šaukšto. Tekdavo laukti, kol kitos pavalgys ir duos savo šaukštą. Kol sulaukdavau šaukšto, dažnai maisto jau ir nelikdavo.

Praėjus keliems mėnesiams gavau iš giminių laišką su baisia žinia. Jame buvo rašoma, kad Antanukas apsigyveno pas Antaną. Antanas – mano brolis, kuris buvo jau miręs. Iškart supratau, kad Antanuko jau nebėra. Tuo metu, atrodo, viskas aptemo ir priekyje atsivėrė bedugnė. Viešai rodyti jausmus bijojau, kad nepamatytų prižiūrėtojai, o iš jų visko buvo galima tikėtis. Laimei, ant gretimų narų (gultų – V. S.) gulėjo rusų vienuolės, kurios mane paguodė, suteikė stiprybės ir pasakė, kad malda nugalės visus sunkumus. Nuo tada aš daugiau niekad neverkiau.

Po kurio laiko gavau iš partizanų padėkos laišką „Karžygio motinai“, kuris man suteikė dvasinės tvirtybės. Tą laišką įsisiuvau į vatinuką, nešiojau lageryje ir parsivežiau namo. Laikiau jį kaip didžiausią relikviją. Gaila tik, kad nežinau, kas jį parašė. Pasirašyta Bangos slapyvardžiu.

Po Stalino mirties 1955 m. sausio 19 d. buvau paleista namo. Grįžusi radau savo trobelę visiškai apleistą. Namuose visai tuščia. Laimei, kad kaimynai sušelpė: kas davė grūdų, kas miltų, kas vištą. Nusipirkau paršiuką, ožką ir pradėjau gyvenimą iš naujo.

Atsimenu, nuėjau į kolūkio kontorą prašyti kokios nors materialinės pagalbos. Sakė, rašyk pareiškimą, svarstysim. Parašiau, bet kas iš to, per svarstymą vietiniai sovietiniai aktyvistai užprotestavo. Laimei, būta žmoniško pirmininko Chlebo-paševo, kuris vėliau slapčiomis atvežė du maišus grūdų.

1956 m. liepos 28 d. paleido mano vyrą Stanislovą. Kai grįžo, gyventi buvo lengviau.

Mirus vyrui, kurį laiką savo trobelėje gyvenau viena, vėliau Bukonių slaugos namuose, o dabar – pensionate Jonavoje.

ANTANAS CHANECKAS

Antanas Chaneckas gimė 1933 m. Mimainių kaime. Mokėsi Šapuvos pradžios mokykloje, vėliau Šėtos vidurinėje mokykloje. Buvo įstojęs į geležinkelininkų mokyklą Kaune. Areštavus tėvus, pasitraukė į mišką pas partizanus. Įstojo į Vlado Dargužio *Zvirblio* būrį. Būryje buvo šie partizanai: Petras Dargužis *Liublinas* (suihtas 1949 m.), Edvardas Jakas iš Bebrikių kaimo, Matas Jakočiū-

nas iš Maulių kaimo (žuvęs 1949 m.), Vincas Kazanavičius, Pranas Linkonis Vyrelis iš Stepanavos (žuvęs 1952 m.), Marijonas Smetona *Ripka* (žuvęs 1953 m.), Antanas Chaneckas iš Mimainių kaimo.

Antanas Chaneckas žuvo 1952 m. rugpjūčio 2 d. Baubliškių kaime, Ukmergės rajone. Trys partizanai buvo užėję pas ūkininką Butvilą. Tuo metu sodybą apsupo sribai. Partizanai šoko per langą. Pirmas nuo priešų kulku krito Pranas Linkonis. Antanas atsišaudydamas pasislėpė rugiuose, buvo sunkiai sužeistas. Kitą dieną rastas negyvas. Kur palaidoti nežinoma. Trečiam pavyko pabėgti.

JANINA KIUBERYTĖ-IVANAUSKIENĖ

– Mes gyvenom Gerdvilų kaime. Tėvai Elena ir Bronius Kiuberiai buvo ūkininkai vidutiniokai, turėjo 7 ha žemės.

1944 m. užėjus rusų kariuomenei buvo įvedama nauja tvarka. Jauni vyrai buvo prievarta mobilizuojami į frontą. Daug gyventojų jau buvo 1940–1941 m. patyrę, kokia ta naujoji „tvarka“, todėl vyrai pradėjo slapstytis.

Iš gretimų kaimų – Gerdvilų, Būdų, Songailų, Papurvio – susirinko 42 vyrai. Jiems pradėjo vadovauti Lietuvos kariuomenės puskarininkis Antanas Jukšta, kilęs iš Laukagalių kaimo. Vyrus

Iš kairės: Janina Kiuberytė-Ivanauskienė, Verutė Pabrinkytė-Eimulienė

mokė kovos meno, taktikos, statuto. Būryje buvo griežta drausmė ir tvarka.

1947 m. per Sekmines įvykusį mūšį su sribais A. Jukšta buvo sužeistas ir paimtas gyvas. Truskavoje sribai jį priėjo prie medžio ir sušaudė. Po A. Jukštos žūties būriui pradėjo vadovauti Vincas Gėgžna *Balandis*, jo pavaduotojas buvo Petras Gerdvila *Bimba* (1919–1953 02 15).

Būrys priklausė Vyčio partizanų apygardai. Būrio vyrai įsirengė stovyklą Gerdvilų miške. Buvo įrengti bunkeriai, gynybiniai taškai. Prasi-

Stasys Gėgžna ir Karolina Gėgžnaitė

dėjo ilgas ir pilnas pavojų partizanavimo laikotarpis, kurį nuolat lydėjo skaudžios netektys, nepritekliai, šaltis, nepakeliamos buitinės sąlygos.

Mano tėvai kaime buvo žinomi kaip svetingi ir nuoširdūs žmonės, todėl pas mus pradėjo lankytis partizanai Vincas Gėgžna, Petras Gerdvila, Petras Pabrinkis, Bronius Baneckas, Petras Palinauskas, Antanas Palinauskas, Vytautas Zakaras, Vincas Navarauskas, Jonas Liužinas, Vincas Kupčinskas, Antanas ir Vladas Dargužiai ir daug kitų, kurių pavardžių neprisimenu.

Mama partizanams kepdavo duoną, gamindavo valgius. Duona būdavo labai skani, už tai partizanai pagirdavo. Iš pradžių duoną kepdavo iš savo grūdų, o prasidėjus kolektyvizacijai savo grūdų jau neturėjome. Viską atėmė. Neliko nei gyvulių, nei žemės dirbimo padargų. Atimta žemė, arklys, žmonės pasmerkti badauti. Tėtis grūdus pirkdavo iš aplinkinių kaimų ir visokiais būdais gaudavo iš kolūkio sandėlio. Malti veždavo į malūną. Kad nekiltų įtarimo, veždavo mažais kiekiais ir į skirtingus malūnus.

Laikui bėgant, partizanų išlikimas darėsi vis sudėtingesnis ir sunkesnis. Jie išsiskirstė mažomis grupelėmis, kad būtų sunkiau pastebėti ir susekti. Ypač sunku būdavo žiemą. Atsimenu, kartą atėjo

Antanas Jukšta

Iš kairės: Bronius Kiuberis, nežinomas. Grūdai partizanų duonai

pas mus Petras Gerdvila, Petras Pabrinkis, Antanas Palinauskas. <...Tuo metu...> pradėjo snigti. Pasnigus nepastebėtiems pavojinga išeiti į lauką. Pro langą pamatėme ateinančius sribus. Bėgti nebuvo kada. Visi trys vyrai palindo po mano lova. Tėtis nuo lovos nuleido paklodę, liepė man su seseria gultis į lovą ir sakyti, kad labai sergame užkrečiama liga. Įėjo sribai į vidų, visur apžiūrėjo, aš gulėdama lovoje labai dejavau, laimei, jie artintis pabijojo ir išėjo. Tada partizanai pas mus buvo tris paras, kol pasikeitė orai.

Perdavinėjau žinias nuo Vinco Gėgžnos Truskavos, Panevėžio būrių partizanams, pasakodavau

apie situaciją apylinkėse, perduodavau slaptažodžius, kurių reikšmes žinojo tik jie patys. Stengdavausi nieko neklausinėti ir nieko nereikalingo nežinoti, kad suėmimo ir tardymo atveju mažiau žinočiau. <...Partizanai...> bunkerį buvo įsirengę Gerdvilų miške. Ten nešdavau valgyti. Kartą grįždama namo pamačiau didelį sribų būrį, traukiantį į mišką. Mama liepė kuo greičiau bėgti į mišką, kad partizanai pasislėptų, ir varinėti karves virš bunkerio. Greitai bėgau į mišką šūkaudama ant karvių. Partizanai suprato ir pasislėpė bunkeryje. Varinėjau karves virš bunkerio, kad neliktų jokios žymės. Bunkeryje buvo partizanai Petras Gerdvi-

Petro Gėgžnos laidotuvės. Dešinėje prie karsto Vincas ir Stasys Gėgžnos, 1942 m.

la, Petras Pabrinkis, Petras Palinauskas, Vincas Kupčinskas, Antanas Palinauskas, Vincas Gėgžna. Stribai praėjo visai pro šalį nieko nepastebėję. Taip pavojus praėjo.

Pamenu, kartą mama buvo privirusi puodą virtinių su varške. Atėjo būrys partizanų, visi labai nuvargę. Visi sėdo valgyti. Negalėjau atsistebėti, kaip jie skaniai valgo, nepratardami nė žodžio. Tik vėliau pasakė, kad jau kelios dienos buvo nieko nevalgę. Kolūkio laikais žmonės nieko neturėjo, net pieno buvo sunku gauti.

Kartą atėjo rinktinės vadas Edvardas Daučiūnas su savo būriu. Iš vakaro pasnigo, teko pas mus visiems būti dvi paras, kol nutirpo sniegas. Mama jiems (partizanams – V. S.) skalbdavo drabužius. Tuo metu jokių skalbimo priemonių nebuvo – skalbdavo su pelenais. Drabužius išvirindavo, kūdroje išvelėdavo ir išskalaudavo. Turėjome pirtį, partizanai dažnai ateidavo praustis. Prausdavosi pamainomis, vieni prausiasi, kiti – sargyboje.

Kartą pas mus atbėgo Petras Gerdvila, visas šlapias ir labai nuvargęs. Jis paprašė leisti pamiegoti klojime ir kad tėtis pasaugotų. Sakė nemiegojęs, labai pavargęs, nes buvo papuoles į pasalą ir ilgai bėgo. Tik jam užmigus, pamatėme ateinančius stribus. Tėtis prižadino, kurį laiką <... jie...> nežinojo, ką daryti. Tada tėtis paėmė šluotų, jomis aprišo kulkosvaidį ir <... jie...> nuėjo miško link. Stribams nekilo įtarimo ir jie <...tėtis ir partizanas...> laimingai pasiekė mišką.

1953 m. Vinco Navarauskos žmona jį išdavė. Jį suėmė gyvą. Partizanai nujautė, kad jis gali neištverti sadistiškų kankinimų ir pasakyti, kur yra bunkeriai. Įtariama, kad taip ir buvo.

1953 m. vasario 11 d. rusų kariniai daliniai apsupo Dovydų mišką ir „valė“. Partizanai spėjo pasitraukti. Kurie nespėjo, liko bunkeryje. Tai buvo Povilas Žilys, Juozas Šibaila. Jie žuvo. Po keturių dienų, 1953 vasario 15 d., Stasinės kaime buvo apsupti būrio vadas Vincas Gėgžna *Balandis*, pavaduotojas Petras Gerdvila *Bimba*, partizanas Petras Pabrinkis *Tetulytė*. Gynėsi iki pa-

skutinio šovinio, nukovė rusų dalinio vadą, kelis kareivius ir vado šunį. V. Gėgžna ir P. Gerdvila žuvo kovos vietoje. Petras Pabrinkis buvo sužeistas ir susisprogdino.

Žuvus būrio vadovybei, partizanai susibūrė mažomis grupelėmis. Vytautas Zakaras, Vincas Kupčinskas, Petras ir Antanas Palinauskai, Stasys Žukauskas apsisustojo Reniūnų, Biržulių, Gaižiūnų, Mīmainių kaimuose, kur laikėsi iki 1956 m.

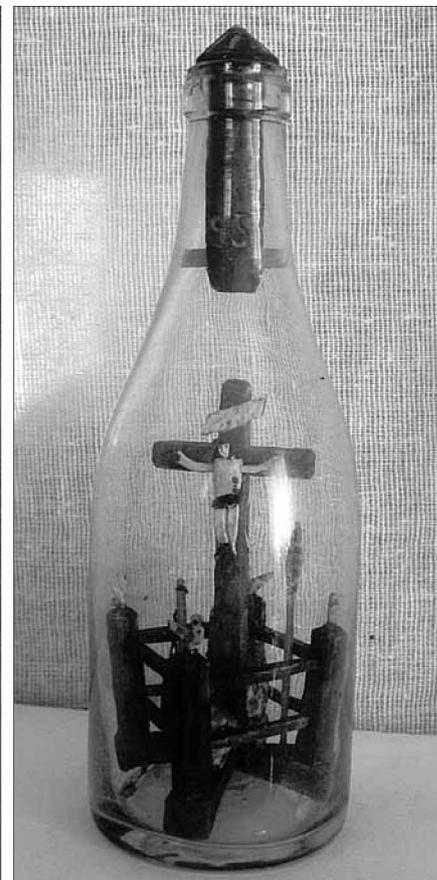
Stasys Kiuberis *Tigras* (g. 1917 m., kilęs iš Gerdvilų k., buvęs šaulys) turėjo savo grupę, buvo jos vadas. Kiuberis žuvo 1947 m. Milžemio miške, kai keturiose važiaavę partizanai pateko į pasalą. Žuvo visi.

Ilgiausiai partizanavo Bronius Baneckas. Jis buvo likęs vienas. Užeidavo pas mus. Dažniausiai būdavo bunkeryje, o ginklus saugojo pas mus, nes bunkeryje nuolat būdavo vandens. Bronius Baneckas žuvo 1953 m. Okainių kaime, pasaloje.

Kaip didžiausią relikviją Janina parodė buteliukus su viduje sumontuotais kryželiais ir tvorelėmis. Vieną buteliuką padovanojo Bronius Baneckas, kitą – Antanas Palinauskas. Sakė: „Jeigu mes žūsime, liks mūsų darbeliai jums prisiminimui“. Nors ir sulaukusi garbingo amžiaus, Janina visą laiką energinga, visur eina paskubomis, visada geros nuotaikos.

Broniaus Banecko darbas, 1952 m.

Antano Palinausko darbas, 1952 m.

– Jaunystėje pripratau bėgioti po miškus, pas partizanus, tai ir dabar negaliu vaikščioti palengva, – sako Janina Kiuberytė-Ivanauskienė.

NIJOLĖ BUTKIENĖ

– Mano seneliai Alfonsas ir Stanislava Gėgžnos gyveno Būdų kaime, Ramygalos valsčiuje. Jie buvo pasiturintys ūkininkai, turėjo gausią šeimą. Sūnūs: Petras, Vincas, Stasys, dukros: Elena, Liucija, Olė, Karolina, Janina.

Senelis Alfonsas anksti mirė – 1937 m.

Vokiečių laikais stambiems ūkininkams valdžia skirdavo rusų karo belaisvius dirbti ūkiuose. Gėgžnoms davė penkis rusų karo belaisvius, kurie pas juos gyveno, buvo maitinami, už tai turėjo padėti dirbti ūkio darbus.

1942 m. rusų belaisviai nudūrė Petrą Gėgžną ir, pagrobę jo medžioklinį šautuvą su šoviniais, pabėgo. Sunkiai sužeistą Petrą sesuo Elena dar spėjo nuvežti į Kėdainių ligoninę, bet gydytojai buvo bejėgiai.

1944 m., užėjus rusų kariuomenei, Vincas ir Stasys pasitraukė į mišką, įstojo į Antano Jukštos partizanų būrį. Žuvus Jukštai, Vincas Gėgžna paskirtas būrio vadu. Jis buvo labai taktiškas, visada visus išklausedavo, kalbėdavo aiškiai ir trumpai, visada išlikdavo ramus. Už tai jį partizanai labai gerbė.

Vincas žuvo 1953 m. vasario 15 d. kartu su Petru Gerdvila ir Petru Pabrinkiu Stasinės kaime.

Jaunesnysis brolis Stasys Gėgžna buvo meniškos sielos žmogus, mokėsi Kauno meno mokykloje. Palikęs mokyklą, jis išėjo partizanauti į brolio Vinco būrį. 1950 m. liepos 2 d. pateko į pasalą, bėgo, jį vijosi rusų kareiviai su šunimis, prie pat miško buvo kulkų suvarpytas ir žuvo. Stribai lavoną numetė ant grindinio Kėdainiuose.

Po sūnaus Petro nužudymo motina Stanislava Gėgžnienė pasiligojo ir 1945 m. mirė. Amžina garbė motinai, kurios du sūnūs partizanai žuvo už Tėvynę. <...Po to...> visa šeima buvo išblaškyta, ūkis nuniokotas, visi pastatai nugriauti.

Senelių sodybos vietoje dabar turiu kuklų namelį, kuriame tvyro neapsakoma ramybė ir senelių žemės trauka.

PETRAS PALINAUSKAS

Užėjus 1944 m. rusų kariuomenei, <...valdžia...> vyrus pradėjo gaudyti į kariuomenę. Petras slapstėsi namuose, klojime įsirengė slėptuvę.

Vėliau namuose slapstytis buvo pavojinga, nes vis dažniau stribai darė kratas.

1945 m. gegužės mėn. Petras, palikęs ūkį, žmoną, keturis vaikus, kartu su broliu Antanu išėjo į mišką pas partizanus. Susidarė 42 vyrų būrys, kuriam vadovavo Antanas Jukšta. Dauguma vyrų buvo tarnavę Lietuvos kariuomenėje, davę prielaidą tarnauti Lietuvai.

Būrys priklausė Vyčio partizanų apygardai, kuriai vadovavo Danielius Vaitelis. Naujokus apmokydavo seni kovotojai.

1947 m. per susirėmimą su stribais žuvo būrio vadas A. Jukšta. Būriui pradėjo vadovauti Vincas Gėgžna. Šiam žuvus, būriui vadovavo <...mano...> brolis Antanas Palinauskas.

Gyvenimo sąlygos darėsi vis sunkesnės, pavojai tykojo kiekviename žingsnyje, daug kovos draugų buvo jau žuvę. Miškus nuolat „šukuodavo“ rusų kareiviai, kurie eidavo per mišką triukšmaudami, nes tikėjosi, kad partizanai bėgs iš miško, kur palaukė tykojo rusų kulkosvaidininkai.

Kartą Antanas su draugu Kaziu Miliausku, felčeriu (jis žuvo 1948 m. rudenį, patekęs į pasalą, palaikai buvo numesti ant žemės Šėtoje), slaugė sužeistuosius, ėjo mišku, kai staiga pamatė rusų kareivį. Jie staigiai šoko už medžių ir į kareivį nukreipė ginklus. Kareivis, tai pamatęs, nuleido ginklą ir parodė eiti į jau „prašukuotą“ miško dalį. Nežinia, ar kareivio kilnaus būta, ar tiesiog iš baimės jis leido eiti.

Kartą Petras su draugais ėjo į Kamėnų kaimą. Pasirodo, kaime buvo pilna sribų. Slėptis nebuvo kur. Paėmę šakes, užsidėjo jas ant pečių, o ginklus užmaskavo po rūbais ir ėjo, atseit, į laukus dirbti. Priėjus prie miško, stribai suprato ir pradėjo smarkiai šaudyti. Teko bėgti per pelkę, o kulkos zvimbė iš visų pusių. Laimei, spėjo pabėgti, liko tik sušaudytas švarko skvernas ir sužeistas rankos pirštas.

1953 m. rudenį iš būrio buvo likę Antanas, Petras Palinauskai, Vytautas Zakaras, Vincas Kupčinskas. Jie dažniausiai apsistodavo Vaiškonių, Šapuvos, Biržulių, Mimainių kaimuose.

Kartą Songailių kaime pateko į sribų pasalą. Petriui buvo sunkiai sužeista koja – sutrupintas kaulas. Šliaužė per runkelių lauką, tikėdamasis prišliaužti iki besiganančių arklių ir raitas pabėgti. Netrukus neteko sąmonės. Atsipeikėjo sribų vežamas jų mašinoje. Nuvežė į Kauno „saugumą“, kur prasidėjo nežmoniški kankinimai, spardymai, mušimai. Koją sugipsavo atmestinais, po to reikėjo daryti viską iš naujo. Po ilgų tardymų ir kankinimų nuvedė į Kauno karinį tribunolą. Perskaitė nuos-

prendį: „Už tėvynės išdavimą – 25 metai lagerio“. Vėliau <...bausmė...> buvo sumažinta iki 15 m., kuriuos Petras iškentėjo Mordovijos lageriuose.

Žmona su vaikais ėjo vargo keliais, slapstydami pas pažįstamus ir nepažįstamus žmones.

Grįžęs iš lagerio gyveno dar 22 metus ir dirbo katilinėje kūriku. Mirė 1998 m.

Antanas Palinauskas su Vincu Kupčinsku legalizavosi 1956 m. gegužės mėn.

VANDA URBONAITĖ-VALEIKIENĖ

– Mes gyvenome Šapuvos kaime. Pas mano tėvus, Kotryną ir Alfonsą Urbonus (tėvas buvo šaulys), dažnai užeidavo partizanai Jonas Dambrauskas, Jonas Rastauskas, Antanas Mingaila, broliai Karolis ir Jonas Jankūnai iš Masiškių kaimo, Jonas Balsevičius iš Šapuvos kaimo, Juozas Čyvas iš Šiliūnų kaimo, Benediktas Narkevičius *Algis* (būrio vadas), Adolfas Bareika *Hitleris*. Feliksas Jakubonis, Vladas Leonavičius, Antanas Čižauskas.

1946 m. partizanai tvarte įsirengė bunkerį. Bunkeris buvo įrengtas giliai po žeme, virš jo

stovėjo arklys. Viduje vietos buvo mažai, todėl nuolatos trūko oro, buvo drėgna, reikėdavo išeiti į lauką, vėdinti bunkerį. Bunkeryje gyveno Jonas Dambrauskas, Antanas Mingaila, Jonas Rastauskas.

Pasišviesti naudojo žvakes arba spingsules. Mama darydavo spingsules iš buroko: išskaptuodavo vidų, pripildavo lajaus, įstatydavo dagtį. Tokia spingsulė degdavo ilgai.

Aš mokiausi Ukmergėje. Susitikdavau su partizanu Klajūnu, kuris perduodavo J. Dambrausko vyrams žinučių. Mano pusseserės vyras dirbo „saugume“. Jis slapta perduodavo žinių apie numatomas sribų operacijas. Kartą pasakė, kad planuojamas Garniškių, Šapuvos, Vaiškonių kaimų ir miškų „šukavimas“. Aš tuoj pat pėsčiomis iš Ukmergės parėjau pranešti partizanam apie gresiantį pavojų. Visi partizanai spėjo laiku ir saugiai pasitraukti. Atvykę sribai nieko nerado.

Kartą pamatėme atvažiuojančius sribus, o kambaryje buvo partizanų. Bėgti buvo per vėlu. Partizanai sulindo į kamara, pasislėpė po linais. Sribai įėjo į namus, visur apieškojo, bet nieko nerado. Įėję ir į kamara, pasišvietė degtuku, tačiau nieko nepastebėjo.

1947 m. mūsų visą šeimą suėmė, nuvežė į Siesikus, uždarė į rūšį. Tėvą labai smarkiai mušė, vertė prisipažinti, <...pasakyti...>, kur yra partizanai. <...Jis...> neprisipažino ir nieko neišdavė. Po dviejų savaitių paleido mus visus namo. Tėvas buvo labai sužalotas, grįžęs namo netrukus mirė. Jam buvo 52 metai.

Baigusi mokytojų seminariją dirbau Kursų kaimo pradinės mokyklos mokytoja. Mokykloje vykdavo šokiai, į šokius nuolat užeidavo partizanai, pašokdavo, padainuodavo ir išeidavo.

Kartą vienas sribas man parodė knygą, kuri buvo iš mokyklos bibliotekos ir ją rado pas nušautą partizaną. Jis pasakė: „Tai tavo darbas, 25 metai kalėjimo“, bet, laimei, niekam daugiau nepranešė. Aš jam ir dabar esu dėkinga.

1949 m. buvau perkelta dirbti į Bukonių mokyklą. Dirbau mokytoja, mano vyras Anicetas Valeika buvo paskirtas Bukonių septynmetės mokyklos direktoriumi.

Bukonyse pas mus gyveno partizanų vado Danieliaus Vaitelio sesuo Veronika su vaikais. 1956 m. saugumo darbuotojai išsiaiškino, kad pas mus slapstosi partizanų vado sesuo, vyras turėjo išeiti iš darbo ir išsikelti iš Bukonių.

Partizanai, kuriuos pažinojau

Benediktas Narkevičius Algis, būrio vadas, gim. 1924 m. Šiliūnų k., Siesikų vls.. Žuvo 1947 m. liepos 23 d. Viliukų miške, patekęs į sribų pasalą. Kartu žuvo Adolfas Bareika Hitleris.

Feliksas Jakubonis, Vladas Leonavičius, An-

Adolfas Bareika *Hitleris*

tanas Čižauskas žuvo prie Pagirių. Po atlaidų jie ėjo į Nemaniūnų kaimą. Stribai iš pasalų visus tris sušaudė.

Jonas Rastauskas *Seržantas*

Bronius Baneckas, Petras Palinauskas

Juozas Čyvas legalizavosi.

Antanas Mingaila *Žaibas*, gim. 1923, žuvo 1947 m. kovo 23 d. Kuronių kaimo, Povilo Karazo sodyboje. Karu žuvo Donatas Kličius *Žibutė*. Abiejų palaikai buvo paguldyti Šėtoje ant grindinio, užkasti žydų kapinėse. Atgimimo laikotarpiu perlaidoti Šėtos kapinėse.

Jonas Rastauskas *Seržantas* žuvo 1950 m. birželio 23 d., per Jonines, Tulpiakiemio kaime, patekęs į sribų pasalą.

Henrikas Pilsudskas, gim. 1921 m. Šapuvos kaime. Vėliau gyveno Šėtoje. 1944 m. rudenį išėjo partizanauti. 1945 m. rudenį stribai jį apsupo Šapuvos kaime. Jis bėgo Gaižūnų kaimo link, prie Karolio Širkos pirties, ties Laukesa, kulkos jį pavijo, krito negyvas. Palaidotas Šėtos kapinėse. Tą pačią dieną stribai nušovė Alfonsą Balčiūną ir Aleksą Leščinską iš Šapuvos kaimo.

A. Balčiūnas slapstėsi nuo kariuomenės pas A. Leščinską. Jis prie kluono rado šovinių, likusių nuo karo laikų, dėl to stribai jį nušovė.

DONATAS STANKEVIČIUS

Reniūnų kaimas buvo prie kelio Kėdainiai–Ukmergė. Beveik iš visų pusių kaimą supo miškai. Kaime gyveno nemažai patriotiškai nusiteikusių

Guli Stasys Žukauskas *Lapas*. Stovi iš kairės: Vytautas Zakaras *Povas*, Jonas Pupkevičius, Vincas Kupčinskas *Ažuolas*

ūkininkų, kurie rėmė partizanus. Nuo pat antrosios okupacijos pradžios ėmė rinktis partizantai.

Pirmieji partizantai buvo Vacys Keliauskas su broliu Vladu, Vytautas Pilsudskas iš Juškonių kaimo, Alfonsas Pabrinkis iš Pašėtės kaimo.

Brolių Keliauskų tėvai slapstėsi Reniūnų, Riđzų kaimuose, kartu būdavo Vlado žmona.

Iš kairės: Vincas Kupčinskas *Ažuolas*, Vytautas Zakaras *Povas*

Partizantai Reniūnuose rasdavo prieglobstį pas Alfonsą Jasiūną, Praną Stankevičių, Antaną Garnį.

Alfonsą Pabrinkį sribai sučiupo gyvą. Jis buvo nuvežtas į Šėtos sribyną, kur per tardymus užmuštas, kur palaidotas – nežinia.

Kartą į Reniūnų eiguvą pas Šlektovą užėjo nežinomas partizanas. Spėjama, kad jis buvo nuo Upninkų. Paprašė valgyti. Šeiminkė kepė kiaušiniene. Sėdėdamas prie krosnies, partizanas užsnūdo. Tuo metu Šlektovas užėjo jam už nugaros ir kirto kirviu per galvą, tas krito negyvas. Nežinomą partizaną nuvilko į mišką ir užkasė. Vietiniai gyventojai <...ten...> buvo pastatę medinį kryželį, o kapą papuošdavo gėlėmis.

Šlektovas dar nušovė Varanavičių Julijų už tai, kad jis neįėjo į sribus. Už tokias piktadarybes Vacio Keliausko būrio vyrai Šlektovui paskelbė mirties nuosprendį ir jį įvykdė.

Vėliau Reniūnuose lankydavosi partizantai Vytautas Zakaras, Stasys Žukauskas, Vincas Kupčinskas, Antanas Palinauskas.

Iš Reniūnų kaimo kilęs partizanas Justas Činka (Veprių partizanų būrys), žuvo per Kūčias, kai, į jo bunkerį sribai įmetė granatą. Bunkeris buvo įrengtas miške prie Veprių.

Dažnai Reniūnų kaime lankydavosi partizanas Stasys Žukauskas *Lapas*. Paskutiniaisiais metais jis buvo apsistojęs Biržulių kaime pas Adelę Kulaitę.

Vytautas Zakaras *Povas* 1951 m. žiemą buvo apsistojęs pas Antaną Garnį. Vėliau pas Juzę Kiškytę buvo įsirengęs slėptuvę.

1956 m. spalio 14 d. Vytautas Zakaras ėjo pas Boleslovą Jasiūną. Išdavikas Edvardas Kiškis apie tai žinojo ir buvo pranešęs NKVD daliniams. Buvo surengta pasala ir prie sodybos Vytautas Zakaras nušautas. Kur palaidotas – nežinia. E. Kiškis už pranešimą gavo premiją, ilgai gėrė, o po kurio laiko nusišovė.

ANICETA

PUPKEVIČIŪTĖ-ŠIAUČIULIENĖ

– Tėvai gyveno Juškonių kaime, buvo ūkininkai. Mama Agota Šimatonytė, gim. 1892 m., kilusi iš Vainiūnų kaimo. Tėvas Petras Pupkevičius, gim. 1888 m., kilęs nuo Josvainių. Šeima buvo gausi: broliai Jonas (gim. 1919 m.), Kazimieras (gim. 1921 m.), Vaclovas (gim. 1922 m.), Kostas (gim. 1925 m.), Petras (gim. 1931 m.), seserys

Jonas Pupkevičius

Adelė (gim. 1918 m.), Aniceta (gim. 1927 m.), Vlada (gim. 1929 m.), Nastė (g. 1935 m.).

Vyriausias brolis Jonas dirbo staliumi. 1944 m. užėjus rusams buvo paimtas į rusų kariuomenę, bet iš jos pabėgo, grįžęs slapstėsi, o vėliau išėjo į mišką pas partizanus. Slapstėsi Kačėnų miškuose, Bukonių ir Šėtos apylinkėse. Dažnai su kitais partizanais apsistodavo Vaiškonių, Biržulių, Mimainių kaimuose pas partizanų rėmėjus. Sužeistas į aki, išsigydes toliau tęsė partizaninę kovą. Vienoje vietoje partizanai ilgai neužsibūdavo, naktimis eidavo į kitus kaimus pas patikimus žmones. Seserims apie savo veiklą ir buvimo vietą nepasakodavo, paklausus atsakydavo: „Čia ne moterų reikalas“.

1952 m. sausio 18 d. partizanai buvo apsupti prie Drobiškių, Samanytės miške esančiame bunkeryje. Gynėsi iki paskutinio šovinio, o kai jų neliuko, susisprogdino. Kartu žuvo Vacė Snitkaitė. Palaikai buvo numesti Šėtos miestelyje, užkasti prie žydų kapinių. Atgimimo metais Jonas perlaidotas Šėtos kapinėse.

Brolis Kostas 1944 m. taip pat išėjo partizanauti. Likimas jam lėmė partizanauti trumpiau. 1947 m. vasario 20 d. rogėmis važiavo į Vainiūnų kaimą, pateko į sribų pasalą ir žuvo. Palaikai gulėjo Šėtos miestelyje, užkasti prie žydų kapų. At-

gimimo metu perlaidotas Šėtos kapinėse.

1946 m. pas mus į namus atvyko būrys sribų, darė kratą, ieškojo Jono ir Kosto. Nieko neradę, liepė visiems per parą dingti iš namų. Mus priglaudė giminės Panoteriuose. Netrukus sunkiai susirgo mama. Neiškentusi visų nelaimių, 1947 m., būdama 55 m. amžiaus, mirė. Buvo pašarvota namuose. Gavom pranešimą, kad laidotuvių dieną žada mus visus areštuoti, todėl nutarėm laidoti kuo greičiau. Naktį iškasėme kapinėse duobę ir naktį, tik vaikai, palaidojom. Kunigas naktį atsisakė laidoti, tik davė švęsto vandens patiems pašventinti duobę. Atsisveikinti buvo atvykęs ir brolis Jonas. Kitą dieną atvažiavo daug sribų ir garnizonas kareivių, tačiau jau nieko nerado.

Netrukus mane ir seserį Vladą bei brolių Vacį areštavo kapinėse per Vėlines, ilgai tardė Vilniaus saugume, po to areštavo tėvą. Teisė už akių, Maskvoje, tik man pasakė, kad visi nuteisti 10 metų lagerio. Buvom ištremti į Sibirą, kalėjom Irkutsko lageriuose, vėliau Mordovijoje. 1956 m. mane, tėvą ir brolių Vacį paleido. Sesuo Vlada buvo Karagandos krašte, dirbo akmenų skaldykloje, namo grįžo 1957 m. Brolis Kazimieras 1948 m. gegužės 22 d. ištremtas į Krasnojarsko lagerius, grįžo 1957 m. vasario 4 d.

VYTAUTAS STRAŠAUSKAS

1946 m. kovo 4 d. Šapuvos kaime pas Kazimierą Serapiną iš aplinkinių kaimų susirinko daug jaunimo švęsti Užgavėnių. Grojo muzikantas, visi šoko, dainavo. Į pasilinksminimą iš Siesikų atsibastė neprašytų svečių – MGB garnizono leitenantas lietuvis iš Vilniaus krašto (pavardė nežinoma) ir seržantas rusas. Seržantas jau kurį laiką vaikščiojo po kaimą, visus terorizavo, aiškino, kad jis čia įves sovietinę tvarką ir visus išveš į Sibirą, gyrėsi, kad jis nugalėjo vokiečius ir gavo daug medalių.

Netikėtai užsuko partizanai. Jie dažnai atvykdavo į jaunimo vakarėlius pasilinksminti, pašokti, padainuoti, pabendrauti su jaunimu. Paskui jie išeidavo savais keliais. Pirmas į vidų įėjo partizanas Stasys Širka. Į jį šovė seržantas, pataikė tiesiai į krūtinę, Stasys sukniubo. Kambarys buvo pilnas jaunimo. Įvyko spontaniškas susišaudymas. Užgeso lempa, kilo didelė panika, šaudymai, klyksmai, šauksmai ir dejonės. Kai viskas nutilo, paaiškėjo tragiškos pasekmės. Žuvo nekaltas, niekuo dėtas jaunimas: Emilija Balčiūnaitė iš Vaiškonių k.,

Vlada Sarapinaitė iš Vaiškonių k., Adelė Širkaitė iš Bebrikių k., muzikantas Pranas Serapinas, Vlova Urbonaitė iš Vaiškonių k., Vytautas Širka iš Vaiškonių k. Sunkiai sužeisti: Vytautas Strašauskas, Stasė Staškūnaitė, Vlada Balčiūnaitė, Antanas Serapinas. Keli sužeisti nesunkiai.

Seržantas buvo sunkiai sužeistas ir netrukus mirė. Leitenantas, pasinaudojęs panika, užlipo į namo palėpę ir liko sveikas, vėliau sugebėjo pabėgti.

S. Širkos kūnas buvo paslėptas pas Juozą Grybą, vėliau palaidotas Kuronių kapinėse, vienoje duobėje kartu su Adele Širkaite.

MŪŠIS GARNIŠKIŲ MIŠKE

1945 m. Jono Dambrausko būrys stovyklavo Garniškių miške. Juos apsupo NKVD garnizono kareiviai. Įvyko smarkus susišaudymas, kurio metu žuvo: Petras Jankauskas iš Pagirių, Stasys Atkočiūnas, Vytautas Pučinskas, Karolis Jankūnas. Kiti spėjo pabėgti, tai: Jonas Dambrauskas, Donatas Kličius, Antanas Mingaila, Vladas Dargužis. Kai kurie buvo pasislėpę medžių viršūnėse. Apsuptas Lionginas Ivanauskas neturėjo kitos išeities – persižegnojęs šoko per rusų kulkosvaidininką. Šis išsigandęs paleido seriją, bet, laimei, kulkos partizano nekludė – Lionginas pabėgo sveikas.

1948 m. žiemą iš Gaižūnų kaimo rogemis važiavo Lionginas Ivanauskas, Petras Rozenbergas, Jonas Karalius. Jie pateko į pasalą ir visi žuvo. Lavonai buvo numesti Šėtoje ant grindinio, vėliau užkastai prie žydų kapų. Atgimimo laikotarpiu iškilmingai perlaidoti Šėtos kapinėse.

JONAS DAMBRAUSKAS

Jonas Dambrauskas kilęs iš Kuronių kaimo. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje, aviacijoje. Puskarininkis. 1941 m. rusų kariuomenės suimtas, kalintas Kauno kalėjime. Buvo žiauriai kankinamas. Tardymo metu jam nuo nugaros nulupo odos juostą.

1941 m. birželio mėn. buvo vežamas į Sibirą. Prasidėjęs karas rusus vertė bėgti nuo vokiečių, rusų čekistai nutarė visus belaisvius sušaudyti. Prie Minsko, Červėnėje J. Dabrauskui pavyko pabėgti. Tada jis prisiekė daugiau gyvas nepasiduos.

Po karo J. Dambrauskas nuėjo partizanauti. Buvo būrio vadas. 1946 m. paskirtas Vyčio partizanų apygardos vado pavaduotoju.

1944 m. J. Dambrausko partizanų būrys užėmė Siesikų miestelį, išlaisvino suimtuosius. 1947 m. Verbų sekmadienį Bebrikių kaime ėjo kartu su Juozu Grybu ir Lionginu Ivanausku pas Joną Urboną. Stribams buvo pranešta iš anksto, kad ruošiasi ateiti partizanai. Stibai suruošė pasalą J. Urbono namuose. Prie namų partizanai pamatė stribų sargybinių, jį nušovė ir pradėjo bėgti. L. Ivanauskas ir J. Grybas spėjo pabėgti. Jonas Dambrauskas buvo apsuptas ir, neturėdamas kitos išeities, įvykdė savo priesaiką – nusišovė.

Palaidotas Vaivadiškių dvaro Liepų alėjoje.

VLADAS DARGUŽIS ŽVIRBLIS

Vladas Dargužis – būrio vadas, jam suteiktas puskarininkio laipsnis.

Gimė 1914 m. Anciškių kaime, Kėdainių rajone, darbininkų šeimoje. Anksti mirus tėvui, nuo vaikystės reikėjo dirbti visus darbus. Tarnavo pas ūkininkus, dirbo dvare, buvo pagalbininkas statybose, vėliau išmoko dailidės amato. Užėjus antrajai rusų okupacijai, 1944 m., palikęs žmoną ir du vaikus, išėjo į mišką. Gavo „dešimtuką“ (pusautomatį šautuvą) iš Mykolo Šemežio ir pistoletą iš Vlodo Kasparavičiaus. Buvo paskirtas į Vyčio apygardos M. Šemežio būrį. Daugiausiai laikėsi Pagirių apylinkėse. Teko išgyventi daug bendražygių žūčių ir išdavysčių. <...Būrys...> buvo įsirengęs gerai užmaskuotą bunkerį, kurio nerado rusų kareiviai.

Kartą būrį Pauslajo miške apsupo gausios

rusų kariuomenės pajėgos. Nelygioje kovoje žuvo Pranas Kirdonis, Juozas Marijošius, Jonas Marozas. Nutilus šūviams, Vladiui ir būrio vadui M. Šemežiui pavyko ištrūkti iš apsupties ir pasislėpti pas ūkininkus.

Vasarą partizanai dažniausiai slėpdavosi miškuose gerai įrengtose slėptuvėse. Išeidami iš stovyklavietės viską gerai sutvarkydavo, kad neliktų jokių žymių. Žiemą reikėdavo prisiglausti pas patikimus ūkininkus. Vladas dažnai būdavo Mimauniuose pas Chaneckus. Bronislava Chaneckienė pamaitindavo, išskalbdavo drabužius. Ten susitikdavo su žmona Petrute, kuri taip pat slapstėsi.

1953 m. pavasarį Vladas su Marijonu Smetona liko dviese, daug kitų partizanų jau buvo žuvę. Gyvas buvo likęs Albinas Burbulis, kuris save pradėjo laikyti Vyčio apygardos vadu. Kartą Vladas iš Burbulio gavo žinią, kad tas nori su juo susitikti. Nors nujautė klastą, sutiko. Susitikimas įvyko 1953 m. birželio 19 d. Į susitikimą ėjo kartu su M. Smetona. Staiga išniro A. Burbulis su keturiais rusų kareiviais, kurie griebė už rankų, kirto per kojas, užvirtę surišo rankas. M. Smetoną nukovė automato serija. Viskas įvyko taip staiga, kad partizanai nespėjo net ginklo pakelti. Pasirodo, A. Burbulis jau buvo čekistų užverbuotas ir vykdė jų nurodymus.

Kaip paaiškėjo vėliau, M. Smetoną kaip jauną partizaną nukovė, o Vladą tikėdamiesi gauti iš jo žinių, suėmė gyvą. Vladą surištomis rankomis įmetė į sunkvežimį šalia krauju pasrūvusio Marijono. Nuvažiavę į Ukmergę, prie Šventosios sustojo. Už pinigų, atimtus iš Vlado, čekistai prisipirko degtinės, gerė, kartu gerė ir A. Burbulis. Baigę gerti, čekistai iškasė duobę ir į ją įmetė M. Smetonos kūną, o kad neliktų žymės, vietą keletą kartų pervaziavo sunkvežimiu.

Taip baigėsi Vlado devynerių metų partizanavimas. Prasidėjo kankinimų ir lagerių metai. Jį uždarė Vilniaus saugumo rūsiuose. Iš pradžių su juo elgėsi gana padoriai. Čekistai, žadėdami visokias privilegijas, norėjo jį užverbuoti. Jam nesutikus, viskas pasikeitė, prasidėjo kankinimai. Kartą į tardymus buvo atvykęs Ramygalos sribų vadas. Jis prisiminė, kad kartą pakliuvusį sribą Vladas paleido gyvą. Tai jam išgelbėjo gyvybę. Teismas Vladą Dargužių nuteisė 25 metams lagerių. Kartu teistą Henriką Ivanauską nuteisė sušaudyti. Nepasigailėjo ir išdaviko A. Burbulio, kurį nuteisė mirties bausme.

Lageriuose Vladas iškalėjo 15 metų. Grįžęs iš

kalejimo, pirmiausiai nuvyko į Ukmergę, į tą vietą, kur užkasė bendražygį M. Smetoną, tačiau toje vietoje jau stovėjo pastatai. Teliko tik pasimelsti.

Taip Vladas, išbuvęs 9 metus miškuose ir 15 metų lageriuose, grįžo namo. Mirė 1993 m.

VERONIKA PABRINKYTĖ-EIMULIENĖ

– Mano tėvas Petras Pabrinkis gimęs 1917 m., gyveno Pašėtės kaime, turėjo 13 ha žemės. 1944 m. buvo paimitas į kariuomenę, iš kariuomenės pabėgo. Iš pradžių slapstėsi savo namuose, o 1945 m. birželio mėn. 10 d. nuėjo partizanauti į Vinco Gėgžnos būrį. Turėjo *Tetulytės* slapyvardį. Man su mama kilo grėsmė būti suimtomis ir ištremtomis į lagerį, todėl išėjome iš namų ir pradėjome slapstyti. Teko būti pas pažįstamus ir nepažįstamus žmones.

Tėvas su partizanis būdavo Gedvilų, Šėtos, Garniškių miškuose. Gedvilų kaimo miškuose <... partizanai...> turėjo įsirengę bunkerį. Aš partizanams į mišką nešdavau maisto. Stribai pastebėjo, kad dažnai su krepšiu vaikštau į mišką, pradėjo mane tikrinti. Aš sakydavau, kad nešu maisto pie-menims, kurie pamiškėje gano gyvulius. Grįžtančią vėl sulaikė ir tikrino, ką nešu, pamatę tuščius indus, patikėjo. Su tėvu susitikdavome sutartoje vietoje.

Būdama 10 metų, jau mokėjau šaudyti iš pistoleto, tėvas buvo išmokęs. Tėvas rodydavo granatą, kurią visada nešiodavosi, ir sakydavo, kad nelaimės atveju susisprogdinsias.

Kartą mane, einančią į mišką, sulaikė stribai ir, nuvedę į Šėtos stribyną, uždarė rūsyje. Išlaikė tris paras, bet atvažiavęs iš Vilniaus vyresnysis mane, vaiką, paleido.

Aš turėjau svetimą pavardę – Pakštytė – ir stribai neįtardavo, kad tėvas partizanas. Mane su mama dažniausiai pasiimdavo vargingai gyvenantys, nes pasiturintys bijodavo būti represuoti. Gyvenome pas Buinauskienę Južę, Marozienę. Buvome apsistoję Liolių kaime pas mamos dėdę Vladą Grigą.

1953 m. vasario 15 d., sekmadienį, 10 val. ryto aš meldžiausi prie Šv. Marijos paveikslo klėtyje, kai staiga išgirdome labai smarkų šaudymą Stasinės kaime. Šaudė ilgai, ištisomis serijomis. Po to išgirdau galingą sprogimą, po jo rusų kareivių šauksmą „Ura!“. Visi supratome, kad tėvo jau nėra. Tėvas buvo sužeistas ir, nenorėdamas gyvas pasiduoti, susisprogdino. Kartu žuvo būrio vadas

Vincas Gėgžna ir Petras Gerdvila. Žuvusiųjų kūnai buvo numesti ant grindinio Kėdainiuose. Kur Petro Pabrinkio palaikai, nežinau, nes jis susisprogdino. Vėliau sribai paaiškino, kad jie buvo sudeginti. Gindamiesi partizanai nukovė kelis rusų kareivius ir dalinio vadą bei jo šunį. Partizanus išdavė mokinė iš Stasinės kaimo. Mokykloje buvo aiškinama, kad pastebėjus partizanus privalu tuoj pat pranešti mokyklos direktoriui. Pamačiusi partizanus, mokinė nubėgo pas mokyklos direktorių ir pranešė. Tas iškviėtė NKVD dalinius, kurie ir nukovė partizanus.

Mama Stasė Gerdvilaitė-Pabrinkienė partizanams skalbdavo drabužius, numegzdavo kojinių.

VERONIKA GABUŽIENĖ

1944 m. daug Vandžiogalos, Kulvos, Žeimių apylinkių jaunų vyrų išėjo į miškus slapstytis. 1945 m. vasarą įkurtas partizanų būrys, kuriam vadovavo Vaclovas Treščinskas *Pelėda*. Vėliau vyrai savo būrio vadu pasirinko ramesnio charakterio Praną Raišį *Žilvitį*, buvusį Lietuvos kariuomenės viršilą. Jo veikimo zona buvo nuo Jonavos iki Vandžiogalos, nuo Vandžiogalos iki Žeimių, Karaliūnų, Vaivadiškių. Būryje buvo iki 30 kovotojų. Būrio vadas *Žilvitis* įvedė griežtą tvarką. Tuometu kaimuose buvo pilna įvairaus plauko plėšikų ir vagių, kurie veikė partizanų vardu. Partizanai tokius plėšikautojus gaudė ir ne vieną yra nubaudę mirties bausme.

Partizanų buitį darėsi vis sunkesnė. Nuolat siautėjo Jonavos saugumiečiai. Atsirado ir savų išdavikų. Nuolatinės žūtys retino kovotojų gretas. Žuvusiųjų kūnai buvo niekinami, vėliau užkasami prie Neries. Dabar toje vietoje stovi paminklas.

PRANAS RAIŠYS ŽILVITIS

Lietuvos kariuomenės viršila, apie 40 metų amžiaus.

Vokiečių okupacijos laikais dirbo Žeimiuose miško sandėlininku. 1945 m. atvažiavo ginkluoti saugumiečiai. Pastebėjęs ateinančius ginkluotus vyrus, spėjo pabėgti. Naktį išėjo pas Beleišio Šarūno būrio partizanus. Vėliau, 1946 m., tapo būrio vadu.

1948 m. dauguma *Žilvio* būrio partizanų žuvo. 1949 m. pradžioje <...būrys...> perėjo į Upninkų apylinkes. *Žilvitis* buvo paskirtas Di-

džiosios kovos apygardos A rinktinės bataliono vadu. Žuvo 1949 m. vasario 2 d. Širvintų rajone. Palaidojimo vieta nežinoma.

Žilvio būrio partizanai: Vaclovas Treščinskas *Pelėda*, Liudas Simonavičius *Pantera*, Albinas Stalionis *Uosis*, Feliksas Davidonis *Riešutas*, broliai Zigmas ir Vladas Jasiukevičiai, Vytas Antanavičius *Alksnis*, Pranas Mingaila *Banginis*, Julius Vasiliauskas *Balandis*, *Fricas* (vokietis), broliai Jonas, Baltrus, Ignas, Danielius Berešiai, Petras Pūras *Senis*, Mockus, broliai Eimontai, Stasys Bubinas, Romas Treščinskas *Lazdynas*, Antanas Bakšinskas *Aras*, Juozas Bartusevičius *Medžiotojas*, *Kovas*, Jonas Bartusevičius *Vėtrungė*, Vytas Žukauskas *Mėmulis*, Bronius Pinkevičius *Perkūnas*.

1955 m. sausio 17 d. Vanagiškių kaime Vitkausko sodyboje žuvę partizanai: Jonas Bartusevičius *Vėtrungė*, Vytautas Žukauskas *Mėmulis*.

1949 m. vasario 6 d. Jačionio sodyboje žuvę partizanai: Antanas Bakšinskas *Aras*, Romas Treščinskas *Lazdynas*.

JANINA

PILSUDSKAITĖ-BUROKIENĖ

– Tėvai gyveno Juškonių kaime, buvo pasiturintys ūkininkai.

Brolis Vytautas (gim. 1925 m.) 1944 m. išėjo partizanauti. Būryje buvo būrio vadas Vacys Keliuskas, Jonas Pupkevičius, Kostas Pupkevičius, Vladas Keliuskas.

Vytautas buvo labai drąsus. Turėjo rusų karininko uniformą, Kaune laisvai su ta uniforma vaikščiojo.

1946 m. jį kartu su Vaciu Keliusku Kaune areštavo. Teismas nuteisė 25 metams lagerio. Teisme suteikus paskutinį žodį nieko neprašė, tik pareiškė: „Jūs suėdėt visą Lietuvą ir iš ubagų nieko neprašysiu“.

Kalėjo Vorkutoje, dirbo šachtose. 1956 m. buvo paleistas namo. Grįžo praradęs sveikatą, 1960 m. mirė.

Aš su tėvais 1948 m. buvom ištremti į Sibirą. Grįžom 1959 m.

STASYS DIRSĖ

Gimė 1911 m. Mimainių kaime, gausioje 10-ties vaikų šeimoje. Stasys vyriausias.

Prieš karą Stasys buvo Panoterių valsčiaus

Pasraucių seniūnijos seniūnas. 1945 m. areštuotas, uždarytas Šėtos sribyne. Žmona jam nuolat nešė maisto. Kartą <...ten...> jai pasakė, kad Stasio ten jau seniai nėra, išvežtas nežinia kur. Daugiau žinių apie jį nebuvo.

Jauniausias brolis Bronius paimtas į frontą. Spėjo parašyti tik vieną laišką, kuriame minėjo, kad kulkos lekia kaip lietus. Daugiau žinių nebuvo – dingo be žinios.

Kitas brolis Vacys slapstėsi nuo kariuomenės, namuose po krosnimi buvo pasidaręs slėptuvę. Joje slapstėsi 12 metų. 1957 m. legalizavosi.

VINCAS KUPČINSKAS AŽUOLAS

Vincas gimė 1932 m. Normainių kaime, stambaus ūkininko šeimoje.

1948 m. naktį atvažiavo sunkvežimiu išvežti šeimos į Sibirą. Vincuko tuo metu nebuvo namuose. Tėvus išvežė, jis liko vienas. Slapstėsi pas gimines, vėliau giminės pradėjo bijoti, kad jų už slėpimą neišvežtų. Tada jis raiste įsirengė slėptuvę ir kurį laiką ten gyveno. Artėjant žiemai, nuėjo pas partizanus. Kadangi buvo nepilnametis, iš karto į būrį nepriėmė. Kurį laiką dirbo ryšininku, pagalbinis darbus. Vėliau, davęs priesaiką, priimtas į būrį. Partizanavo Vinco Gėgžnos būryje Garniškių, Okainių miškuose. Vėliau priklausė Stasio Žukausko grupei. Apsistodavo Biržulių, Mimainių, Kaušankos, Vaiškonių ir kituose kaimuose. Partizanavo iki 1956 m. Esant visai beviltiškai padėčiai, 1956 m. gegužės 19 d. legalizavosi. Buvo paimtas į sovietinę kariuomenę. Tarnavo Tolimuosiuose Rytuose.

Dalinio vadas generolas, sužinojęs, kad Vincas buvo partizanas, pasikviesdavo jį pas save ir klausinėdavo apie partizaninį karą. Žemesnio rango karininkai, pamatę, kad Vincas bendrauja su generolu, jam suteikė išskirtines gyvenimo sąlygas ir gerą maitinimą.

Grįžęs iš kariuomenės gyveno ir dirbo Palemone. Mirė 1992 m.

JADVYGA BUIVYDAITĖ-KASPARAVIČIENĖ

– 1949 m. vasario 16 d. vietos jaunimas susirinko pas Gribačiauskienę Jadvygą Zafijufkos kaime švęsti Nepriklausomybės dienos. Buvo atėję

partizanai Jonas Pupkevičius, Stasys Žukauskas, Vytautas Zakaras. Grojo muzikantas, šokome, vaišinomės, buvo linksma. Kai baigėsi šokiai, partizanai atėjo pas mus. Uždengę langus klausėmės patefono muzikos. Pas mus dar buvo V. Smitkaitė ir Muznikaitė. Pro šalį ėjo sribai. Išgirdę muziką, jie pradėjo belsti į duris. Partizanai, pamatę, kas atėjo, išsoko per langą kitame namo gale ir pabėgo. Kartu spėjo pabėgti ir mano mama. Įsiveržę į vidų, sribai mane ir mano dvi drauges suėmė. Vasario 17 d. nuvežė į Šėtos sribyno rūšį. Smarkiai mušė, spardė, klausinėjo, kas buvo atėję, bet aš nieko neįsivadaviau. Vėliau mus nuvežė į Kėdainius, uždare rūsyje, kuriame buvo iki kelių vandens. Kartą taip sumušė, kad netekau sąmonės. Kai atsigavau, nuvežė į Vilnių, vėl mušė, sužalojo akį, kuria dabar nematau. 1949 m. birželio 14 d. teismas mane nu teisė 10 m. lagerio. Tada man buvo aštuoniolika metų. Smitkaitę ir Muznikaitę kaip nepilnametes paleido.

Kalėjau 6 metus Irkutsko, Norilsko, Mordovijos lageriuose. 1955 m. kaip II grupės invalide paleido.

Motina 3 metus slapstėsi, po to grįžo namo, buvo suimta, bet nesant įrodymų paleista.

LEONORA STRAZDIENĖ

– Mano tėvas Svolkinas Stepas (1897–1979) gyveno Bukonių kaime, buvo Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvis – savanoris. Jis dalyvavo 1918 m. nepriklausomybės kovose su bolševikais. Buvo sunkiai sužeistas ir demobilizuotas. 1918 m. lapkričio 23 d. apdovanotas Vyčio kryžiaus ordinu (ordino Nr. 48), už kovas gavo 13 ha žemės Bukonyse, pasistatė pastatus, dirbo žemę. Kolūkio laikais dirbo veterinarijos gydytojo padėjėju. Pokario represijų jam pavyko išvengti.

Kaimynystėje gyveno kitas savanoris – šaulys Juknevičius Boleslovas. Jis turėjo didelę šeimą: sūnus Mečislovą, Joną, Henriką, Vytautą, dukteris Janę ir Genę. Mečislovas buvo Lietuvos policininkas.

1944 m. prasidėjus neramumams tėvas su sūnumi Mečislovu išėjo partizanauti į mišką. Tėvas žuvo Šiliūnų kaime, Mečislovas – prie Kėdainių. Jonas buvo paimtas į rusų kariuomenę. Motina ir dukros Janė ir Genė bei sūnūs Vytautas ir Henrikas išvežti į Sibirą. Namai, likę be šeimnininko, buvo nuniokoti ir nugriauti.

MYKOLAS LIUŽINAS

– Mano tėviškė – Okainių kaime, Šėtos valsčiuje. Tėvai buvo ūkininkai, dirbo savo žemę. Mūsų sodyba buvo labai gražioje vietoje. Mažiau kaip už kilometro – dideli miškai: Dovydų miškas, Lančiūnavos miškas, Būdų miškas, Gaisų miškas.

1940 m., sovietams okupavus Lietuvą, mūsų kaimynai Mackevičiai Juozas ir Kostas iš Bajoriškių kaimo su šeimomis buvo ištremti, nes turėjo daug žemės. Seniūnas Juozas Naraševičius pabėgo, mokytojas Jonas Žadeikis pabėgo, liko Tėvyneje.

Tai buvo pirmieji sovietų nusikaltimai prieš Lietuvos žmones.

Sovietai pradėjo gaudyti ir imti į sovietinę kariuomenę jaunos vyrus. Prasidėjo šaudymai į beinklius. Pirmą kartą mačiau, kaip šaudė į mano brolių, bėgantį be ginklo. Tačiau brolis į sovietų kariuomenę nėjo.

Alfonsas Liužinas, mano brolis, gimęs 1920 m. balandžio 4 d., pasirinko partizano kelią – išėjo su ginklu į besikuriančius partizanų būrius. Tai buvo Vyčio apygardos daliniai, kurie sudarė nemažą partizanų būrį.

1945 m. buvo labai šalta žiema, jai partizanai nepasiruošė. Eglynuose statė iš eglės šakų palapines ir taip žiemojo. Būriui vadovavo Antanas Jukšta *Aušra*. Jį, susišaudymo metu sunkiai sužeistą, bet dar gyvą, Truskavos sribai žiauriai kankino ir Truskavoje sušaudė.

Po Jukštos žuvimo partizanai susiskirstė į mažesnius būrius. Vienam vadovavo Stasys Kiuberis *Tigras*, kitam – Vincas Gėgžna *Balandis*.

1944 m. gruodžio 31 d. mano brolis Alfonsas Liužinas *Riešutėlis* veržiantis iš apsupimo netoli Pauslajo miško krašto žuvo. Jis buvo mirtinai sužeistas, tačiau sribai jo nerado, o į mišką bijojo eiti, nes jau temo. Brolio kūną atvežė tėvams naktį. Palaidotas Truskavos kapinėse.

Būdamas paauglys, dirbau ryšininko-rėmėjo darbą: nešdavau partizanams šaudmenis, maistą, žinias. Jas partizanai rašydavo į svarų sasiuvinį pienu. Pienas išdžiūdavo, likdavo tuščias sasiuvinis. Perskaityti galėjo tik tas, kas žinojo paslaptį. Šovinius, maistą nešdavau į sutartą vietą, atiduodavau Vincui Gėgžnai *Balandžiui* arba Petruui Pabrinkiui *Tetulytei*. Ir Vincui Kieliauskui *Gluosniui* duodavau maisto, šaudmenų. Daugelį

iš partizanų pažinojau asmeniškai: Stasį Gėgžną *Vilką*, Joną Liužiną *Lapą*, Mykolą Gėgžną *Uosį*, Zigmą Varną, Kazį Gvergzdį ir daugelį kitų, pavardžių jau neprisimenu.

Kartą nešdamas maistą miške pamačiau ženklą, kad negaliu niekur suksti, eiti reikia tiesiai. Tada mane apsupo sribai. Pamatę maistą, smarkiai sumušė. Po to man buvo liepta laikinai išvažiuoti iš kaimo pas gimines į Kėdainius. <... Ten...> stojau mokytis.

1945 m. vasario 2 d. sribai suėmė nekaltus kaimo vyrus, kurie turėjo šaukimus į kariuomenę. Nuvažiavę su suimtaisiais pas seniūną sribai prisigėrė, žiauriai kankino mano tetą Marytę Pabrinkienę-Liužinaitę. Buvo pavaryta sribus vežioti. Vakare važiuodami <...sribai...> pradėjo juos <...kaimo vyrus...> šaudyti. <...Nušovė...> Joną Liužiną, Vacį Jačionį, Vacį Janonį, brolius Joną Jurevičių, Jurgį Jurevičių. Vienam iš tų vyrų – Vincui Liužinui – buvo lemta likti gyvam. Jis, prisvaiginęs girtą sribą, pabėgo ir įlipo į eglę. Neradę jo, nes buvo naktis, 1945 m. vasario 3 d. sribai darė kratą – užėjo pas Vinco tėvą, mano dėdę Jurgį Liužiną, įkišo jį į krosnį ir nušovė už tai, kad pabėgo sūnus. Kai vasario 3-iosios rytą atėjau į mokyklą, teta Marytė Pabrinkienė-Liužinaitė pasakė viską mačiusi, visus penkis sušaudytus vyrus gale kaimo. Aš nubėgau pažiūrėti. Sutrypti grioviuose, sudaužytos galvos, sumindyti. Teta pasakė: „Bėk, pranešk tėvams, Vincui Liužinui, Janonio tėvams“.

BROLIAI KATLIORIAI

Ukmergės apskrities Siesikų valsčiaus Aukštuolių kaime gyvenusių Boleslovo Katlioriaus ir Onos Katliorienės-Budnikaitės šeima buvo labai gausi: šeši sūnūs ir keturios dukros: Nikodemas, g. 1913 m., Teodoras, g. 1917 m., Apolinaras, g. 1920 m., Saturninas, g. 1923 m., Valentinas, g. 1925 m., Everistas, g. 1927 m., Apolonija, g. 1915 m., Genovaitė, g. 1930 m., Salomėja, g. 1932 m., Aldona, g. 1934 m. Visi vaikai užaugo dori ir sąžiningi. Tėvų ūkis buvo pavyzdinis. Visi vaikai svajojo tapti ūkininkais ir amatininkais. Teodoras buvo Lietuvos kariuomenės puskarininkis.

1944 m. užėjus rusų kariuomenei broliai pradėjo slapstytis, vėliau pasitraukė į partizanų gretas, priklausė *Vyčio* apygardos *Šarūno* būriui.

Pirmas žuvo Nikodemas. Jis buvo tarnavęs

Paminklas broliams Katlioriams Kadrenų kaimo partizanų parke

Lietuvos kariuomenės dragūnų pulke. Buvo vedęs, turėjo tris vaikus. 1944 m. spalio mėn. 14 d. rusų kareiviai apsupo sodybą. Nikodemus bėgo per lauką slėptis ir buvo nušautas. Kiti broliai buvo pasislėpę bunkeryje.

1945 m. pavasarį šeimos galvą tėvą Boleslovą Katliorių areštavo ir įkalino Ukmergėje. Tardė, norėdami sužinoti, kur slapstosi kiti sūnūs. Bunkeryje toliau slapstyti buvo nesaugu, ir broliai išėjo pas partizanus į mišką.

Teodoras Sidabras partizanavo ketverius metus, buvo sužeistas, slapstėsi Kupiškyje. 1953 m. kovo mėn. 13 d. areštuotas. Po ilgų tardymų ir kankinimų nuteistas 25 m. lagerio. Kalėjo Karagandos kasyklose.

Iš kairės: Jonas Ignatavičius *Saugis*, Bronius Jakubonis *Stiklas*, Marijonas Krogertas *Uosis*

Apolinaras *Mindaugas* žuvo 1946 m. gruodžio mėn. 27 d. Gružų miške. Lavonas buvo numestas Siesikuose ant grindinio. Pusseserė jį atpažino iš pačios numegztų pirštinių.

Saturninas *Girgaudas* žuvo 1947 m. kartu su vadu *Šarūnu* Baravykų kaime.

Valentinas *Montvila* žuvo 1948 m. Jurgelionių kaime.

Everistas *Vaidila* žuvo 1950 m. rugpjūčio 9 d. kautynėse su NKVD kariuomene Laitelių kaime.

Apolonija Katliorytė *Laisvė* buvo partizanų ryšininkė. 1950 m. suimta, ją žiauriai mušė, tyčiojosi, tardė, po to nuteisė. Kalėjo prie Baikalo, vėliau grįžo į Lietuvą.

Žinomas tik Nikodemo kapas Varžų kaimo kapinėse, kitų palaidojimo vieta nežinoma.

STIKLO BŪRYS

Šiaurrytinėje Ukmergės apskrities dalyje veikė *Stiklo* būrys. Partizaninio pasipriešinimo pradžioje *Stiklo* būrys glaudžiai bendradarbiavo su J. Survilos *Šarūno* būrio partizanais. Vėliau, vadovavimą būriui perėmus A. Stimburiui *Tankistui*, abiejų būrių partizanai dažnai susitikdavo. Įsikūrus *Didžiosios kovos* apygardai, Bronius Jakubonis *Stiklas* buvo paskirtas 5-ojo bataliono vadu.

Bronius Jakubonis *Stiklas*

Būrio vadas Bronius Jakubonis *Stiklas* gimė 1917 m. Skabeikių kaime, Taujėnų valsčiuje, ūkininko šeimoje. Tėvas turėjo 42 ha žemės. Šeimoje buvo aštuoni vaikai. Bronius tarnavo Lietuvos kariuomenėje husarų pulke. Baigus tarnybą jam

1939 m. suteiktas puskarininkio laipsnis.

1944 m. Bronius pasitraukė į pogrindį. Įsijungė į partizanų judėjimą vadovavo būriui. Buvo geras raitelis, turėjo gerai dresuotą žirgą, kuris ne kartą jį išnešė iš apsupties ir išgelbėjo gyvybę.

1949 m. spalio 9 d. *Stiklas* buvo apsistojęs Laitelių kaime, pas ūkininką Valaiką. Tuo metu į kaimą atvažiavo kelios mašinos rusų kareivių. Kareiviai apsupo sodybą. Įėjusį į namus rusų kareivį *Stiklas* nušovė. Po to, neturėdamas kitos išeities, nusišovė.

ONA KELIAUSKAITĖ- JARAŠIŪNIENĖ

Ryšininkė Ona Keliuskaitė *Liepaite*

Ryšininkė Bronė Keliuskaitė

Ona Keliuskaitė-Jarašiūnienė gim. 1924 m. Juškonių k. Į partizaninį judėjimą įsijungė besimokydama Kėdainių gimnazijoje. Turėjo *Liepaite's* slapyvardį. Susitikinėjo su D. Vaiteliu, būrio vadais J. Dambrausku, S. Kiuberiu, V. Keliusku, perduodavo jiems žinutes. Turėjo spausdinimo mašinėlę, spausdino atsišaukimus, mokėjo suteikti pirmąją med. pagalbą. 1945 06 15 buvo suimta ir nuteista 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Į Lietuvą grįžo 1961 m.

Bronė Keliuskaitė buvo aktyvi partizanų rėmėja, aprūpindavo partizanus maistu, drabužiais. Arešto išvengė, gyveno Pakruojo r. Mirusi.

PAGIRIŲ STRIBAI PERĖJO PAS PARTIZANUS

1945 m. pradžioje Danielius Vaitelis paskelbė amnestiją Pagirių sribams.

1945 m. balandžio 17 d., vadovaujami Vlado Jako, gim. 1910 m. Bebrikių kaime, sribai su ginklais ir visa amunicija perėjo į Jono Dambrausko būrį. Kartu su Vladu Jaku perėjo buvę sribai: Buklys Henrikas (gim. 1924 m., iš Zapranų k., Pagirių vlsč.), Danilevičius Stasys (gim. 1917 m., iš Paobelio (dabar Tulpiakiemio) k., Pagirių vlsč.), Dargužis Antanas (gim. 1925 m., iš Aukštuolių k., Pagirių vlsč.), Dubauskas Julius (gim. 1921 m., iš Paobelio (dabar Tulpiakiemio) k., Pagirių vlsč.), Gochmanas Juozas (gim. 1914 m., iš Paobelio (dabar Tulpiakiemio) k., Pagirių vlsč.), Graužinis Vacys (gim. 1909 m., iš Žižmių k., Pagirių vlsč.), Grigas Petras (gim. 1920 m., iš Maulių k., Pagirių

vlsč.), Grinys Vladas (gim. 1915 m., iš Leliūnų k., Pagirių vlsč.), Jakas Edvardas (gim. 1924 m., iš Bebrikių k.), Jakas Vytautas (gim. 1920 m., iš Bebrikių k.), Jankūnas Henrikas (gim. 1922 m., iš Runeikių k., Pagirių vlsč.), Karandzevičius Vincas (gim. 1917 m., iš Paobelio (dabar Tulpiakiemio) k., Pagirių vlsč.), Lyberis Albinas (gim. 1912 m., iš Maulių k.), Markevičius Vytautas (gim. 1915 m., iš Aneliavos k.), Marozas Bronius (gim. 1924 m., iš Vaivadiškių k., Pagirių vlsč.), Paulauskas Stasys (gim. 1924 m., iš Vaiškonių k., Pagirių vlsč.), Pučinskas Vytautas (gim. 1921 m., iš Runeikių k.), Siniauskas Petras (gim. 1924 m., iš Leliūnų k., Pagirių vlsč.), Širka Aleksas (gim. 1925 m., iš Pagirių k., Pagirių vlsč.), Širka Pranas (gim. 1925 m., iš Bebrikių k., gyvena Siesikuose), Širka Vincas (gim. 1921 m., iš Bebrikių k., Pagirių vlsč.), Vėbra Albertas (gim. 1923 m., iš Griniškių k., Pagirių vlsč.).

VYČIO APYGARDOS *BRIEDŽIO* RINKTINĖS PARTIZANŲ SĄRAŠAS

1. Abraškevičius Ignas, gim. 1924 m. Gyveno Alukėnų k., Traupio apyl., Anykščių r. Žuvo 1945 05 12 Alukėnų k.

2. Aliukas Antanas *Kuprys*. 50 vyrų būrio vadas. Buvęs policininkas. Veikė Traškūnio, Traupio, Raguvos apylinkėse. Žuvo 1948 03 21 Šaukėnų miške.

3. Alkauskas Petras. Gyveno Alukėnų k., Traupio apyl., Anykščių r. Žuvo 1945 06 01 Alukėnų k.

4. Alkauskas Stasys, Jono, gim. 1915 m. Gyveno Alukėnų k., Traupio apyl., Anykščių r. Žuvo 1945 05 12 Alukėnų k.

5. Ambruožas Antanas *Fuksas*. Gim. 1912 m. Štabo narys. Žuvo 1951 m. kartu su broliu Stasiu.

6. Ambruožas Stasys *Ponas*, gim. 1910 m. (ir brolis Antanas) iš Slabados k., Truskavos apyl. Abu žuvo Petkūnų k. laukuose. Palaikai nuvežti į Ramygalos žvyrduobes.

7. Andrinaitis Antanas *Snapas*. Kilęs iš Užartėlės k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. Žuvo kartu su Juozu Krištanaičiu ir Vladu Žuku 1945 ar 1946 m. rudenį Miškinių k. Visų palaikai nuvežti į Ramygalą ir užkasti žvyrduobėse.

8. Andrinavičius Antanas, gim. 1906 m. Užartėlės k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. Žuvo apie 1947 m. netoli Padvarninkų k. Palaikai užkasti Ramygalos žvyrduobėse. Tose pačiose vietose žuvo Vladas Žukas ir Juozas Kritavičius.

9. Andriūnas Juozas *Šturmas*, gim. 1911 m. Jakutiškių k. *Algio* būrio narys.

10. Antanavičius Vytautas *Alksnis*, gim. 1923 m. Kvietkučių k., Jonavos r. Žuvo 1948 01 15 kartu su Zigmu Jasiukevičiumi *Egle* ir P. Mingaila *Liepa*.

11. Atkočiūnas Alfonsas *Glemža*, gim. 1914 m. Padubilčių k., Siesikų vlsč. *Algio* būrio narys. Žuvo 1946 07 16.

12. Atkočiūnas Stasys *Autukas*, gim. 1914 m. Pagirių vlsč. Žuvo 1946 11 10 Garniškių miške.

13. Atkočiūnas Vladas, Antano, gim. 1920 m. Pagirių vlsč. Žuvo 1947 m. per Šv. Velykas su broliu Stasiu Girelės miške.

14. Atkočiūnas Vladas, Broniaus, gim. 1917 m. Naujasodžio k., Pagirių vlsč. Žuvo 1947 m.

15. Augas Liudas *Belužis*, gim. 1931 m. Naujųjų Lažų k., Dotnuvos apyl. Žuvo 1951 07 07 Sosių miške.

16. Auglys Aleksandras *Ridikas*, gim. 1914 m. Žuvo 1950 08 Kurėnų k.

17. Auglys Bronius, Prano (Petro) *Briedis*, gim. 1923 m. Gyveno Seveikių k., Deltuvos apyl., Ukmergės r. Pradėjo veiklą 1947 06. *Algio* būrio narys. Suimtas 1947 08 07. Grįžo 1957 m. Mirė 1969 m.

18. Augulis Edvardas. Žuvo Traupio apylinkėse.

19. Augūnas Edvardas *Klajūnas*, gim. 1922 m. Šiliūnų k., Siesikų vlsč. 1948 m. už girtuokliavimą sušaudytas pačių partizanų.

20. Bagdonas Bronius, kilęs iš Užžartėlės k. Žuvo 1946 m. vasarą netoli savo namų. Palaidotas Ramygalos kapinėse.

21. Bagočiūnas Antanas, gim. 1927 m. Margučių k. Žuvo 1949 01 26 Traupio apylinkėse.

22. Bagočiūnas Jonas iš Siesikų vlsč.

23. Bajelis Bronius, gim. 1925 m. Mitėniškių k. Žuvo 1945 m. Kuronių miške.

24. Bakšinskas Antanas *Aras*, *Džiugas*, gim. 1919 m. Jonavoje. 1944 m. mobilizuotas į SA, pabėgo ir slapstėsi. Nuo 1945 m. *Vyčio* apygardos Prano Raišio *Žilvičio* būrio partizanas. Žuvo 1949 02 06 Karaliūnų k. gyventojų Jačionio sodyboje, Žeimių vlsč.

25. Balaišytė Kotryna iš Dainių k., Pagirių vlsč. Partizanų rėmėja. Išsislapstė nuo tremimo.

26. Balčiūnas Alfonsas iš Šapuvos k. Žuvo 1945 m. rudenį.

27. Balsevičius Jonas iš Šapuvos k. Žuvo 1945 m.

28. Baltaduonis Jonas, gim. 1914 m. Kaušankos k., Jonavos vlsč. Žuvo 1945 m. netoli Šėtos. Palaikai buvo paguldyti ant grindinio Šėtoje su kito nenustatyto asmens palaikais.

29. Baltrūnas Alfonsas, gim. 1924 m. Žuvo 1946 m. gegužės 3 d. Varžų kaime.

30. Baltrūnas Bronius, Juozo *Mergytė*, *Seklys*, gim. 1918 m. Gyveno Užvermenio k., Truskavos apyl. Veiklą pradėjo 1944 ar 1945 m. *Bleko*, *Mokytojo* būrių narys. Suimtas 1950 11. Sušaudytas 1951 08 03.

31. Baltušnikas Jonas *Vienuolis*. Būrio vadas. Kuopos vadas. Žuvo 1949 07 30 Šilų miške. Kartu žuvo apygardos štabo viršininkas Kostas Tvaska *Rugelis* ir partizanas Jonas Tumšys *Kytras*.

32. Baltušnikas Kazimieras, Petro *Jupiteris*, gim. 1911 (1904) m. Gyveno Užunevėžio k., Raguvos apyl., Panevėžio r. Veiklą pradėjo 1944 m. Žuvo 1946 02 18 Šilų miške.

33. Baltušnikas Liudas *Leika*, gim. 1917 m.

Žuvo 1947 07 26 prie Raguvytės miško. Palaidotas Budrionių kapinėse.

34. Banaitis Mykolas *Leopardas*, gim. 1905 m. Surviliškio mstl. Žuvo 1948 11.

35. Baneckas Bronius *Špokas*, gim. 1916 m. Kušleikiškių k., Ramygalos vlsč. Paskutinis partizanas. Žuvo 1953 05 26 per apsuptį Okainių lauke. Spėjama, kad palaidotas Ramygalos žvyruobėse.

36. Banelis Jonas, Simonas, gim. 1920 m. Pagirių vlsč. Suimtas 1945 02 15, įkalintas Vorkutoje.

37. Banelis Pranas *Ažuolas*. Gyveno Gruželių k., Siesikų apyl., Ukmergės r.

38. Banelis Stasys, Simonas, gim. 1925 m. Gyveno Pagirių k., Kėdainių r. Suimtas 1944 09 15. Paleistas 1960 10 02.

39. Banionis Alfonsas. Žuvo Užubalių girioje.

40. Banionis Aloyzas *Balandis*, gim. 1930 m. Žuvo Taujėnų miške, 196 kvartale.

41. Banionis Jonas *Kurmis*, gim. 1902 m. Žuvo 1945 01 15 Šilų k.

42. Banionis Juozas, Karolio, gim. 1913 m. Gyveno Balelių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1944 m. Žuvo 1945 05 12 Balelių k.

43. Banionis Vaclovas iš Balelių k., Taujėnų vlsč. Žuvo 1945 02 09 Juodgirio mūšyje.

44. Baranauskas Vaclovas, Juozo iš Dainių k., Pagirių vlsč.

45. Baravykas Jonas *Vygantas*, gim. 1923 m. Gružų k., Siesikų vlsč. Partizanas nuo 1944 m. 1947–1949 m. *Tankisto* būrio vadas. Nuo 1950 m. *Briedžio* rinktinės 3-iojo būrio vadas. Žuvo 1951 09 28 Lėno miške, 48 kvartale.

46. Bareika Adolfas *Hitleris*, gim. 1924 m. Pagirių vlsč. Žuvo 1947 07 23 Viliukų miške. Kartu žuvo būrio vadas Benediktas Narkevičius *Algis*.

47. Bareika Kazys. Žuvo 1949 07 31 Šilų miške.

48. Bareika Stasys *Krienas*. Žuvo 1949 07 30 Šilgalio miške, Vadoklių vlsč.

49. Bartaševičius Jonas *Kiaunė*, gim. 1908 m. Jaunesnysis puskarininkis. Žuvo 1946 05 09.

50. Bartusevičius Jonas *Vėtrungė*, gim. 1927 m. Žinėnų k., Jonavos r. *Žilvičio* būrio partizanas. Žuvo 1955 01 17 Vanagiškių k., Jonavos r.

51. Bartusevičius Juozas *Kovas*, *Medžiotojas*, gim. 1920 m. Varpėnų k., Jonavos r. *Žilvičio* būrio partizanas. Žuvus draugams perėjo į *Dobilo* būrį. 1950 m. pradžioje išdaviko apnuodytas ir suimtas. 1951 01 17 nuteistas mirties bausme.

52. Beleišis Baltrus *Genys* iš Varpėnų k. Žuvo 1949 05 Orlovo miške prie Vandžiogalos.

53. Beleišis Ignas *Putinas*. Žuvo 1947 m. vasarą Barsukynės miške.

54. Beleišis Jonas *Šarūnas* (Jonas, Baltrus ir Ignas – broliai). Vadovavo *Žilvičio* būrio *Šarūno* skyriui. Žuvo 1948 11 05 Pociūnų k.

55. Belickas Julius, Karolio *Klevas*, gim. 1923 m. Atkočių k., Deltuvos vlsč. Būrio vadas. Žuvo 1947 11 20.

56. Belickas Liudas *Jaunutis*, gim. 1927 m., Vidugirio k., Siesikų vlsč. Mirė 2010 m.

57. Belickas Petras, Adomo, gim. 1921 m. Gyveno Vidugirių k., Siesikų apsk., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1945 04. Suimtas 1946 06 07 Atkočių k. Ukmergės r. Grįžo 1965 m. Mirė 2000 m.

58. Berankis Jonas, aktyvus partizanas.

59. Bikinas Vytautas *Pipiras*. Kilęs iš Budrionių k. Žuvo 1948 08 01.

60. Bilevičius Juozas, Balio, gim. 1904 m. Kirkučių k., Pagirių vlsč.

61. Bisigirskas Jonas, kilęs iš Šiliūnų k., Siesikų vlsč. Žuvo 1947 m. Lėno miške.

62. Blėka Alfonsas *Putinas*. Puskarininkis, būrio vadas. Žuvo 1946 09 24.

63. Blėka Petras *Plerpa*, gim. 1910 m. Apsaugos štabo viršininkas. Žuvo 1948 m.

64. Blinkevičius Juozas, Juozo *Jaunutis*, *Sakalas*, gim. 1930 m. Gyveno Kučkų k., Raguvos apyl., Panevėžio r. Veiklą pradėjo 1950 m. *Dainavos* būrio narys. Suimtas 1953 03 14 Raguvos miške.

65. Blinkevičius Mykolas *Nemunėlis*, gim. 1924 m. Kučkų k. Žuvo 1952 09 kartu su Broniumi Krivicku.

66. Blusys Feliksas, gim. 1916 m. Pašėtės k. Žuvo 1949 m. lauke netoli namų. Toje vietoje buvo pastatytas kryžius.

67. Blusys Jonas, gim. 1918 m. ūkininkų šeimoje (keturi broliai ir dvi seserys), Papurvio k., Pagirių vlsč. Žuvo 1949 04 22 kartu su Kaziu Mieliausku Kamėnų k. Palaikai buvo paguldyti Pagriuose prie varpinės. Spėjama, kad užkastas prie Rudekšnos upelio, kur šiuo metu stovi daugiabučiai namai.

68. Brazinskas Antanas, gim. 1927 m. Aristavos ar Lukšakaimio k. 1948 m. sužeistas, paimtas į nelaisvę Medvedų k., netoli Lančiūnavos. Mirė Lukiškių kalėjime.

69. Brigatskas Petras *Atila*, gim. 1914 m. Veršelių k., Traupio vlsč. Leitenantas, būrio vadas. Veikė Traupio apylinkėse. Žuvo 1945 09 14 Veršelių k.

70. Bubinas Stasys, gim. 1926 m. Jonavoje.

Paimtas į rusų kariuomenę, iš jos pabėgo. Žuvimo aplinkybės nežinomos. Palaikai buvo pamesti Jonavos turguje.

71. Bučiūnas Albinas, gim. 1926 m. Žuvo 1946 m. Padvarnikų k., Ramygalos vlsč.

72. Budnikas Edvardas, Jono *Šarūnas*, gim. 1924 m. Gyveno Baravykų k., Laičių apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1944 m. *Šarūno* būrio narys. Suimtas 1946 ar 1950 11. Grįžo 1946 ar 1956 m. Mirė 1994 m.

73. Budnikas Florijonas *Žaibas*, gim. 1906 m. Dalinio vadas. Žuvo 1945 07 26 Užulėnio k.

74. Budnikas Kazys, Igno, gim. 1916 m. Gyveno Taujėnėlių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. Žuvo 1946 07 16 Taujėnėlių k.

75. Budnikas Modestas, Igno, gim. 1914 m. Gyveno Taujėnėlių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. Žuvo 1946 07 06 Taujėnėlių k.

76. Budreika Steponas, kilęs iš Gaisų k. Žuvono stribo Savicko rankos.

77. Bujokas Jonas. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.

78. Bujokas Mykolas, Mykolo *Aras*, gim. 1927 m. Gyveno Taujėnų vlsč., Ukmergės r. *Vyganto (Tankisto)* būrio narys. Žuvo 1948 11 19 (1946 11 19) Lėno miške.

79. Bujokas Simonas, gim. 1911 m. Žuvo 1945 05 02 Užulėnyje.

80. Bundonis Vaclovas. Žuvo 1945 07 20 Naujasodžio k.

81. Burbulis Albinas *Žilvinas*. Būrio vadas, apygardos vado pavaduotojas. Vėliau tapo išdaviku, dalyvavo operacijoje suimant kovos draugus Vladą Dargužį ir Marijoną Smetoną. 1953 m. teismas neatsižvelgė į jo paslaugas ir nuteisė mirties bausme. Sušaudytas Vilniuje.

82. Burbulis Antanas, gim. 1907 m. Nedervų k., Pagirių vlsč.

83. Burbulis Stasys, kilęs iš Kraujėlių k. (kitur – iš Pašilių). Žuvo kartu su Kaziu Naviku 1947 m. vasarą. Čekistai jį sudegino gyvą klojime pas Naviką. Palaidotas Truskavos kapinėse.

84. Burbulis Vaclovas *Bėgūnas*, gim. 1917 m. Gudelių k. Žuvo 1951 12 08 Trakų miške, Gudelių k., Ramygalos vlsč., Panevėžio r.

85. Burokas Jonas *Aras*. Žuvo 1946 09 04 Verėnų miške, Šalnų k.

86. Butėnas Kostas. Žuvo Traupio apylinkėse.

87. Butėnas Vladas *Vanagėlis*. Žuvo 1952 07 25 Žolynės k.

88. Chaneckas Antanas, gim. 1933 m. Milmainių k. Žuvo 1952 08 02 Bauliškių k.

89. Chodakauskas Miroslavas, gim. 1914 m.

90. Chucleger V. Vokietis. Žuvo 1945 m.

91. Cigas Aleksas, Jono, gim. 1904 m. Juodikonių k., Ramygalos apyl. *Rupūžėno* būrio narys. Žuvo 1945 03 27 Juodikonių k.

92. Čekauskas Dominikas, Benedikto *Kirvis, Piršlys*, gim. 1910 m. *Vyganto (Krant)* būrio narys. Žuvo 1952 10 27 (1951 02) Trinkūnų k., Saldučiškio apyl., Utenos r.

93. Čekauskas Ignas, gim. 1910 m. Šalnų k., Kavarsko vlsč. *Girėno* būrio narys. Žuvo 1944 12 16 Užulėnio k.

94. Čepaitė-Pakštienė Birutė, kilusi iš Linkaučių k. Žuvo kartu su savo vyru *Kepėju* Zalagubų sodyboje, Padvarnikų k.

95. Čeponis Algirdas *Aitvaras*, gim. 1927 m. Suimtas 1947 10 26. Nuteistas 25 m. lagerio. Grįžo 1957 m. Mirė 1986 m.

96. Čeponis Feliksas *Atomus*. Kilęs iš Zarumbinės vienkiemio. Areštuotas 1948 01 27.

97. Čeponis Jonas *Kapitonas*, gim. 1923 m. Žuvo 1945 07 20 Lėno apylinkėse.

98. Čepukėnas Kazys (Vaclovas), Igno *Uosis*, gim. 1921 m. Gyveno Atikonių k., Atkočių apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1944 m. Žuvo 1945 10 06 Seveikių miške, Deltuvos apyl., Ukmergės r.

99. Čepukėnas Vladas, Igno *Beržas*, gimęs 1929 m. Gyveno Atikonių k., Atkočių apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1948 m. *Žaibo* būrio narys. Žuvo 1950 11 (1952 11) (1949 12 17) Šinkūnų k., Siesikų apyl., Ukmergės r. (Žeimių k., Laičių apyl.).

100. Černiauskas Pranas, gim. 1925 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

101. Černiauskas Vladas *Balandis*, gim. 1921 m. Žuvo 1946 09 04 Verėnų miške, Šalnų k.

102. Četkauskas Antanas *Romelis*, gim. 1902 (1909) m. Gyveno Deltuvoje, Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1944 12 25. *Žaibo (Skaistučio)* būrio narys. Žuvo 1947 06 11 (1948) Punių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r.

103. Čyvas Antanas *Šalapka*. Apygardos apsaugos štabo viršininkas. Žuvo 1948 05 13 kartu su D. Vaiteliu ir J. Kilijonu Juodvisynės k., Taujėnų vlsč.

104. Čyvas Jonas, gim. 1913 m. Leliūnų k., Pagirių vlsč. Buvo ištremtas. Grįžęs mirė.

105. Čyvas Juozas iš Šiliūnų k. Legalizavosi.

106. Čyvas Petras, Kazio, gim. 1912 m. Leliūnų k., Pagirių vlsč.

107. Čyvas Vladas *Jazminas*, gim. 1929 m. Būrio vadas. Nuteistas 15 m.

108. Čižauskas Antanas, Petro, gim. 1920 m. Gyveno Laužupės k., Pagirių vlsč. *Vyčio* apygardos grupės vadas. Žuvo 1945 08 17 Jono Bakonio sodyboje, Nemaniūnų k., Pagirių vlsč.

109. Čižauskas Edvardas *Džiugas*, gim. 1915 m. Dalyvavo būrio veikloje nuo 1944 10. Būrio vadas.

110. Čižauskas Medardas *Kielė*, gim. 1914 m. Kuronių k. Žuvo 1949 06 03.

111. Čižauskas Vincas, Mykolo, gim. 1924 m. Gyveno Kuronių k., Pagirių apyl., Kėdainių r. Žuvo 1949 06 03 (1951).

112. Čižauskas Vytautas, gim. 1923 m. Žuvo 1944 12 16 Aukštuolių k.

113. Dailidėnaitė Apolonija, gim. 1932 m. Ryšininkė. Žuvo Paežerių miške, 15-ame kvartale.

114. Dailidėnas Jurgis. Išduotas. Žuvo 1952 05 21 Paežerių miške, 15-ame kvartale.

115. Dalinkevičius Alfonsas, gim. 1925 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.

116. Dalinkevičius Stasys, gim. 1927 m. Žuvo 1945 m. 05 03 Varžų k.

117. Dambrauskas Adomas iš Bebrikių k. Būrio vadas. Žuvo Bebrikių k. Palaikai buvo paguldėti Pagiriuose.

118. Dambrauskas Jonas, gim. 1914 m. Kuronių k. Aviacijos atsargos karininkas, būrio vadas. 1947 03 29 pakliuvo į pasalą, buvo sužeistas ir nusišovė. Žuvo vienas, kiti pasitraukė.

119. Dambrauskas Mečislovas, gim. 1921 m. Aukštuolių k. Dalyvavo daugelyje kautynių, daug kartų sužeistas, nešiojo savyje priešų kulka. Žuvo 1951 m. būdamas invalidas.

120. Danyla Antanas, Antano *Kirna*, gim. 1912 m. Pagirių vlsč. Leitenantas, D. Vaitelio pavaduotojas. Žuvo 1946 02.

121. Dargužis Antanas *Kareivis*, gim. 1926 m. Aukštuolių k., Siesikų vlsč. Žuvo 1952 02 20 kartu su Kaziu Kirdoniu ir A. Nacevičiumi Žilionių k., Railos tvarte, kur buvo apsupti ir padegti.

122. Dargužis Petras, Jono *Liublinas* (Vlado brolis) iš Anciškių vlsč. Suimtas 1949 m. Pagiriuose. Nuteistas 25 m. Grįžo. Miręs.

123. Dargužis Vladas, Jono *Žvirblis*, gim. 1914 m. Anciškių k.. Būrio vadas. 1953 06 19 išduotas A. Burbulio, suimtas ir nuteistas 25 m. Kalėjo 15 m. Grįžo. Mirė 1998 m.

124. Dargužis Vladas, Juliaus. Žuvo 1946 09 02 Užulėnio k.

125. Daučiūnas Aleksas *Alksniukas*.

126. Daučiūnas Antanas *Bijūnas* (Edvardo brolis), gim. 1917 m. Šukonių k., Ramygalos

vlsč., Truskavos apyl. Žuvo 1947 m. Truskavos miškuose, Padvarninkų k.

127. Daučiūnas Edvardas *Jokeris*, gim. 1922 m. Paskutinis *Gedimino* rinktinės vadas. Žuvo 1953 04 18 Rodų miške. Kartu žuvo Petras Markauskas, Henrikas Markauskas ir Stasys Lukšys. Sesuo Ona, aktyvi ryšininkė, pasitraukė į Latviją.

128. Daumantas Mykolas iš Simanonių k., Pagirių vlsč.

129. Dautartas Adomas *Beržys*, gim. 1924 m., iš Akmenių k., Šėtos vlsč. Nukautas 1949 m. netoli Slikių kartu su nėsčia žmona Birute, kuri nešė jam maisto. Palaikai gulėjo Slikių mokyklos kieme.

130. Dautartienė Genovaitė, gim. 1926 m. Žuvo 1949 m. Slikių k.

131. Davidonis Feliksas *Riešutas*, gim. 1926 m. Ževeliškių k., prie Žeimių. Žuvo 1948 11 04 prie Vandžiogalos.

132. Didžpetris Stasys, gim. 1927 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

133. Dirsė Viktoras *Vaidotas*, gim. 1928 m. Žuvo 1952 02 13.

134. Dirsė Vytautas, Juozo *Kiškis*, gim. 1926 m. Gyveno Užulėnio k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1948 m.

135. Dobrovolskis Mykolas *Čeponis*, gim. 1909 m. Viršila, būrio vadas. Žuvo 1947 02 03 Raguvos girioje.

136. Dovydėnas Jonas. Vienas pirmųjų partizaninio pasipriešinimo kūrėjų. Leitenantas, būrio vadas. Veikė Siesikų vlsč. Būryje buvo 50 partizanų. 1944 08 03 Dovydėno būrys užėmė Siesikų miestelį.

137. Dzekonis Alfonsas, Romualdo *Genys*. Gyveno Taučiūnų k., Kėdainių r. Veiklą pradėjo 1944 m. Žuvo 1948 10 02 Būdų k., Taučiūnų apyl.

138. Dzikas Juozas, kilęs iš Kunionių k., Josvainių vlsč. Būrio vadas. 1957 10 15 peršautas Šilainių k., supratęs, kad nepabėgs, nusišovė.

139. Eglinskas Balys *Saulius*, gim. 1926 m. *Briedžio* rinktinės skyriaus viršininkas, štabo narys. Žuvo 1946 07 30 Taujėnų vlsč.

140. Eimontas Antanas, gim. 1924 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.

141. Eimontas Bronislovas, Florijono *Draugelis*, gim. 1929 m. Gyveno Boniškių k., Vandžiogalos apyl., Kauno r. Veiklą pradėjo 1945 m. *Žilvičio* būrio narys. Žuvo 1947 07 Barsukynės miške.

142. Eimontas Kazys *Aušra* iš Boniškių. Žuvo 1946 m. Jo brolis (vardas nežinomas) žuvo 1947 07 Barsukynės miške.

143. Eimontas Vladas, Povilo *Špokas*, gim.

1916 (1920) m. Gyveno Baravykų k., Laičių apyl., Ukmergės r. *Žaibo* būrio narys. Žuvo 1945 08 17 Baravykų k.

144. Eitminavičius Stasys *Rupūžėnas*. Kapitonas, būrio vadas. Žuvo 1947 10 03.

145. Eiva Aleksas (Jono brolis), gim. 1919 m. Žuvo 1944 m. Kačeniškių k.

146. Eiva Bronius (Prano brolis), gim. 1913 m. Suimtas 1944 09 03. 1945 m. nuteistas mirties bausme.

147. Eiva Jonas, gim. 1914 m. Suimtas 1945 01 11. Nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Grįžo 1956 m. Mirė 1980 m.

148. Eiva Pranas, gim. 1904 m. Suimtas 1944 09 08. Nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Grįžo 1954 m.

149. Eiva Vytautas iš Bitinų k., Pagirių vlsč. Būrio vadas. Suimtas 1946 04 29 Gružų miške. Nuteistas 15 m.

150. Fricas. Vokietis, pavardė nežinoma. 1946 m. sribų suimtas. Pabėgo iš kalėjimo. Perėjo pas partizanus. Žuvo 1948 11 05 Pociūnuose.

151. Gadliauskas Stasys. Puskarininkis. Vienas pirmųjų partizanų būrio vadų. Veikė Siesikų, Gružų apylinkėse. Būrys buvo apsistojęs Gružų miške. Žuvo kovoje 1945 01 07, kai NKVD daliniai apsupo partizanus.

152. Gailiūnas Jurgis. Būrio vadas.

153. Gailiūnas Kazys, gim. 1920 m. Žuvo išduotas 1945 02 17 Skilvenių miške.

154. Gailiūnas Vaclovas, Antano, gim. apie 1923 m. Gyveno Devynduonių k., Gudžiūnų apyl., Kėdainių r. Suimtas 1944 09 06. Grįžo 1944 m. Žuvo 1945 02 17 Skilvionių k., Krekenavos apyl., Panevėžio r.

155. Ganusauskas Antanas, kilęs iš Mišainių k., Jonavos r. Žuvo 1952 m.

156. Garuckas Vincas *Paulius*, kilęs iš Užžartėlės k. Žuvo 1948 07 15, išduotas Kruotkaus ir Adomaičio. Palaidotas Truskavos kapinėse.

157. Gavėnas Juozas *Šturmas*, gim. 1912 m. Jakutiškių k., Ukmergės aps. Žuvo 1949 11 29 Pa baisko apyl.

158. Gedutis Antanas *Aras* iš Raguvos. *Šermukšnio* būrio partizanas. Žuvo 1948 m.

159. Gėgžna Mykolas *Šalteknis*, gim. 1923 m. Užberžės vienkiemyje, Okainių k. Žuvo 1948 05 18 Būdų k. Kur palaidotas nežinoma. Tėvai ištremti.

160. Gėgžna Petras iš Būdų k., Ramygalos vlsč., Truskavos apyl. Žuvo 1942 m. savo namuose per grumtynes su rusais, karo belaisviais.

161. Gėgžna Stasys *Vilkas*, gim. 1928 m. Būdų k. (Vincos brolis). Žuvo 1950 07 02.

162. Gėgžna Vincas, Alfonso *Balandis*, gim. 1922 m. Būdų k., Kėdainių r. Būrio vadas. Žuvo 1953 02 15. Kartu žuvo Petras Pabrinkis, Petras Gerdvila. Visų palaikai buvo paguldyti Kėdainiuose ant grindinio.

163. Genulevičius Adolis, kilęs iš Dvariškių k. Žuvo 1945 06 27 Ramygalos vlsč.

164. Gerdvila Petras *Bimba*, gim. 1919 m. Gvirdilų k., Ramygalos r. Būrio vado pavaduotojas ūkvedys. Žuvo 1953 02 15.

165. Giedraitis Mečys *Kaštanas*, gim. 1909 m., iš Raguvos. Žuvo 1946 05 09 prie Raguvos.

166. Gintautas Vladas, gim. 1923 m., iš Pavermės k., Ramygalos vlsč. Žuvo 1945 m. per Šv. Kalėdas Svidersko sodyboje kartu su Vladu Liška, Vladu Raila, Ignu Plankiu. Visi kilę iš Vironių k. Jų palaikai buvo nuvežti į Ramygalą, bet pagrobti ir palaidoti kartu Anciškio kapinėse.

167. Girdauskas. Žuvo 1947 05 03.

168. Girdėnas Vaclovas *Lakūnas*. Leitenantas.

169. Gleiznys Vytautas, gim. 1919 m. Žuvo 1944 10 Biržytės miške, Miliūnų k.

170. Glemža *Gencioris*. Žuvo 1946 07.

171. Godliauskas Albinas, gim. 1924 m. Būrio vadas. Žuvo 1945 01 17.

172. Godliauskas Marijonas, Petro *Maniukas*, gim. 1930 m. Gyveno Balelių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1945 07. *Vyganto* būrio narys. Žuvo 1950 01 10 Taujėnų vlsč. (Siesikų vlsč.).

173. Graužinis Pranas, buvęs sribas Pagiriuose. Pasitraukė į mišką pas partizanus ir žuvo.

174. Grybas Albinas iš Taujėnų. Žuvo 1945 01 12 prie Lėno.

175. Grybas Juozas, gim. 1921 m. Pagirių k., Pagirio vlsč. 1948 m. kartu su kitu kovos draugu, kurio pavardė nenustatyta, nuskendo plaukdamas valtimi Lėno ežeru su vokišku kulkosvaidžiu. Motina ištremta 1948 m. Tėvas su sūnumi Petru pabėgo. Miške palaidojo savi, bet laidotuvių dalyviai mirę. Kapas nerastas.

176. Grybas Stasys *Baravykas*. 1948 m. dingęs be žinios.

177. Gricius *Lakūnas*. Žuvo 1947 01 22.

178. Grigaliūnas Bronislavas, gim. 1915 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.

179. Grigaliūnas Juozapas, gim. 1919 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.

180. Grigaliūnas Kazimieras, gim. 1920 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.

181. Grigaravičius Vaclovas. Žuvo 1945 10 10 Gružų miške.
182. Grigas Albinas, gim. 1922 m. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.
183. Grigas Antanas, Domo, gim. 1920 m. Margių k., Pagirių vlsč. Pasikorė.
184. Grigas Ignas, gim. 1918 m. Žuvo 1944 10 Biržytės miške, Miliūnų k.
185. Grigas Vytautas, Domo, gim. 1916 m. Margių k., Pagirių vlsč. Nuteistas 3 m. už ginklo laikymą.
186. Grigonis Bronius *Bijūnas*, gim. 1926 m. Areštuotas 1947 m., nuteistas 25 m. lagerio. Grįžo 1956 m.
187. Grigonis Jonas iš Bitinų k., Pagirių vlsč. V. Eivos būrio partizanas.
188. Grimža Alfonsas *Gluosnis*. Žuvo Traupio apylinkėse.
189. Grimža Kazys. Žuvo Traupio apylinkėse.
190. Grincevičius Bronius *Vejas*, gim. 1903 m. Vidulaukių k. Žuvo 1947 10 25 su K. Šniute netoli Želnių sodybos, Petkūnų k. Abiejų palaikai buvo nuvežti į Kėdainius.
191. Grinys Stasys, Antano, gim. 1920 m. Gyveno Pagirių mstl. Žuvo 1949 m.
192. Grinius Modestas, gim. 1926 m. Žuvo 1945 05 03 Varžų k.
193. Gritėnas Alfonsas *Skalikas*, gim. 1917 m. *Vyčio* apygardos štabo organizacinio skyriaus vedėjas. Žuvo 1950 07 05 Kačėniškių miške.
194. Gudas Antanas. Žuvo 1945 10 10 Gružų miške.
195. Gudas Pranas. Žuvo 1945 10 10 Gružų miške.
196. Gudonis Jonas iš Siesikų vlsč. Būrio vadas.
197. Gustas Albinas *Vanagas*, gim. 1915 m. Telviškių k. Grupės vadas. Žuvo 1945 05 27 keturiose Taugino sodyboje, Užvalkių k.
198. Gustas Juozas iš Miškinių k. Žuvo 1945 m. netoli savo namų. Palaidotas Truskavos kapinėse.
199. Gvergždys Kazys *Klajūnas*, kilęs iš Gaisų k. *Paukštelio* būrio partizanas. Žuvo 1951 03 14.
200. Gvozdas Bronius *Lapelis*, gim. 1924 m. Žuvo 1948 05 02 Briežvalkių k.
201. Gžimaila Leonas *Dziadas*. Už įtariamą išdavystę nuteistas ir sušaudytas pačių partizanų.
202. Ignatavičius Ignas *Jaunutis*. Žuvo 1948 11 13 bunkeryje, Kaušų k.
203. Ignatavičius Jonas *Saugis*, gim. 1929 m. Deltuvos vlsč. J. Baravyko *Vyganto* būrio partizanas. Nuo 1952 m. partizanavo vienas. Žuvo 1954 08 07.
204. Ignatavičius Petras *Švyturys*, gim. 1923 m. Buvęs mokytojas. Žuvo 1947 01 22.
205. Ilius Julius iš Daujotėlių k., Ariogalos vlsč. Žuvo 21 m. amžiaus 1945 m. Zambišio miške, Vlado Pabarčiaus būryje.
206. Ilius Vytautas, gim. 1925 m. Ariogalos vlsč. Žuvo 1945 m., turgaus dieną, bėgdamas nuo stribų.
207. Ivanauskas Henrikas *Papartis* (Liongino brolis). Išsilavinęs jaunuolis. Tėvas turėjo 30 ha žemės. Turėjo tris brolius ir seserį. Išduotas ir 1952 05 suimtas. 1953 m. nuteistas sušaudyti.
208. Ivanauskas Lionginas iš Gaižūnų k., Šėtos vlsč. Žuvo 1948 01 26 su Petru Rozenbergu ir Jonu Karalium. Palaikai gulėjo sumesti Šėtoje. Užkasti prie žydų kapinių. Perlaidoti, pastatytas kryžius.
209. Ivanauskas Mindaugas, Jono (Liongino ir Henriko brolis), gim. 1929 m. Suimtas 1946 m. Nuteistas 1947 m. Tolesnis likimas nežinomas.
210. Ivaškevičius Ipolitas *Rickus*. *Algio* būrio partizanas. Žuvo 1947 04 16.
211. Jačionis Vacys iš Okainių k. 1945 m. Šėtos stribai jį, dvidešimtmetį, suėmė ir sušaudė kartu su Jonu ir Jurgiu Jurevičiais bei Jurgiu Liužinu.
212. Jačionis Vladas. Sušaudytas 1945 m. kartu su Jucevičiais.
213. Jakaitis Boleslovas, kilęs iš Pašilių k. Registravosi, gyveno Ramygaloje.
214. Jakaitis Romas, kilęs iš Pašilių k. Registravosi, gyvena Ramygaloje.
215. Jakas Edvardas iš Bebrikių k., Pagirių vlsč. Būrio vadas. Buvęs stribas, perėjęs į pasipriešinimo dalyvių pusę kartu su visu Pagirių 22 stribų būriu. Aktyvus kovotojas, nubaudė stribą V. Jasiūną už jo žiaurumą (tas nušovė bėgantį nuo tremties P. Radzevičių). Žuvo 1949 m. Stepanavos k. kartu su Antanu Masiu iš Maulių k. Ėjo pas stribo brolių Stasį Pamarską ir pakliuvo į pasalą.
216. Jakas Vytautas, Edvardo Jako brolis, gim. 1920 m. Bebrikių k. Žuvęs.
217. Jakubonis Feliksas. Žuvo 24 m. amžiaus 1946 08 17 Jono Bakonio sodyboje, Nemaniūnų k.
218. Jakubonis Vladas *Vermachtas*. Būrio vadas. Žuvo 1949 12 16 Užupušių k.
219. Jakučiūnas Matas, gim. 1918 m., iš Maulių k., Ramygalos r. Žuvo 1949 m. kovo 15 d.
220. Jalinskaitė-Kluonienė Janė *Audra*. 1947 09 10 suimta, nuteista 10 m. lagerio. Grįžo 1956 m.
221. Jankauskas Karolis. Žuvo prie Kėdainių.
222. Jankauskas Petras, Petro *Algis*, gim. 1923

m. Pagirių vlsč. Buvo aktyvus narys. Žuvo 1946 11 10 Garniškių miške.

223. Jankauskas Petras, gim. 1911 m., iš Pagirio bažnytkaimio. *Kirdonio* būrio partizanas. Žuvo 1946 02 02 Kuronių miške.

224. Jankevičius Juozas *Kriminalka*. Gyveno Jaugeliškių k., Jonavos vlsč. *Vyčio* apygardos Prano Raišio *Žilvičio* būrio partizanas. Žuvo 1949 02 06 Karaliūnų k. gyventojų Jačionio sodyboje, Žeimių vlsč.

225. Jankūnas Jonas *Unčiūras*, gim. 1920 m. Žuvo 1949 03 22 Vilainių k., prie Kėdainių.

226. Janulis Alfonsas, gim. 1916 m., iš Trakų k., Ramygalos vlsč. Nušautas 1945 m. Užvermės k.

227. Janulis Antanas, gim. 1916 m. Žuvo 1945 01 12.

228. Janulis Mykolas, Juozo *Tautvydas*, *Daumantas*, *Stumbras*, gim. 1910 m. Žuvo 1953 09 27 prie Levaniškių.

229. Januškevičius Petras *Tėvas*, gim. 1895 m. Majoras, būrio vadas. Žuvo 1945 09 17 Papojaus miške.

230. Jarmulka Bronius *Čigonas*. 1950 m. Nužudytas pačių partizanų.

231. Jarmulka Jonas *Dėdelis*. Skyriaus vadas. Žuvo 1946 m.

232. Jasaitis Stasys *Šarūnas*, gim. 1927 m. Pašilių k. Žuvo 1948 04 05 Kauno apskr.

233. Jasikonis Jonas *Jonukas*. Žuvo 1950 m. Taujėnų apyl.

234. Jasiukevičius Vladas *Vilkas* (Zigmo brolis). Žuvo pasaloje prie Gineikių.

235. Jasiukevičius Zigmas *Eglė*, kilęs iš Aukštygalių k., prie Preišiogalėlės. Žuvo 1948 01 15 Gineikiuose.

236. Jasiūnas Česlovas. Žuvo 1945 07 19 Gabrėnų k.

237. Jasiūnas Marijonas iš Jodvilgojų k. Žuvo 1945 m. Skebeikių k.

238. Jasiūnas Stasys *Granatas* iš Panoterių vlsč. *Algio* būrio partizanas.

239. Jočys Karolis. Žuvo 1945 m.

240. Jonaitis Vaclovas, gim. 1923 m. Karbočiaus *Bitės* būrio partizanas. Žuvo 1945 m. prie Surviliškio.

241. Jucevičius Jurgis (Jono brolis). 20 m. amžiaus sušaudytas kartu su Jonu.

242. Jucevičius Jonas iš Okainių k., 25 m. amžiaus, beginklis sribų sušaudytas 1945 m. po pasikėsimo į Šėtos vlsč. vykdomojo komiteto pirmininką.

243. Juchnevičius Dominykas iš Keručių k.

244. Juknevičius Boleslovas (tėvas), gim. 1896 m. Savanoris iš Bukonių. Žuvo 1949 12 07 Aukštuolių k.

245. Juknevičius Mečislovas (sūnus). Žuvo prie Kėdainių.

246. Jukšta Antanas iš Laukagalių k., Ramygalos vlsč. Būrio vadas. Šeima (dvi dukterys ir sūnus Antanas) turėjo 40 ha žemės. Žuvo 1947 05 27 Sekminių rytą. Stribai vienkiemyje sužeidė, suėmė gyvą ir Truskavoje pririšę prie medžio sušaudė. Paskutiniai jo žodžiai: „Mane vieną sušaudysit, o šimtai mūsų yra, vis vien bus Lietuva“.

247. Jaspaitis Bronius *Direktorius*, gim. 1925 m., iš Ramygalos vlsč. Būrio vadas. Suimtas, nužudytas 25 m. Grįžo 1966 m. Gyvena Panevėžyje.

248. Juospaitis Jonas, gim. 1924 m. Ramygalos vlsč. Žuvo 1948 08 14.

249. Juozevičius Jonas *Stirna*, *Brolalis*, gim. 1916 m. Putiliškių k. Žuvo 1953 02 19 Vėžių sodyboje, Narbutų k., netoli Velykių.

250. Jurevičius Alfonsas, gim. 1923 m. Daugėliškių k. Žuvo 1945 05 25 Vidulaukio k.

251. Jurkevičius Stasys. Žuvo 1945 02 09 Judgirių mūšyje.

252. Juška *Aušra*. *Trimito* būrio partizanas. Vaikščiojo kartu su *Audra*, kartu ir žuvo 1948 07 10 per miško „valymą“.

253. Juzukėnas Antanas *Liūtas*, gim. 1913 m.. Dragūnas, būrio vadas, vadovavo 15–20 partizanų būriui. Žuvo 1948 05 03 Sodeikių k.

254. Kačkus Bronius. Žuvo 1945 11 30 Užpušių k.

255. Kadžionis Jonas *Bėda*. Suimtas gyvas Putriškių k.

256. Kadžionis Karolis. Žuvo Traupio apylinkėse.

257. Kadžys Albinas iš Vaivadiškių k., Pagirių vlsč. Išsislapstė nuo arešto. Miręs.

258. Kadžys Antanas *Šešiapūdis*, gim. 1912 m. *Vytienio* būrio partizanas. Vaitelio asmens sargybinis. Žuvo 1950 10 11.

259. Kadžys Bronius *Vytautas*, gim. 1918 m. Žuvo 1948 08 27 Užuraiščių k., Pagirių vlsč.

260. Kadžys Jonas, gim. 1887 m. Žuvo 1950 m. Užuraiščių k., Pagirių vlsč.

261. Kadžys Marijonas, gim. 1923 m. Žuvo 1948 m. Užuraiščių k., Pagirių vlsč.

262. Kadžys Vladas iš Vaivadiškių k., Pagirių vlsč. Miręs.

263. Kairys Bronius *Kareivis* iš Maženių k. Žuvo 1947 02.

264. Kalvaitis Jonas *Pažįstamas*, gim. 1911 m.

Masiokų k., Ramygalos vlsč. Būrio vadas. Žuvo 1951 03 12.

265. Kamarauskas Antanas. *Tankisto* būrio narys.

266. Kamarauskas Vaclovas, Jono *Lazdynas*, gim. 1914 m. Gyveno Varžų k., Laičių apyl., Ukmergės r. Žuvo 1946 04 10 Varžų k.

267. Kaminskas Antanas *Smetona*. Žuvo Gabrėnų k. 1945 07 19.

268. Kaminskas Juozas, gim. 1897 m. Ryšinin- kas. Suimtas 1947 m. Nuteistas 7 m. lagerio Grįžo. Mirė 1988 m.

269. Kaminskas Kazys *Kaziūnė*, gim. 1927 m. 1946 m. suimtas. Nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Mirė 1983 m.

270. Karalius Aleksas *Oliesius*, gim. 1913 m. Pašėtės k. Žuvo 1948 m. netoli Pagirių. Palaikai buvo paguldyti Pagiriuose. Šeimoje buvo šeši broliai ir seserys. Visi represuoti.

271. Karalius Jonas *Jokeris*, gim. 1911 m. Pašėtės k. Žuvo 1948 01 27 prie Gaižūnų. Palaikai buvo paguldyti ant grindinio Šėtoje kartu su Liongino Ivanausko ir Petro Rozenbergo palaikais.

272. Karandavičius Vincas iš Paobelų k. Žuvo maždaug 30 m. amžiaus Šiliūnuose.

273. Karbočius Bronius *Bitė*, gim. 1920 m. Kutiškių k., Kėdainių vlsč. Paskutinis apygardos vadas. Žuvo 1953 01 26 Šilagalių k., Panevėžio r. kartu su Viktoru Mažeika iš Ėriškių k., Panevėžio r. Česlovui Zalagubui pavyko prasiveržti. Slėpėsi Dambrausko klojime įrengtame bunkeryje. Buvo išduoti. Dambrauską su dviem dukterim areštavo. Janina tardymo metu išprotėjo, tėvą ir dukterį Eugeniją nuteisė. Jausdamas artėjančią žūtį, Bronius žmonai perdavė vestuvinį žiedą.

274. Katliorius Apolinaras *Mindaugas*, gim. 1920 m. Žuvo 1946 m. Gružų miške.

275. Katliorius Everistas *Vaidila*, gim. 1927 m. Žuvo 1950 08 09 Laitelių k.

276. Katliorius Nikodemus, gimęs 1913 m. Žuvo bėgdamas iš apsupties 1944 10 17 Varžų k.

277. Katliorius Saturnas *Girgaudas*, gim. 1923 m. Žuvo 1947 m. Baravykų k.

278. Katliorius Teodoras *Sidabras*, gim. 1917 m. 1953 m. areštuotas, nuteistas 25 m. lagerio. Grįžo 1970 m. Mirė 2001 m.

279. Katliorius Valentinas *Montvila*, gim. 1925 m. Žuvo 1948 m.

280. Kavaliauskas Albinas *Mėmulis*. Suimtas 1947 m., paleistas. Žuvus broliui pasivadino jo slapyvardžiu ir nuėjo pas partizanus.

281. Kavaliauskas Simonas (Albino brolis),

gim. 1928 m. Žuvo 1946 09 23.

282. Kazanavičius Vincas. Veikė V. Dargužio būryje.

283. Kecorius Pranas *Fiureris*. 50 partizanų būrio vadas. Žuvo 1947 01 22 prie Vadoklių.

284. Keliauskas Vacys, Jono *Gluosnis*, gim. 1917 m. Juškonų k. Būrio vadas. Suimtas 1947 m., nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Grįžęs gyveno Kulvoje. Mirė 1999 m.

285. Keliauskas Vladas (Vacio brolis) iš Juškonų k.

286. Kerbelis Antanas *Robinzonas*. Žuvo 1948 11 03 bunkeryje, Kaušų k.

287. Kibartas Antanas, gim. 1916 m. Žuvo 1944 10 Biržytės miške, Miliūnų k.

288. Kilda Stasys. Žuvo Traupio apylinkėse.

289. Kilijonas Antanas, gim. 1914 m. Pagirių k. Žuvo 1949 m. Palaikai buvo paguldyti Vaivadiškių dvare.

290. Kilijonas Jonas *Mikas*, gim. 1915 m. *Vyčio* apygardos vado pavaduotojas. Žuvo 1948 05 13 Lėno miške, 33 kvartale. Palaikai buvo paguldyti Vaivadiškių dvare.

291. Kinertas Bronius *Arminas*, gim. 1924 m. Suimtas 1949 02 17 Kaune.

292. Kinta Kazys, gim. 1909 m. Maulių k. Vaitelio asmens sargybinis. Žuvo 1946 12 Vaivadiškių k.

293. Kirdonis Kazys *Žilvitis*, *Nemūra*, gim. 1910 12 02 Vivonių k., Ramygalos r. Būrio vadas. Žuvo 1952 02 20, pas Railą, Žilionių k. kartu su Antanu Dargučiu iš Aukštulių k. ir dar vienu partizanų. Tvirtare buvo apsupti ir uždėgti.

294. Kirdonis Pranas *Kasmočius* (Kazio brolis) iš Vivonių k., Ramygalos r. Žuvo 1948 m. Su- ratgalio k.

295. Kirna Juozas *Plienias*. Žuvo 1949 05 18 Balelių miške.

296. Kisielius Vincas *Šermukšnis*, gim. 1920 m. Lažų k. Žuvo 1945 02 17 Skilvionių miške per kautynes su NKVD kariuomene.

297. Kiškis Antanas (Broniaus brolis), gim. 1916 m. Žuvo 1947 m. Lėno girioje. Jį rado po kautynių sužeistą ir sušalusį. Buvo sužeistas į abi kojas. Nusivilkęs marškinius apsirišo žaizdas, tačiau negalėjo paeiti ir sušalo. Partizanai jį palaidojo Lėno kapinėse.

298. Kiškis Bronius, gim. 1915 m. Gyveno Šnipiškių k. Žuvo 1948 m. pavasarį Šukonių k.

299. Kiškis Juozas iš Užulėnio k., Taujėnų vlsč., 40 m. amžiaus.

300. Kiškis Petras, Jono, gim. 1920 m. Gyve-

no Pauslajo k., Truskavos apyl., Kėdainių r. Žuvo 1945 m.

301. Kiuberis Stasys *Tigras*, gim. 1917 m. Gerdvilų k. Turėjo 3 ha žemės. Buvo šaulys. Būrio vadas. Veikė Šėtos, Pauliukų, Normainių apylinkėse. Žuvo 1947 m. prie Milžemių miško. Važiavo keturiese ir visi pasaloje žuvo. Liko žmona, sūnus Romas.

302. Kličius Donatas, gim. 1917 m. Laužupės k. Žuvo 1947 m. 03 23 Povilo Karazo sodyboje, Nemaniūnų k. kartu su Antanu Mingaila. Abiejų palaikai buvo paguldyti Šėtoje ant grindinio. Juos palaidojo netoli žydų kapinių. Tuo metu buvo areštuotas Karazas.

303. Kličius Juozas *Šarūnas*, gim. 1925 m. Laužupės k., Siesikų vlsč. Žuvo 1951 01 21 Šiliūnų k.

304. Kličius Stasys *Kiaunė*, gim. 1926 m., iš Laužupės k., Siesikų vlsč. Žuvo 1947 m.

305. Klimas Boleslovas *Faustas*. Žuvo Sosių miške 1951 07 07.

306. Klimavičius Jonas *Klevas*, gim. 1922 m. Joknių k., Pagirio vlsč. Žuvo 1946 12 14 bunkerįje, Pauslajo miške. Žuvo kartu su Vytautu Raila, gim. 1922 m. tame pačiame k., Vladu Raila, gim. 1914 m., Broniumi Nuobaru, gim. 1924 m. Dargužių k., Juozu Petroniu. Partizanai buvo išduoti ir apsupti. Visų palaikai buvo suguldyti Vaivadiškiuose.

307. Kranauskas Juozas *Dėdė*, gim. 1920 m. *Bitės* būrio partizanas. Žuvo 1948 10 01 prie Surviliškio.

308. Kranauskas Juozas, Vinco *Viesulas*, gim. 1918 m. Gyveno Kūjėnų k., Tiskūnų apyl., Kėdainių r. Veiklą pradėjo 1945 m. *Bitės* būrio narys. Suimtas 1948 06 30 Vasariškių k., Tiskūnų apyl. Grįžo 1957 07. Mirė 1999 m.

309. Kraujelis Jonas, Adomo *Sūmus*, *Sūnelis*, gim. 1924 (1927) m. *Vytienio (Rupūžėno)* būrio narys. Žuvo 1951 03 13 Glitėnų k., Krekenavos apyl., Panevėžio r.

310. Kraujelis Mykolas. Būrio vadas. Turėjo 50 vyrų būrį. Veikė Ramygalos, Truskavos apylinkėse.

311. Kraujelis Petras *Žuvėdra*, gim. 1921 m., iš Kraujelių k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. Žuvo 1953 06 15 Žižnių k.

312. Kraupas Jonas, gim. 1920 m. Užuraisčio k., Panevėžio r. Žuvo 1947 m. prie Lėno miško.

313. Kriaupa Antanas *Potiomkinas*.

314. Kriaupa Julius *Šlamesiukas*.

315. Krioga Anupras *Lapelis*, gim. 1919 m.

Žuvo 1945 07 19 Gabrėnų miške.

316. Kristinavičius Antanas, gim. 1915 m., iš Dvariškių k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. Žuvo 1946 m. Pašilių miške. Toje vietoje ant medžio prikaltas kryžius.

317. Kristinavičius Juozas (Antano brolis), gim. 1922 m. Žuvo 1945 m. netoli Padvarnykų k., Ramygalos vlsč. Nepasidavė, ilgai kovėsi. Abiejų brolių palaikai užkasti Ramygalos žvyrdubėse.

318. Krištanaitis Anicetas *Anciukas* iš Preibių k. Vadovavo būriui.

319. Krištanaitis Antanas *Dėdė*. Būrio vado pavaduotojas. Suimtas, kalėjo lageryje. Miręs. Palaidotas Truskavos kapinėse.

320. Krištanaitis Antanas *Hitleris*, kilęs iš Dvariškių k. Žuvo 1946 02 03 kartu su B. Lanausku. Abiejų palaikai užkasti Ramygalos žvyrdubėse.

321. Krištaponis Bronislovas *Brakonierius*. Žuvo 1946 09 04 Verėnų miške, Šalnų k.

322. Krištaponis Jonas *Baublys*, gim. 1917 m. Antušavos k., Siesikų vlsč. *Algio* būrio partizanas. Suimtas, nuteistas 25 m. lagerio. 1964 m. išleistas be teisės grįžti į Lietuvą. Gyveno Latvijoje. Į Lietuvą grįžo 1994 m. Mirė 2001 m. Ukmergėje.

323. Krištaponis Juozas, gim. 1912 m. Užulėnio k. Kapitonas. Prezidento A. Smetonos sūnėnas, partizaninio judėjimo organizatorius, pirmasis *Vyčio* apygardos vadas. Žuvo 1945 01 12.

324. Krištaponis Juozas. Žuvo 1947 m. Padvarnikų k.

325. Kriūnas Antanas, gimęs 1888 m. Gyveno Pliupų k., Taučiūnų apyl., Kėdainių r. Žuvo 1945 12 10 Pliupų k.

326. Kriūnas Antanas, gim. 1925 m. Žuvo kartu su broliu Vincu 1945 07 13 Pliupų k.

327. Kriūnas Boleslovas *Jaunius* (Vincio ir Antano brolis), gim. 1922 m. Žuvo 1948 m. Būdų miške, prie Lančiūnavos. Prieš tai buvo sužeistas Medvedų k. ir pasitraukęs į Būdų mišką. Rusams apsupus Būdų mišką, trauktis ir prasiveržti nepajėgė. Kartu partizanavęs tėvas padėti negalėjo, tik peržegnojo sūnų. Nutaręs gyvas nepasiduoti, tėvo akivaizdoje nusišovė. Tuo pačiu metu kautynėse žuvo Bronius Misevičius.

328. Kriūnas Jonas, Antano, gim. 1922 m. Pliupų k. 1945. 12. 13. Suimtas, nuteistas 10 m. lagerio. Paleistas 1955. 08. 05.

329. Kriūnas Vincas, gim. 1921 m. Pliupų k., Kėdainių vlsč. Žuvo 1945 07 13 savo gimtojo kaimo pamiškėje kartu su broliu Antanu ir su *Virbalu* (pavardė nenustatyta). Visų palaikai buvo suguldyti Kėdainių vlsč. kieme, prie iš Kriūno konfis-

kuoto ir į Kėdainius perkeltą gyvenamojo namo, kuriame įsikūrė valsčiaus įstaigos.

330. Krogertas Marijonas *Uosis*, gim. 1927 m. Žuvo 1948 11 13 bunkeryje, Kaušų k.

331. Kšenavičius Stasys *Žaibas*, iš Slikų k., Šėtos vlsč. Sužeistas 1949 m. prieš Šv. Kalėdas Nociūnų k. Buvo slepiamas šiene pas Masiliūną, kur ir mirė.

332. Kudelis Leonas *Diedukas*. Būrio vadas. Veikė Siesikų, Deltuvos apylinkėse. Būryje buvo 30 vyrų.

333. Kulaitis Petras, gim. 1928 m. Pašėtės k., Šėtos vlsč. Žuvo 1949 12 08.

334. Kuliavas Jonas, gim. 1921 m. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.

335. Kulikauskas Feliksas, gim. 1920 m. Vaivadiškių k.

336. Kulyta Povilas, gim. 1921 m. Kamėnų k. Žuvo 1947 04 27 Liolių miške.

337. Kuodis Petras *Ragaišis*, gim. 1919 m. Kreivių k., Deltuvos vlsč. 1947 09 26 suimtas, nuteistas lagerio. Grįžo 1970 m.

338. Kuodis Stanislovas *Fricas*, gim. 1925 m. 1946 11 15 sužeistas ir suimtas, nuteistas 10 m. lagerio. Grįžo 1985 m.

339. Kupčinskas Vincas *Ažuolas, Savanoris*, gim. 1931 m. Normainių k., Kėdainių r. Veikė V. Gėgžnos būryje. 1956 05 legalizavosi, buvo pašauktas į sovietų armiją. Grįžęs gyveno ir dirbo Palemone. Mirė 1991 m.

340. Lanauskas Bronius *Mėnesėlis. Mokytojo* būrio vadas. Žuvo 1946 02 03 kartu su Antanu Krištanaičiu *Hitleriu*.

341. Launikas Romas *Šturmas*, gim. 1922 m. Sudeikių k., Traupio vlsč. *Žaibo* būrio partizanas. Žuvo 1947 07 06 Troškūnų miške.

342. Lėcka Juozas *Beržaitis*, gim. 1928 m. Vionių k. Žuvo 1948 07 05 Girelės miške.

343. *Lelijavas* (pavardė ir vardas nežinomi). Pabėgęs iš fronto, atbėgo pas partizanus. Buvo labai pavargęs ir sušilęs, net pamėlynavęs. Jį pavadino *Lelijavu*. Žuvo kartu su Viliumi 1947 03 10 Šilų k.

344. Lenickas Stasys, gim. 1918 m. Bebrikių k., Pagirių vlsč. Žuvs.

345. Lenortavičius Zenonas, gim. 1933 m. Pernaravos vlsč. Išduotas. Žuvo Grajauskų k.

346. Leonavičius Antanas. Žuvo 26 m. Medekšių k. Palaikai buvo užkasti Kėdainiuose, prie Šėtos g., vėliau artimųjų perlaidoti.

347. Leonavičius Vladas, gim. 1919 m. Šiliūnų k. Žuvo 1945 m. Nemaniūnų k.

348. Leščinskas Aleksas iš Šapuvos k. Žuvo 1945 rudenį.

349. Liberis Albinas, gim. 1912 m. Maulių k. Žuvo 1946 05 17 prie Vaivadiškių dvaro kartu su Mackevičium iš gretimo kaimo. Liberis buvo sužeistas, bet gyvas nepasidavė. Abiejų palaikus užkasė Vaivadiškiuose kartu su šunimi, kuris buvo nušautas mūšio lauke, netoli sribų būstinės. Liberio sesuo Ona Šidlauskienė prieš mirtį dukrai mokinei Bronei paliko žodžius: „Ten, kur tu klaseje savo suole sėdi, pažiūrėk pro langą į dešinę ir matysi vietą, kur užkastas tavo dėdė“.

350. Liberis Antanas, gim. Ėriškių k. Skyrininkas. Žuvo 1947 05 05.

351. Liberis Gasparas, gim. 1925 m. Suimtas 1945 m.

352. Liberis Juozas. Žuvo 1947 05 07 Ramygalos vlsč.

353. Liberytė-Gabrėnienė *Lietuvaitė, Aušrelė*, gim. 1925 m. Ryšininkė. Suimta 1945 m. Nuteista 10 m. lagerio. Grįžo 1961 m.

354. Linkevičius Mykolas *Audra. Mokytojo* būrio partizanas. Žuvo 1948 07 10.

355. Linkonis Jonas *Vyrelis*, gim. 1925 m. Steponavos k. Žuvo 1947 11 23 Pauslajo miške.

356. Linkonis Pranas *Vyrelis*, gim. 1932 m. Steponavos k., Ramygalos r. Žuvo 1952 m. vasarą.

357. Liška Vladas *Čigonas*, gim. 1922 m. Žuvo 1947 12 25 kartu su V. Gintautu, I. Plankiu ir V. Raila Svidersko sodyboje, Šukionių k., Ramygalos vlsč. Palaikai pagrobti ir palaidoti Anciškių kapinėse.

358. Liubartas Jonas, Jono, gim. 1921 m. Aleksandriškio k., Pagirių vlsč.

359. Liužinas Alfonsas *Riešutėlis*, gim. 1920 m. Okainių k. Žuvo 1944 12 31 Pauslajo k.

360. Liužinas Jonas iš Okainių k., Šėtos vlsč. Žuvo 1947 11 02 Taujėnų k.

361. Liužinas Jurgis iš Okainių k., Šėtos vlsč. 1945 02 02 sribai jį suėmė, namuose liepė lįsti į krosnį ir ten nušovė.

362. Liužinas Mykolas *Riešutas*, gim. 1933 m. Okainių k. Gyvena Jonavoje.

363. Lyberis Albinas iš Maulių k., Ramygalos r. Žuvo 1946 m.

364. Lukoševičius Balys. 1945 m. vasarą Deltuvos valsčiuje apsuptas. Kartu žuvo 7 partizanai.

365. Lukoševičius Bronius, Igno *Dragūnas*, gim. 1912 m. Gyveno Atkočių k., Ukmergės r. *Plieno* būrio partizanas. Žuvo 1946 01 25 (1947) Deltuvos vlsč., Ukmergės r.

366. Lukoševičius Ipolitas *Baublys*, gim. 1919

m. Glitėnų k. Būrio vadas. 1948 05 09 nuskendo Nevėžyje.

367. Lukoševičius Kazimieras *Vakarietis*, gim. 1923 m. Žuvo 1948 m. prie Surviliškio.

368. Lukšys Jonas, gim. 1927 m. Žuvo 1946 03 03 Varžų k.

369. Lukšys Stasys, Jono *Kiškis*, gim. 1907 m. Noručių k., Dotnuvos r. Žuvo 1953 04 18 Rodų miške.

370. Lukšys Viktoras, gim. 1914 m. Kūjėnų k., Surviliškio vlsč. Žuvo 1945 07 18 d. prie Milžemių miško, užėjęs pas eiguļį atsigerti ir susidūręs su kareiviais. Palaikai buvo paguldyti Šėtoje ir palaidoti prie žydų kapinių.

371. Mackela Jonas *Tūzas*, gim. 1921 m. Varžgalių k., Ukmergės vlsč. Vyčio apygardos *Vygan-to* būrio partizanas. Žuvo 1951 01 21 Šiliūnų k., Ukmergės r.

372. Mackela Modestas *Mackonis*, gim. 1921 m. Suimtas 1948 m. Nuteistas lagerio. Grįžo 1956 m.

373. Mackela Povilas *Rūkas*, gim. Šalnų k. Žuvo 1947 01 22.

374. Mackela Vytautas, gim. Taujėnų vlsč. *Tankisto* būrio partizanas.

375. Mackevičius Antanas, Vinco, gim. 1923 m. Žėruolių k. Žuvo 1946 04 10 Varžų k.

376. Mackevičius Antanas, gim. 1913 m. Akmenių k., Šėtos vlsč. Sušaudytas 1944 12 29 Akmenių k. besislapstantis pirtyje nuo karinės prievolės kartu su Petru Skorupsku, Juozu Skorupsku ir A. Vilkeliu. Mackevičiaus lavonas sudegė pirtyje, o kitus nuvežė į Žeimius prie sribų būstinės.

377. Mackevičius Antanas. Žuvo 1945 02 09 Traupio apylinkėse.

378. Mackevičius Jonas, gim. 1921 m. Jono Dambrausko būrio partizanas. Žuvo 1946 05 17 kartu su Albinu Liberu iš Maulių k. Palaikai užkasti Vaivadiškių parke.

379. Mačiulis Antanas *Drugys*. Žuvo 1952 m. Paežerių miške, 15-ame kvartale.

380. Malakauskas Alfonsas, Kosto, gim. 1923 m. Nedervų k., Pagirių vlsč.

381. Malakauskas Vaclovas *Perkūnas*, gim. 1928 m. *Bitės* grupė. Žuvo 1949 06 prie Surviliškio.

382. Malinauskas A. *Margis*. Leitenantas.

383. Marijošius Juozas. Žuvo 1949 m. Pauslajo miške.

384. Markauskas Danielius *Audra*, kilęs iš Preibių k.

385. Markauskas Henrikas *Mėnesėlis*, gim. 1922 m. Krekenavos vlsč. *Klevo* būrio vadas.

Žuvo 1956 04 17 Rodų miške.

386. Markevičius Kazimieras. Žuvo 1944 prie Vadoklių.

387. Markevičius Vytautas, gim. 1915 m. J. Dambrausko būrio partizanas. Žuvo 1946 11 10 Garniškių miške.

388. Marozas Aleksas iš Vaivadiškių k., Pagirių vlsč. Legalizavosi. Miręs.

389. Marozas Jonas (Petro brolis). Būrio vadas. Žuvo 1948 06 08 Čiplies sodyboje, Popojaus k. Iš visos grupės žuvo trys partizanai.

390. Marozas Petras *Šiurna*, gim. 1924 m., iš Anciškių k., Ramygalos r. Žuvo 1949 11 01 Visų šventųjų dieną. Nukovė per langą. Kartu nukovė šeimininkų dukterį. Kiti partizanai pasitraukė.

391. Maršalka Jonas. Žuvo 1945 02 06 Varnakalnio miške, Truskavos vlsč.

392. Masiliūnas Alfonsas *Sibukas*, gim. 1922 m. Žuvo 1950 m. Mieliauskų sodyboje, Vėdegynės k. Besislapstantį klojime apsupo rusų NKVD garnizonas.

393. Masiokas Jonas *Ažuolas*. Jono Vepšto *Paukštelio* būrio narys. Žuvo 1951 03 14 kartu su būrio vadu *Paukšteliu* Glitėnų k., Ramygalos r.

394. Masys Antanas *Titnagas*, gim. 1924 m. Maulių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1949 06 07 Stefanavos k.

395. Maskoliūnas Adolfas, gim. 1924 m. Žuvo 1944 10 Biržytės miške, Miliūnų k.

396. Maskoliūnas Edvardas iš Mikėnų k. V. Eivos būrio narys.

397. Maskoliūnas Juozas, gim. 1912 m. Žuvo 1944 10 Biržytės miške, Miliūnų k.

398. Maskoliūnas Vaclovas, Igno *Vienuolis*, gim. 1918 m. Gyveno Mikėnų k., Siesikų apyl., Ukmergės r. *Šarūno* būrio partizanas. Žuvo 1946 04 10 Varžų k., Laičių apyl., Ukmergės r.

399. Mataitis Bronius *Žaliūkas*, gim. 1923 m. *Bitės* būrio narys. Žuvo 1947 11 prie Surviliškio.

400. Mataitis Jonas (tėvas). 1945 m. sribų nukankintas už tai, kad neišdavė savo sūnų.

401. Mataitis Petras, Broniaus (Povilo, Vlado brolis). Suimtas, nuteistas 25 m. kalėjimo be teisės grįžti į Lietuvą. Miręs.

402. Mataitis Povilas *Mėnesėlis*, gim. 1928 m. Žuvo 1947 11 prie Surviliškio.

403. Mataitis Vincas *Latvelis*, gim. 1922 m. *Bitės* būrio narys, grupelės vadas. Žuvo 1949 m. kartu su Boleslovu Šlekiu *Kareiviu* prie Surviliškio.

404. Mataitis Vladas, Jono *Cvirka*, gim. 1920 m. Gyveno Užbalių k. (?), Surviliškio vlsč., Kėdainių r. Veiklą pradėjo 1945 03. Suimtas 1948 10

02. Užbalių k. (?). Nuteistas 17 m. kalėjimo. Grįžo. Mirė 2000 m.

405. Mažeika Viktoras *Vanagas*, gim. 1924 m., iš Ēriškių. Apsaugos būrio vadas. Žuvo 1953 01 26.

406. Merkelis Boleslovas iš Paberžės k., Surviliškio vlsč. Žuvo Sosių miške.

407. Merkelis Petras. Žuvo kartu su Boleslovu Mykolaičiu 1947 02 07 Sosių miške.

408. Misionis Simonas *Žalvaris*. Žuvo Lėno miške 1952 04 09.

409. Meškys Mykolas iš Akmenių k., Šėtos vlsč. Kaimo muzikantas. Slapstėsi Slikiuose pas Vladą Jaugelavičių ir Bronių Jaugelavičių. 1945 m. nušautas sribų.

410. Mickevičius Kazimieras *Kaziukas*. Žuvo 1952 05 21 Paežerių miške, 15-ame kvartale.

411. Mickūnas Antanas *Liepa*, gim. 1924 m. Putiliškių k. *Liepos* būrio vadas. Žuvo 1952 m. bunkeryje pas Alfonsą Barzdą, Aleksandravos k., Velykių parapijoje kartu su Vytautu Survila *Drūtu Vytu*, išduoti Riaubos *Kazoko*.

412. Mikėnas Vytautas *Tankistas*, gim. 1931 m. Miškinių k. Žuvo 1952 02 13.

413. Miknevičius Antanas *Vilkas*, gim. 1916 m. Raguvoje. Jaunesnysis puskarininkis. Žuvo 1945 09 29 pasaloje.

414. Mykolaitis Boleslovas iš Paberžės k., Surviliškio vlsč. Žuvo 1947 02 17 kartu su Petru Merkeliu Sosių miške.

415. Miliauskas Jeronimas, gim. 1920 m. Liolių k., Šėtos vlsč. Partizanaudami su broliu Kazimieru abu dėvėjo Lietuvos kariuomenės uniformas. Jeronimas žuvo miške kartu su Jonu Blusiu iš Margių k., Pagirio vlsč. Buvo išduoti, manoma, eigulio ir apsupti Vaivadiškių kariuomenės įgulos. Palaikai gulėjo Pagirių miestelio centre. Užkasti prie Rudekšnos upelio.

416. Miliauskas Kazimieras (Jeronimo brolis), gim. 1924 m. Ējo felčerio pareigas, sužeistiesiems padėdavo gauti vaistų, o sunkiai sužeistiesiems – patekti į ligoninę, nes turėjo antspaudą ir mokėjo padirbti dokumentus. Žuvo 1948 m. rudenį patekęs į pasalą prie Būdų k. Kaimas buvo apsuptas. Pakirto iš Gėgžnos sklypo sribų paleista automato serija, kai Ējo kartu su partizanu Petru Palinausku. P. Palinauskui atsišaudant pavyko pasitraukti. Kazimiero palaikai buvo pamesti Kėdainių turgaus aikštėje.

417. Mincė Albinas *Pylipukas*, gim. 1908 m. Nedervos vienkiemyje, Pagirio vlsč. Žuvo 1947 07 18 prie Pagirio bažnytkaimio, apsuptas vienkiemyje, nukovęs aukšto rango pareigūną,

NKVD karininką. Atsišaudydamas bėgo, bet buvo nukautas.

418. Mincė Jonas, Antano, gim. 1913 m. Gyveno Kraupėnų k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. *Tigro (Ažuolo)* būrio narys. Žuvo 1945 02 07 prie Degionių k., Traupio apyl., Anykščių r.

419. Mincė Kazys, Antano. Gyveno Kraupėnų k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. *Tigro (Ažuolo)* būrio narys. Žuvo 1945 02 07 prie Degionių k., Traupio apyl., Anykščių r.

420. Mingaila Antanas *Žaibas*, gim. 1923 m. Šiliūnų k. Žuvo 1947 03 23 kartu su Donatu Kličiumi Povilo Karazo sodyboje, Nemaniūnų k., Šėtos vlsč. Abiejų palaikai buvo paguldyti Šėtoje ant grindinio. Juos palaidojo netoli žydų kapinių. Tuo metu areštuotas Karazas.

421. Mingaila Pranas *Banginis, Liepa*, gim. 1925 Čudų k. Žuvo išduotas 1948 01 15 Gineikiuose pas Reinį.

422. Misevičius Bronius, gim. 1923 m. Žuvo 1948 05 22 kartu su Boleslovu Kriūnu prie Lančiūnavos. Buvo apsuptas NKVD kariuomenės.

423. Misionis Simonas *Žalvyris*, gim. 1921 m. Žuvo 1952 04 09 Taujėnų miške, 196-ame kvartale.

424. Miškinis Ignas *Ignasiukas*. Žuvo 1952 02 19.

425. Miškinis Juozas, Igno *Miškas*, gim. 1906 m. Dargužių k., Pagirių vlsč. 1947 m. suimtas, nuteistas 10 m. lagerio, lageryje mirė.

426. Mockus (vardas nežinomas). Gyveno Jonavos geležinkelio gyvenvietėje. 1947 m. įsitraukė į partizaninę kovą. Žuvo 1947 m. Barsukynės miške.

427. Mockus Jonas *Vygandas*, gim. 1928 m. Meiliškių k. Žuvo 1950 11 27 Krakių vlsč.

428. Mogenis *Titnagas*. Žuvo 1946 10 03.

429. Mogenis Stasys. Žuvo 1946 07 16.

430. Montvila Valentas. Žuvo 1946 m.

431. Morkūnas Antanas *Plechavičius*, gim. 1911 m. Barklainių k. Žuvo 1948 01 09 prie Surviliškio.

432. Morkūnas Ipolitas, gim. 1911 m. Žuvo 1948 m. prie Surviliškio.

433. Morkūnas Kostas, Petro *Nemunas, Perkūnas*, gim. 1930 m. Gyveno Taujėnų k., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1950 m. *Girėno, Vyganto* būrio narys. Žuvo 1952 07 16 Gaivenių k., Taujėnų apyl.

434. Mulevičius Ipolitas *Pavasaris, Verpetas*, gim. 1927 m. Žuvo 1952 05 21 Paežerių miške, 15-ame kvartale.

435. Nacevičius Antanas, gim. 1928 m. Tau-

jankos k., Šėtos vlsč. Žuvo 1952 02 20 Žilionių k.
436. Narbutas Bronius. Žuvo 1946 12 14 Pauslajo miške.

437. Narkevičius Benediktas *Algis*, gim. 1924 m. Šiliūnų k. Būrio vadas. Žuvo 1947 07 23 pasaloje, Viliukų miške.

438. Naruševičius Adolfas, gim. 1918 m. Šėtos vlsč. Žuvo 1947 04 08 Slikiuose. Jo ir Antano palaikai 1988 m. perlaidoti Slikių kapinėse.

439. Naruševičius Albinas. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.

440. Naruševičius Antanas, gim. 1916 m. Žuvo 1948 04 22 apsuptyje, bunkeryje. Jo ir Adolfo palaikai 1988 m. perlaidoti Slikių kapinėse.

441. Naruševičius Jonas iš Okainių k., Šėtos vlsč. Buvęs seniūnas. Nuteistas. Būdamas maždaug 40 m. amžiaus žuvo lageryje sukilimo metu.

442. Naruševičius Juozas iš Kudžionių k., Šėtos vlsč. 1947 m. beginklis nukautas Slikių k.

443. Našlėnas Alfonsas, gim. 1924 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

444. Našlėnas Tomas *Radvila*. Žuvo 1948 11 13 bunkeryje, Kaušų k.

445. Navaruskas Vincas *Dobilas*. V. Gėgžnos būrio partizanas. Suimtas 1953 01 09. Išdavė žmona. Nuteistas. Grįžo 1960 m.

446. Navikas Kazys, kilęs iš Dvariškių k. Žuvo 1947 m. vasarą kartu su Stasiu Burbuliu netoli savo namų. Palaidotas Truskavos kapinėse.

447. Navikas Stasys *Perkūnas*, *Inžinierius*, gim. 1921 m. Dvariškių k. Žuvo 1945 11 01.

448. Noreika Juozas (Vlado brolis), gim. 1930 m. Abu žuvo Samokiškio miške. Tėvai ištremti į Sibirą.

449. Noreika Vladas, gim. 1924 m. Zacišės k., Krakų vlsč.

450. Nuobaras Bronius, gim. 1924 m. Dargužių k. Žuvo 1946 12 14 bunkeryje, Pauslajo miške. Kartu žuvo Jonas Klimavičius ir Vytautas Raila iš Joknių k., Vladas Raila ir Juozas Petronis iš Dargužių k. Jie buvo išduoti ir apsupti. Palaikai suguldyti Vaivadiškiuose.

451. Obolevičius Edvardas iš Šlapaberžės k., Dotnuvos vlsč. Žuvo 1945 02 15 d. Skilvionių miške per kautynes su NKVD ir stribais.

452. Okmanas Vladas iš Leliūnų k., Pagirių vlsč.

453. Pabrinkis Alfonsas iš Pašėtės k., Šėtos vlsč. Nežinoma, kokiomis aplinkybėmis ir kur žuvo, būdamas maždaug 28 m. amžiaus. Giminės neatsiškaukia arba jų neliko.

454. Pabrinkis Jonas *Tėvas*, gim. 1901 m. Son-

gailų k., Šėtos vlsč. Buvęs seniūnas. Pabėgęs iš arešto. Šeima ištremta 1948 m. Žuvo 1950 08 01 saulei leidžiantis pas Miliauską, Einikių k.

455. Pabrinkis Petras *Tetulytė*, gim. 1917 m. Šėtos vlsč. Turėjo 13 ha ūkį Pašėtės k., buvo vedęs, šeimoje du vaikai. 1944 m. paimtas į sovietų armiją. Pabėgo, kurį laiką slapstėsi, vėliau išėjo į mišką. Partizanavo V. Gėgžnos būryje, kuris veikė Šėtos, Truskavos, Surviliškio apylinkėse. 1953 02 15 kautynėse su NKVD kariuomene buvo sužeistas į koją ir, negalėdamas pasitraukti iš apsupimo, gyvas nepasidavė, susisprogdino. Žmona su vaikais slapstėsi nuo represijų.

456. Pagrandis Stasys *Šameta*, gim. 1917 m. Aklių k. *Tigro* būrio narys. Suimtas 1947 m., nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties.

457. Pakalnis Stasys, gim. 1910 m. Žilionių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1946 m.

458. Pakeltis Antanas *Potiomkinas*, iš Užuraisčių k., Pagirių vlsč. Apygardos štabo narys. Žuvo 1948 03 28 per Šv. Velykas kartu su Sakavičium iš Tulpiakaimio k., Ukmergės r.

459. Pakėnas Juozas, Juozo *Pakarklis*, gim. 1909 m. Gyveno Dvariškių k., Truskavos apyl., Kėdainių r. Veiklą pradėjo 1945 m. *Bitės* būrio partizanas. Mirė 2003 m.

460. Pakėnas Stanislovas *Andrius*, gim. 1915. *Bitės* būrio narys. Žuvo 1947 12 prie Surviliškio.

461. Pakštys Leonas iš Gerdvilių k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. Žuvo apie 1949 m. Palaikai buvo nuvežti į Šėtos miestelio aikštę, kur užkasti nežinoma.

462. Pakštys Petras *Kepėjas*. Žuvo būdamas maždaug 23 m. amžiaus kartu su Birute Čepaite Zalagubų sodyboje. Gyvi nepasidavė.

463. Pakštys Pranas *Cezaris*, gim. 1918 m., nuo Krekenavos. Būrio vadas. Vadovavo maždaug 25 vyrams. Žuvo 1947 m. rudenį kartu su Juliumi Zulumskiu ir Alfonsu Stankevičiumi netoli Vincės Valonienės sodybos, Pavarninkų k. Kūnai užkasti Ramygalos žvyroduobėse.

464. Palinauskas Antanas, Valentino *Klevas*, gim. 1916 m. Būrio vadas iš Liolių k. 1956 05 legalizavosi. Dirbo kolūkyje. Miręs.

465. Palinauskas Petras, Valentino *Vilkas*, gim. 1918 m. Liolių k., Kėdainių r. 1953 10 08 buvo sužeistas ir suimtas Kėdainių MGB. Nuteistas 25 m. Grįžo. 1999 m. mirė.

466. Paplavas Augustas *Ažuolas*. Puskarininkis.

467. Paškauskas Vladas *Raudonis*, gim. 1923 m. Siesikų vlsč. Žuvo 1947 m. Miliūnų k.

468. Paulikonis Petras *Ūdra*, gim. 1914 m.

Žuvo 194510 24 Pamūšio k.

469. Pauliukonis Alfonsas *Pažaislis*. Žuvo 1949 12 16 Užupušių k.

470. Pauliukonis Vaclovas *Girėnas*, gim. 1927 m. Vareikių k., Deltuvos vlsč. Priklausė J. Baravyko *Vyganto* būriui. J. Baravykui žuvus, vadovavo būriui. Žuvo 1952 07 11 Kindzeliškių miške.

471. Pauzaras Anicetas. Žuvo Traupio apylinkėse.

472. Pavasaris Stasys, Kosto, gim. 1914 m. Kreivių k., Pagirių vlsč.

473. Petrauskas Alfonsas *Tūbelis*, gim. 1922 m. Žuvo 1946 01 26 Peiksvos k., Vilainių sen.

474. Petrikis Petras. Žuvo 1946 m. žiemą Užupušių k.

475. Petronis Juozas *Mokytojas*, gim. 1923 m. Dargužių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1946 12 14 bunkeryje, Pauslajo miške. Kartu žuvo Jonas Klimavičius ir Vytautas Raila iš Joknių k., Vladas Raila, Bronius Nuobaras iš Dargužių k., Jie buvo išduoti ir apsupti. Palaikai suguldyti Vaivadiškiuose. Partizanai, subėgę į mūrinį tvartą, gynėsi iki paskutinio šovinio. Kai uždegė tvartą ir įgriuvo lubos, bandė trauktis. Buvo nukauti du kareiviai ir kapi-tonas.

476. Piliponis Gasparas, Motiejaus, gim. 1926 m. Ramygalos vlsč. Žuvo 1948 08 18 Rodų miške.

477. Piliponis Motiejus (partizanų rėmėjas). Žuvo 1945 01 23 Užvermės k., Ramygalos vlsč.

478. Pilkauskas Antanas. Žuvo 1945 07 19 Gabrėnų k.

479. Pilsudskas Henrikas, gim. 1921 m. Šapuvos k. Žuvo 1945 m. Gaižūnų k.

480. Pilsudskas Vytautas, Vlado *Špokas*, gim. 1925 m. Juškonių k. *Tigro* būrio narys. 1946 m. suimtas, nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Grįžo praradęs sveikatą, mirė 1960 m.

481. Pinkevičius Antanas *Meškėnas*, gim. 1919 m. Kačėniškių k., Siesikų vlsč. Mirė 1947 m.

482. Pinkevičius Bronius *Perkūnas*, gim. 1915 m. Karaliūnų k., Jonavos r. 1945 m. įstojo į *Pelėdos* būrį. Areštuotas Kaune 1947 12 06, nuteistas 15 m. griežto režimo kalėjimo ir 5 m. tremties. 1956 m. paleistas. Grįžo praradęs sveikatą.

483. Pinkevičius Vytautas *Šakėnas, Povaras*, gim. 1924 m. Kačėniškių k. *Algio* būrio narys. Žuvo 1947 10 20 Diržų k.

484. Pivoras Alfonsas. Būrio vadas. Vadovavo maždaug 50 partizanų. Veikė Taujėnų apylinkėse.

485. Plančiūnas Pranas *Volteris*, gim. 1917 m. Žuvo 1945 01 26 Peiksvos k., Vilainių sen.

486. Plankis Antanas, gim. 1924 m. Plankių k.

Žuvo 1945 02 Pauslajo miške.

487. Plankis Ignas, Juozo, gim. 1907 m. Plankių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1947 12 25 Šukionių k.

488. Ploščiauskas Jonas. Žuvo 1945 01 17 Vieversų miške, Monteikių k.

489. Pociūnas Petras *Rimantas*, gim. 1924 m. Veprių vlsč. *Algio* būrio narys. Žuvo 1947 03 10.

490. Podžeckas Jonas *Tėvas*, gim. 1892 m. Tulpiakiemio k., Pagirių vlsč. Būrio vadas. Žuvo 1947 08.

491. Podžeckas Stepas, Jono, gim. 1923 m. Tulpiakiemio k., Pagirių vlsč. Žuvo 1946 m.

492. Podžeckas Vytautas, gimęs 1924 m. Tulpiakiemio k., Pagirių vlsč. Vaitelio asmens sargybinis. Žuvo 1945 01.

493. Povilaitis Albinas *Griausmas*, gim. 1928 m. Vareikių k., Deltuvos vlsč. *Vyčio* apygardos partizanas, nuo 1948 m. *Vyčio* apygardos *Vyganto* būrio partizanas. Žuvo 1951 01 21 Šiliūnų k., Ukmergės r.

494. Pučinskas Vytautas, gim. 1921 m. Runeikių k. Žuvo 1946 11 10 Garniškių miške.

495. Pukas Albertas, gim. 1924 m. Pramislavo k. Suimtas 1945 07 31, nuteistas. Grįžo 1957 m. Mirė 2010 m.

496. Pupkevičius Jonas *Dėdė*, gim. 1927 m. Šėtos vlsč. Gyveno Juškonių k. Žuvo 1952 01 18 Drobiškių miške. Susisprogdino bunkeryje kartu su Snitkute Vace. Palaikai buvo paguldyti Šėtoje.

497. Pupkevičius Kostas (Jono brolis, gyvenęs ten pat), gim. 1925 m. Žuvo 1947 m. Vainiūnų k. Broliai iš ūkininkų šeimos. Iš viso keturi broliai ir keturios seserys. Jonas ir Kostas – partizanai, žuvo. Vacys ir Kazimieras su tėvu ir seserimis iš-tremti į lagerius.

498. Pūras Petras *Senis*, gim. 1898 m. Buvo ūkininkas Rumšiškėse, turėjo 11 ha žemės. Žuvo 1948 11 05 Abromavičiaus sodyboje, prie Vandžiogalos.

499. Rabačiauskas Valerijonas *Pavasarelis*, gim. 1928 m. Laibelių k. Žuvo 1951 07 07 Sosių miške.

500. Račkauskas Leonas *Žemaitis*, kilęs iš Alytaus apsk. Jį Gaisų k. savo namuose apie 1946–1947 m. nušovė siuvėjas Gugevičius. Miške slapta palaidojo Povilauskas iš Petkūnų k. Palaikai nerasti.

501. Ragaišis Stasys, gim. 1922 m. Kaplių k., Šėtos vlsč. Žuvo 1948 03 04 netoli Žeimių. Palaikai buvo paguldyti Žeimiuose, valsčiaus raštinės kieme. Tuo pačiu metu areštavo Genutę Zubrickaitę iš Slikų k., kuri nešė jam valgyti.

502. Raila Dominykas *Karvelis*, gim. 1922 m. Čerelių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1948 09 Išlaugo k., Vadoklių apyl.

503. Raila Jonas iš Dargužių k., Pagirio vlsč. Žuvo maždaug 20 m. amžiaus Nedervos miške.

504. Raila Jonas, Jurgio, gim. 1892 m. Joknių k., Pagirių vlsč. Žuvo.

505. Raila Kazimieras, gim. 1905 m., iš Pagirių. Mokytojas. Partizaninio judėjimo kūrėjas. Šaulių būrio vadas. Žuvo 1945 09 21 Margių k.

506. Raila Mykolas iš Skerelių k. Žuvo 25 m. amžiaus.

507. Raila Simas, Jurgio *Sakalas*, gim. 1912 m. Margių k., Pagirių vlsč. Suimtas 1945 m., teistas. Grįžo ir gyveno Panevėžyje. Miręs.

508. Raila Stasys *Bakonis*, gim. 1928 m. Žilionių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1948 07 25.

509. Raila Vytautas, gim. 1925 m. Joknių k. Žuvo 1946 12 bunkeryje, Pauslajo miške. Kartu žuvo Jonas Klimavičius iš Joknių k., Vladas Raila, Bronius Nuobaras, Juozas Petronis iš Dargužių k. Jie buvo išduoti ir apsupti. Palaikai buvo suguldyti Vaiivadiškiuose.

510. Raila Vladas *Mykolaitis*, gim. 1910 m. Vivonių k. Būrio vadas. Žuvo 1947 12 25 Šukionių k., Ramygalos vlsč.

511. Raila Vladas, Jurgio, gim. 1911 m. Dargužių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1946 12.

512. Raila Vladas, gim. 1914 m. Žuvo 1946 12 14 bunkeryje, Pauslajo miške. Kartu žuvo Jonas Klimavičius ir Vytautas Raila iš Joknių k., Bronius Nuobaras ir Juozas Petronis iš Dargužių k.

513. Railaitė Janina, Jono, gim. 1927 m. Ryšininkė. Suimta 1946 m., nuteista 5 m. lagerio.

514. Raišys Pranas *Žilvitis*. Lietuvos kariuomenės viršila. *Pelėdos* būrio partizanas. Žuvus kovos draugams, perėjo į Didžiosios kovos apygardą. Žuvo 1949 02 02 Širvintų r.

515. Ramanauskas Andrius *Komaras*, kilęs iš Preibių k. *Vėpšto* būrio narys. Sužeistas ir suimtas 1951 03 13 Truskavos vlsč.

516. Rapšys Juozas. Žuvo apie 1947 m.

517. Rastauskas Jonas *Seržantas*, gim. 1920 m. Pagirio vlsč. Gyveno Suratgalio k. Žuvo 1950 06 23 pas Černiauską, Tulpiakiemio k. Joninių proga atėjo pasveikinti savo draugę Janiną Černiauskaitę, užklupo stribai. Manoma, kad apie jaunuolių draugystę stribai sužinojo iš vietinių išdavikų ir pasaloje patykojo. Jonas nespėjo išsitraukti pistoleto ir pasipriešinti. Palaikai buvo paguldyti Pagiriuose.

518. Raudonikis Jonas. Būrio „Už laisvą Lie-

tuva“ vadas. Būryje buvo 18 vyrų. Veikė Kurklių vlsč.

519. Reklickas Povilas *Vytenis* iš Jakutiškių k., 21–22 m. amžiaus. *Algio* būrio narys.

520. Reklickas Vytautas *Lučys*, gim. Jakutiškių k., Deltuvos vlsč., 23 m. amžiaus. Priklausė B. Narkevičiaus *Algio* būriui. Šiam žuvus, vadovavo būriui. Žuvo (susisprogdino bunkeryje) 1947 09 20 kartu su Vytautu Pinkevičiumi, Juliumi Belicku.

521. Riauba Kazys *Kazokas*, gim. 1925 m. Putiliškių k. Areštuotas 1952 m., 1953 m. Panevėžyje nuteistas sušaudyti.

522. Riauba Kazys, Antano *Liūtas*, gim. 1922 m. Juškonių k. *Tigro* būrio narys. 1947 m. nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties.

523. Riauba Stasys *Vėjelis*. Skyriaus vadas. Žuvo 1945 m.

524. Rimavičius Antanas, gim. 1912 m. Anciškų k., Truskavos apyl., Ramygalos vlsč. 1946 m. stribų pakartas Juodžių miškelyje. Rastas su kankinimo požymiais, palaidotas kapinėse.

525. Rimavičius Kostas *Kvietkas*. Žuvo 1945 06 13 Šapio k. Pirmasis *Vyčio* apygardoje žuvęs partizanas.

526. Rinkevičius Antanas *Griausmas*, gim. 1924 m. Putliškių k., Raguvos vlsč. Žuvo 1948 11 15.

527. Rinkevičius Kazimieras *Berželis*, gim. 1920 m. Gyveno Balelių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r. *Viemolio* būrio partizanas. Žuvo 1949 07 21 Balelių miške.

528. Rinkevičius Kazys, Mykolo *Beržas*, gim. 1925 (1920) m. Gyveno Putiliškių k., Raguvos apyl., Panevėžio r. *Čeponio* būrio partizanas. Žuvo 1949 01 07 Stipruolių k., Miežiškių apyl., Panevėžio r.

529. Rozenbergas Petras, gim. 1919 m. Šėtos vlsč. Žuvo 1948 01 27 kartu su Jonu Karaliumi ir Lionginu Ivanausku. Palaikai buvo suguldyti Šėtoje ant grindinio. Palaikai rasti.

530. Rudys Jonas *Rickus*, kilęs iš Krekenavos. Žuvo 1948 m. kartu su Pranu Vaičiūnu. Buvę Ramygalos gimnazijos moksleiviai.

531. Rukuiža Vladas *Lampeo*, gim. 1912 m. Būrio vadas. 1947 12 suimtas Vilniuje. Mirė 1983 m.

532. Rutkauskas Albinas *Perkūnas*. Žuvo Traupio apylinkėse.

533. Rutkauskas Antanas. Žuvo 1945 07 19 Gabrėnų k.

534. Sadzevičius Julius. Pačių partizanų nuteistas mirties bausme – sušaudytas.

535. Sadzevičius Mykolas, Jono, gim. 1885 m. Tulpiakiemio k., Pagirių vlsč. Areštuotas, dingęs be žinios.

536. Sakavičius Bronius, Kazimiero *Fotografas*, gim. 1897 m. Gyveno Tulpiakiemio k., Ukmergės r. Veiklą pradėjo 1945 m. Žuvo 1948 03 28 Užuraisčių k.

537. Sauliūnas Albinas *Saulėgraža*, gim. 1926 m. Žuvo (susisprogdino) 1947 07 28 prie Traupio.

538. Sauliūnas Juozas *Saturnas*, gim. Tautiškių k. 12 partizanų būrio vadas. Žuvo 1946 03 18 Pienių k.

539. Sereika Bronius, gim. 1913. Žuvo 1946 01 26 Peiksvos k., Vilainių sen.

540. Sereika Vincas *Jokeris*, gim. 1914 m. Žuvo 1951 07 07 Sosių miške.

541. Sereika Vytautas, gim. 1921 m. Žuvo 1947 m.

542. Simonavičius Liudas *Pantera*. Mokėsi karininkų mokykloje. *Tigro* būrio partizanas. Žuvo 1946 m. Lančiūnavos miške.

543. Siniuskas Jonas iš Pagirių vlsč.

544. Siniuskas Petras, gimęs 1924 m. Leliūnų k., Pagirių vlsč. Žuvo 1947 m. per Šv. Velykas Girelės miške.

545. Sinkevičius Jonas *Šermukšnis*, gim. 1930 m. Tautiškiuose. Žuvo 1950 03 02 P. Morkūno sodyboje.

546. Sinkevičius Mykolas *Aušra*, kilęs iš Šukionių k.

547. Sinkevičius Petras *Ažuolas* (Jono brolis), gim. 1929 m. Tautiškiuose. Žuvo 1950 03 02 kartu su broliu ir dar dviem kovos draugais.

548. Siurblys Bronius *Špokas* iš Kušleikiškių k. *Gėgžnos* būrio partizanas. Žuvo 1953 05 22 Okainių k.

549. Skeiveris Juozas *Spekuliantas*, gim. 1923 m. Kunciagalio k. Suimtas sužeistas Kerblonių k. Vienas ėjo namo iš miško ir pateko į enkavedistų pasalą. Mirė 1988 m., atkalėjęs Rusijos lageriuose.

550. Skinulis Vytas iš Kamėnų k. Žuvo 1946 m. būdamas 22 m.

551. Skystimas Anicetas. Žuvo 1946 07 16.

552. Skystimas Antanas *Lenkietis*. Žuvo Verėnų miške, Šalnų k. 1946 09 04.

553. Skorupskas Juozas, gim. 1911 m. Žuvo kartu su Petru Skorupsku ir kitais.

554. Skorupskas Petras, gim. 1927 m. 1944 12 29 kartu su Juozu Skorupsku, Antanu Mackevičiumi (gim. 1913 m.) ir Petru Vilkeliu (gim. 1919 m.) sušaudyti beginkliai Akmenių k. Jie slapstėsi pirtyje nuo karinės prievolės. A. Mackevičiaus la-

vonas buvo sudegintas pirtyje, o kitų palaikai nuvežti į Žeimius, prie sribų būstinės. Vėliau leista palaidoti.

555. Smetona Alfonsas, Baltraus *Žygaudas*, gim. 1915 m. *Vyčio* apygardos vadas. Žuvo 1950 07 05 susprogdinus bunkerį Kačeniškių miške.

556. Smetona Antanas. Žuvo 1945 01 12 Aukštuolių k.

557. Smetona Jeronimas, gim. 1922 m. Žuvo 1944 m. prie Lėno.

558. Smetona Marijonas iš Užulėnių k. (A. Smetonos giminaitis), tik 19 m. amžiaus. Iš pradžių buvo ryšininkas, vėliau, kai gavo šaukimą į sovietų armiją, išėjo į mišką. Žuvo 1952 06 19 išduotas provokatoriaus A. Burbulio.

559. Snitkaitė Vacė *Baltija*, gim. 1926 m. Žuvo 1951 01 18 išduoti kartu su Jonu Pupkiu Drobiškių miške.

560. Spurgis Vladas *Šaltis*, gim. 1919 m. Žuvo 1950 06 05 Raguvos apylinkėse.

561. Stalionis Albinas *Uosis*, gim. 1914 m. Gyveno Panoteriuose. *Žilvičio* būrio partizanas. Žuvo 1946 05 prie Vandžiogalos.

562. Stalnis Bronius *Arimantas*. Žuvo Traupio apylinkėse.

563. Stalnis Stasys *Žalvaris*. Žuvo Traupio apylinkėse.

564. Stankevičius Alfonsas *Šmitas*, kilęs iš Dvariškių k. Žuvo 1947 m. rudenį kartu su Juliumi Zulumskiu ir Pranu Pakščiu *Cezariu* Padvarninkų k. Palaikai užkasti Ramygalos žvyruobėse.

565. Stankevičius Antanas (sūnus). Žuvo 1945 01 24 Piliakalnio k., Šėtos vlsč.

566. Stankevičius Antanas, gim. 1922 m. Užvermenės k. Žuvo kartu su tėvu Kazimieru ir broliu Kostu.

567. Stankevičius Bronius *Voras*, kilęs iš Dvariškių k. Žuvo 1945 11 01.

568. Stankevičius Kazimieras iš Ramygalos vlsč. 1945 m. jį ir du jo sūnus Šėtos sribai areštavo, nusivarė prie Piliakalnio k. ir sušaudė.

569. Stankevičius Kostas, gim. 1922 m. Užvermenės k. Žuvo 1945 01 24 kartu su tėvu Kazimieru ir broliu Antanu.

570. Stasevičius Valerijonas, gim. 1923 m. Žuvo 1946 m. prie Surviliškio.

571. Stasiukaitis Jonas *Ažuolas*, gim. 1926 m. Išlaužo k., Vadoklių apyl. Žuvo 1952 02 13 Šilų miške.

572. Stasiukaitis Vaclovas, *Gėgžnos* būrio partizanas.

573. Stašaitis Jonas, gim. 1912 m., iš Stašaičių

k. Šėtos sribų suimtas su ginklu ir nuteistas. Dingo kalėjime.

574. Stašelis Vladas *Vėjas*. Žuvo 1946 03 04 Šalnų k.

575. Staškūnas Jonas Kęstutis, gim. 1919 m. Žuvo 1945 01 17 Siesikų mstl.

576. Staškūnas Petras *Zaremba*. Žuvo 1946 09 04.

577. Stimbūrys Antanas *Tankistas*, gim. 1920 m. Būrio vadas. Žuvo išduotas 1948 11 13 bunke-ryje, Kaušų k.

578. Strelčiūnas Ignas *Husaras*, gim. 1917 m. Žuvo Taujėnų miške, 196-ame kvartale.

579. Strikulis Stasys *Fricas*, gim. 1923 m. Aukštadvario k. Žuvo 1950 07 26 Pašilės miške.

580. Striogaitė Žilienė Zofija *Klājūnė*, gim. 1928 m. Ukmergėje. 1949 m. suimta, nuteista 25 m. lagerio. Grįžo 1965 m. Mirė 2005 m.

581. Strolis Edvardas, gim. Maulių k.

582. Suliūnas Vytautas *Vėjelis*. Žuvo 1946 03 18 Užupušių k.

583. Survila Edvardas *Lakštingala* iš Gružų k. Šarūno būrio partizanas. Suimtas, nuteistas lague-rio. Grįžo.

584. Survila Juozas *Šarūnas*, gim. 1920 m. Gružų k. Puskarininkis. Vyčio apygardos štabo narys, apygardos vado pavaduotojas, būrio vadas. Žuvo 1947 03 08.

585. Survila Vincas. Žuvo 1945 10 10 Gružų miške.

586. Survila Vytas *Drūtas Vytas, Draugas*, gim. 1917 m. Titeikių k. Žuvo išduotas 1952 m. Aleksandravos k.

587. Šablevičius Augustinas *Jovaras*. Žuvo Traupio apylinkėse.

588. Šakėnas Povilas *Bijūnas*. Žuvo 1945 02 09 kartu su 20 partizanų Juodgirio mūšyje, Trau-pio apylinkėse.

589. Šakėnas Stasys *Arūnas*, gim. 1923 m. Žuvo 1945 02 09 prie Traupio.

590. Šaulys Stasys *Stasiukas*, gim. 1917 m. Ži-lionių k., Pagirių vlsč. Žuvo 1945 09 17.

591. Šembergas Henrikas, gim. 1906 m. Siesi-kuose. Būrio vadas.

592. Šemeškevičius Edvardas, gim. 1928 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

593. Šemeškevičius Jonas, gim. 1926 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

594. Šemežys Juozas *Tikras brolis* (Mykolo brolis), gim. 1919 m. Steponavos k., Pagirių vlsč. Žuvo 1951 12 08 Trakų miške.

595. Šemežys Mykolas *Mykolas, Aras, Putinas*,

gim. 1918 m. Steponavos k. Vienu metu buvo *Vyčio* apygardos vadas. Žuvo 1951 04 29. 1999 m. (po mirties) apdovanotas Vyčio kryžiaus I laipsnio or-dinu.

596. Šinkūnas Kazys *Oželis*, gim. 1923 m. Putiliškių k. Žuvo 1953 m. kartu su Jonu Juoze-vičium ir Juze Vėžyte. (Kazys Šinkūnas ir Jonas Juozevičius buvo broliai, tos pačios motinos, tik kito tėvo).

597. Šinkūnas Mykolas iš Šukonių k., Ramy-galos vlsč. Žuvo 25 m. amžiaus 1944 m. Anciškių miške. Palaikai buvo paguldyti Ramygalos vals-čiaus kieme ant grindinio.

598. Širka Stasys, gim. 1925 m. Pagirių k., Šėtos vlsč. Žuvo 1947 m. Šapovos k., Jonavos r. Partizanai užėjo į šokius, kur rusų kareivis šovė ir pataikė jam į krūtinę.

599. Šlekys Boleslovas *Kirvis*, gim. 1926 m. Kujėnų k., Kėdainių r. Žuvo 1949 06 04 Peiksvos miške.

600. Šniutė Kazimieras *Savanoris*, gim. 1901 m., kilęs nuo Krekenavos. Buvęs Lietuvos armijos kapitonas. Būrio vadas. Žuvo 1946 10 18 kartu su B. Grincevičium Petkūnų k.

601. Štarolis Grigalius *Plienias*, gim. 1916 m. Petriškių k., Krekenavos vlsč. Žuvo 1953 03 14 Petkūnų k.

602. Štarolis Leonas *Aras*, gim. 1921 m. Ore-lių k. *Paukštelio* būrio partizanas. Žuvo 1951 03 14 Glitėnų k.

603. Štarolytė Marytė *Birutė, Audrų kūdikis*, gim. 1929 m. Krekenavos vlsč. Partizanė nuo 1950 m. Sužeista ir suimta 1951 03 14 Glitėnų k. Nuteis-ta 25 m. lagerio. Grįžo 1962 m. Mirė 2007 m.

604. Šukys Lionginas *Meškėnas* iš Miežiškių. Areštuotas 1953 06.

605. Šukys Mečislovas iš Pagirių k.

606. Šulcas Valerijonas *Faustas*, gim. 1903 m. Žuvo 1951 m. per Šv. Velykas Stasinės k.

607. Švainickaitė Marytė. 1947 m. išduota su-sisprogdino bunkeryje.

608. Talalas Ignas, Petro *Levukas*, gim. 1910 m. Meilūnų k., Siesikų vlsč. Žuvo 1946 11 06.

609. Talalas Petras, Kazio *Oželis* iš Meilū-nų k., Siesikų vlsč. Eivos būrio partizanas. Žuvo 1946 11 12.

610. Talalas Pranas *Pranas*, gim. 1925 m. Gy-veno Meilūnų k., Siesikų apyl., Ukmergės r. *Šarū-no (Linksmučio)* būrio narys. Žuvo 1947 02 Vareikių k., Laičių apyl., Ukmergės r.

611. Tarutytė Bronė *Berniukas*, gim. 1931 m. Apygardos vado A. Smetonos adjutantė. Apygar-

dos štabo sekretorė. Žuvo 1950 07 05 Kačėniškių miške.

612. Timinskas Kleopas *Maras*, gim. 1928 m. Žuvo 1948 07 28 prie Traupio.

613. Treščinskas Romas *Lazdynas*, gim. 1924 m. Jonavoje. Baigė Jonavos progimnaziją, mokėsi Kauno prekybos mokykloje. 1944–1945 m. dirbo siaurojo geležinkelio mašinistu. Partizanas nuo 1945 m. vidurio. Vyčio apygardos Prano Raišio *Žilvičio* būrio partizanas. Buvo suimtas ir tardytas. Paleistas. Žuvo 1949 01 06 Karaliūnų k. gyventojų Jačionio sodyboje, Žeimių vlsč.

614. Treščinskas Vaclovas *Pelėda*, gim. 1922 m. Jonavoje. Žuvo 1948 m. prie Vandžiogalos.

615. Tukas Jonas. Būrio vadas.

616. Tumšys Simonas *Zenonas*, gim. 1919 m. Vyčio apygardos ūkio skyriaus viršininkas. Žuvo 1948 06.

617. Tumšys Jonas *Žydelis, Kytras*, gim. 1921 m. Žuvo 1946 m.

618. Tvaska Kostas *Rugelis*, gim. 1926 m. Šaupio k. Štabo viršininkas. Redagavo laikraštį „Lietuva brangi“. Žuvo 1948 07 31 Šilagirio miške.

619. Ulickas Vaclovas, gim. 1919 m. Aukštųjų k.

620. Ulickas Vytautas, gim. 1921 m. (Vaclovo brolis). Abu žuvo 1948 m.

621. Urbonas Aleksas, Jono *Dobilas*, gim. 1917 m. Gyveno Kutronių k., Vadoklių apyl., Panevėžio r. Veiklą pradėjo 1944 m. *Fiurerio* būrio narys. Žuvo 1945 08 15 Miškinių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r.

622. Urbonas Alfonsas *Linelis*, gim. 1930 m. Žuvo 1952 10 23 Ruseinių k.

623. Urbonas Antanas. Žuvo 1944 12 16 Aukštųjų k.

624. Urbonas Bronius *Viesulas*, gim. 1923 m. Būrio vadas. Buvęs policininkas ir futbolininkas. Žuvo 1946 01 10.

625. Urbonas Ipolitas, Jono *Topolis*, gim. 1918 m. Gyveno Karvedžių k., Vadoklių apyl., Panevėžio r. Veiklą pradėjo 1945 m. Žuvo 1945 08 15 Miškinių k., Taujėnų apyl., Ukmergės r.

626. Urbonas Motiejus *Seržantas*, gim. 1923 m. Buvęs siuvėjas. Žuvo 1946 m. Tumagalyje.

627. Urnižas Antanas. Žuvo 1944 12 16.

628. Užkuraitis Antanas *Liepa*, gim. 1909 m. 1-ojo rajono būrio vadas, vadovavo 30-čiai vyrų iš Ramygalos ir Truskavos apylinkių. Žuvo 1946 10 31.

629. Vaičekonis Antanas *Šermukšnis*, gim.

1920 m. Girelės k., Raguvėlės parapijoje. Rinktinės vadas. Žuvo 1951 03 09.

630. Vaičikonis Jonas *Dobilas*, gim. 1925 m. Putiliškių k. Žuvo 1946 09 24 Butkūnų k.

631. Vaičekonis Juozas *Meška*, gim. 1912 m. Žuvo 1947 12 24 Miežiškių k.

632. Vaičiūnas Antanas *Rugelis*, gim. 1927 m. Meilūnų k., Siesikų vlsč. Būrio vadas. Žuvo Kuršės k., 1950 10 01.

633. Vaičiūnas Antanas, gim. 1914 m. Maišimų k., Pagirių vlsč. Žuvo 1945 07 24 pas Ūselį, Trakų k. Buvo apsuptas, nukovė šokantį per langą.

634. Vaičiūnas Domas, Petro, gim. 1896 m. Tulpiakiemio k., Pagirių vlsč.

635. Vaičiūnas Kazimieras, gim. 1920 m. Žuvo 1946 m. prie Surviliškio.

636. Vaičiūnas Pranas *Plėšikas*, gim. 1928 m. Kilęs iš Ramygalos. Žuvo 1948 m. kartu su Jonu Rudžiu. Buvę Ramygalos gimnazijos moksleiviai.

637. Vaičiūnas Vladas, Jono *Žilvitis*, gim. 1912 m. Pagirių vlsč. Žuvo 1950 m.

638. Vaitelis Danielius *Briedis*, gim. 1913 m. Apygardos vadas, leitenantas. Žuvo 1948 05 13 Lėno miške, 33-iame kvartale. 1998 m. apdovanojamas (po mirties) Vyčio ordino III laipsnio ordinu.

639. Vaitonis Jonas. Žuvo 1945 01 12 prie Lėno.

640. Vaitonis Juozas. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.

641. Valeika Albinas *Utenis*. Žuvo Traupio apylinkėse.

642. Valeikis Edvardas, gim. 1922 m. Žuvo 1946 05 03 Varžų k.

643. Valentinavičius Antanas, gim. 1919 m. Žuvo 1949 06 27 prie Surviliškio.

644. Valikonis Antanas *Slivka*, gim. 1911 m. Žuvo 1950 09 14 Linonių k.

645. Vanagas Antanas *Papartis*, gim. 1927 m. Žuvo 1946 01 18 Sodeliškių k.

646. Vanagas Medardas, Jurgio, gim. 1932 m. *Vyganto* būrio partizanas. Žuvo 1952 07 08.

647. Vanagas Vincas *Ilgis*, gim. 1922 m. Šilų k. Žuvo 1948 05 21 Beržvalkių k., prie Vadoklių.

648. Vanskavičius Jonas, Antano iš Čerelių k. Nušautas partizanų.

649. Varnas Vaclovas, Povilo *Jokeris*, gim. 1920 (1926) m. Gyveno Vareikių k., Laičių apyl., Ukmergės r. *Vyganto (Stiklo)* būrio partizanas. Žuvo 1949 09 28 Liudvisinės k., Taujėnų vlsč.

650. Varnas Zigmas *Žentukas*. Žuvo 1949 03 11 Jotainių k., Ramygalos vlsč.

651. Vasiliauskas Julius *Balandis*, gim. 1926 m.

Vaivadiškių k., Jonavos r. Žuvo 1948 11 12 Bazilionių k., Jonavos r.

652. Vasiliauskas Juozas. Partizanų ryšininkas. Žuvo 1945 01 12 Lėno apylinkėse.

653. Vasiliauskas Petras, Stasio *Šimulionis*, gim. 1924 m. Atkočių k., Deltuvos vlsč. Suimtas 1946 m.

654. Vaznonis Kazimieras *Vėtra*, gim. 1915 m., iš Kirklionių. Būrio vadas, vadovavo 28–30 vyrų. Veikė Radikonių miške, Ramygalos vlsč. Žuvo 1946 01 06.

655. Vėbra Albertas, Andriaus, gim. 1923 m. Grinkiškių k. Suimtas, žuvo kalėjime.

656. Vėbra Antanas, gim. 1918 m., iš Bitinų k. Eivos būrio partizanas. Miręs.

657. Vėbra Antanas, Petro, gim. 1925 m. Kežu k., Pagirių vlsč.

658. Vėbra Petras iš Griniškių k. Žuvęs.

659. Venckus Alfonsas *Senis*. Žuvo 1945 m. rudenį.

660. Venckus Bronius, Mykolo *Biržys*, *Meitėlis*, *Žentas*. Gim. 1924 m. *Algio* būrio narys. Žuvo 1947 04 14. Bardiškių k. (Griutelių k., Deltuvos vlsč.).

661. Venckus Stasys, Povilo *Beržas* iš Atkočių k., Deltuvos vlsč.

662. Venckus Vacys, Mykolo *Jonaitis*. 1947 m. suimtas Bardiškėlių k., Siesikų vlsč., nuteistas 25 m. lagerio.

663. Vepštas Jonas *Paukštelis*, gim. 1924 m. Petriškių k. Būrio vadas. Rinktinės vadas. Žuvo 1951 03 14 kartu su 8 partizanais Petriškių k.

664. Vepštas Vytautas *Žvaigždutė*, gim. 1929 m. Petriškių k. Būrio vadas. Žuvo 1953 04 18 Mingelionių k.

665. Vildžiūnas Jonas. Būrio vadas. Būryje buvo 33 partizanai. Veikė Taujėnų apylinkėse.

666. Vildžiūnas Petras *Plienias* iš Kurklių vlsč.

667. Vilius, vokietis iš Klaipėdos krašto. Kalbėjo lietuviškai, kovojo partizanų gretose. Štabo narys. Žuvo 1947 03 10 kartu su *Lelijavu* Šilų k.

668. Vilkelis Petras. Žuvo 1944 (1955) m. Slikių k.

669. Vitas Julius, Adomo, iš Bitinų k., Ramygalos r. Žuvo 1948 m.

670. Vitas Julius iš Padvarninkų k., Ukmergės r. Žuvo 1946 01 14 prie Vadoklių.

671. Vitkauskas Stasys *Ėtlis*, gim. 1923 m. Madardiškių k., Siesikų vlsč. Žuvo 1946 08 08.

672. Zajanskas Juozas *Vijūnas*, gim. 1916 m. Dvariškių k. Legalizavosi. Miręs.

673. Zakaras Vytautas *Povas*, gim. 1924 m.

Šėtoje. Vienas iš paskutiniųjų partizanų. Žuvo išduotas Edvardo Kiškio 1956 10 14 Reniūnų k. Kur palaidotas nežinoma.

674. Zalagėnas Steponas *Ripka*, gim. 1914 m. Kunigiškių k., Vadoklių vlsč. Žuvo 1948 02 28.

675. Zalagėnas Vytautas *Susiedas*, *Buožė*, *Vytas*, gim. 1926 m. Krytyžės k. Žuvo 1947 m. bunkeryje pas Ružą, Maženių k.

676. Zalagubas Česlovas *Konkurentas*, gim. 1928 m., kilęs iš 2-ųjų Padvarninkų k. Dingo be žinios apie 1949 m.

677. Zaleckas Juozas, gim. 1907 m. Linelių k., Vandžiogalos vlsč. Žuvo 1945 02 22 kartu su Pranu Zubricku Urbonavičiaus sodyboje, Ruzaičių k.,

678. Zalomskis Julius *Čerčilis*, gim. 1920 m. Drulupio k., Ramygalos vlsč. Žuvo kartu su Pranu Pakščiu ir Alfonsu Stankevičiumi netoli Padvarninkų k. Palaikai užkasti Ramygalos žvyrdubėse.

679. Zalomskis Vytautas *Lušys*, gim. 1925 m. Drulupio k., Ramygalos vlsč. Žuvo apie 1948 m. netoli Pašilių k. Užkastas Ramygalos žvyrdubėse.

680. Zavadskas Benonas, gim. 1926 m. Pašėtės k., Šėtos vlsč. Žuvo 1945 m. Pašėtės miške.

681. Zelionka Ignas *Ramūnas*. Žuvo 1946 02 12 Pamūšio k.

682. Zelnys Antanas *Jokeris*, gim. 1918 m. Kulbagalio k. Žuvo 1949 02 22 pas Vladą Ališauską Pajstrio k.

683. Zezys Jonas *Krienas* iš Padubilčių k., Siesikų vlsč.

684. Zilnys Antanas, gim. 1915 m. Žuvo 1944 09 08 Veversų miške, Monteikių k.

685. Zimberis Juozas. Žuvo 1945 10 10 Gružų miške.

686. Zimblys Ignas iš Gružų k., Siesikų vlsč.

687. Zimblys Petras iš Gružų k., Siesikų vlsč.

688. Zubrickas Kazys iš Beinaičių k., Šėtos vlsč. Nukautas 1945 05 27 netoli namų. Palaikai buvo numesti Žeimiuose. Palaidotas Šėtoje prie žydų kapinių. Sodyba nugriauta.

689. Zubrickas Pranas *Audra* iš Slikių k., Šėtos vlsč. Žuvo 1948 02 susišaudymo su Vandžiogalos įgula metu Puzaičių k. Palaikai buvo paguldyti Vandžiogaloje. Kur palaidotas nežinoma.

690. Žabas Vytautas *Vanagas*, gim. 1924 m. Panevėžyje. Būrio vadas. Žuvo 1947 06 29 Ėriškių k.

691. Žardinskaitė-Bartašienė Jadvyga *Daktaras Dolitis*. Buvusi medicinos studentė, ryšininkė, vėliau partizanė, 1952 m. suimta ir įkalinta.

692. Želnys Vladas, gim. 1922 m. Jodikonių k. Būrio vadas. Žuvo 1946 m. Jodikonių miške.

693. Žemaitis Napalys. Žuvo Traupio apylinkėse.

694. Žemaitis Vladas, Augustino *Vėtra* iš Traupio apylinkių. Žuvo 1950 m. Juodgirio miške.

695. Žemaitis Vladas, Jurgio *Audra*, gim. 1921 m. Būrio vadas. Žuvo 1950 10 12 prie Traupio.

696. Žėruolis Edmundas, gim. Deltuvos vlsč. Ryšininkas (1946–1948 m.). *Tankisto* būrio partizanas.

697. Žėruolis Petras. Viršila. Būrio vadas. Veikė Siesikų apylinkėse. Žuvo Varžų k.

698. Žygas Antanas *Aptiekorius*, *Jaumutis*, gim. 1918 m. Būrio vadas. Desantininkas. Suimtas 1953 m. Sušaudytas. Išdavė Batelis.

699. Žilys Antanas *Žaibas*, gim. 1917 m. Jurgelionių k., Siesikų vlsč. Leitenantas. Būrio vadas. Žuvo 1949 05 16 Varilėnų miške.

700. Žilys Povilas *Klevas*, gim. 1918 m. Būrio vadas. LK leitenantas, LLKS prezidiumo narys. Žuvo 1953 02 11 Dovydų miške.

701. Žiruolis Antanas. Žuvo 1945 12 25 Užupušių k.

702. Žiruolis Jonas. Žuvo 1945 12 25.

703. Žiruolis Stasys *Dragūnas*, gim. 1925 m. Viršila, būrio vadas. Žuvo 1946 03 18 Varžų k.

704. Žižiūnas Jonas *Giratis*. Leitenantas, būrio vadas. Būryje buvo 20 partizanų. Veikė Taujėnų apylinkėse.

705. Žižys Ignas, gim. 1911 m. Gaivenių k.

Žuvo 1945 11 30 Užupušių k.

706. Žižys Karolis *Giraitis*. Žuvo 1946 09 12 Pamūšio k.

707. Žižminskas Kazys *Diedukas*, *Vaidila*, gim. 1925 m. Deltuvos vlsč. Žuvo 1947 m.

708. Žlioba Alfonsas *Kėkštas* iš Kreivių k., Deltuvos vlsč. Žuvo 1947 01 01.

709. Žlioba Petras *Baravykas*, gim. 1919 m. Kreivių k., Deltuvos vlsč. Žuvo 1947 01 22.

710. Žukas Antanas *Žukovas*, gim. 1917 m. Grupės vadas. Žuvo 1946 11 10 Kazokų miške.

711. Žukas Juozas *Vabalas*, *Dobilas*, gim. 1913 m. Truskavos partizanų būrio vadas. Žuvo 1945 02 06.

712. Žukas Vladas, gim. 1912 m. Pašilių k. Žuvo 1946 m. Padvarnikų k.

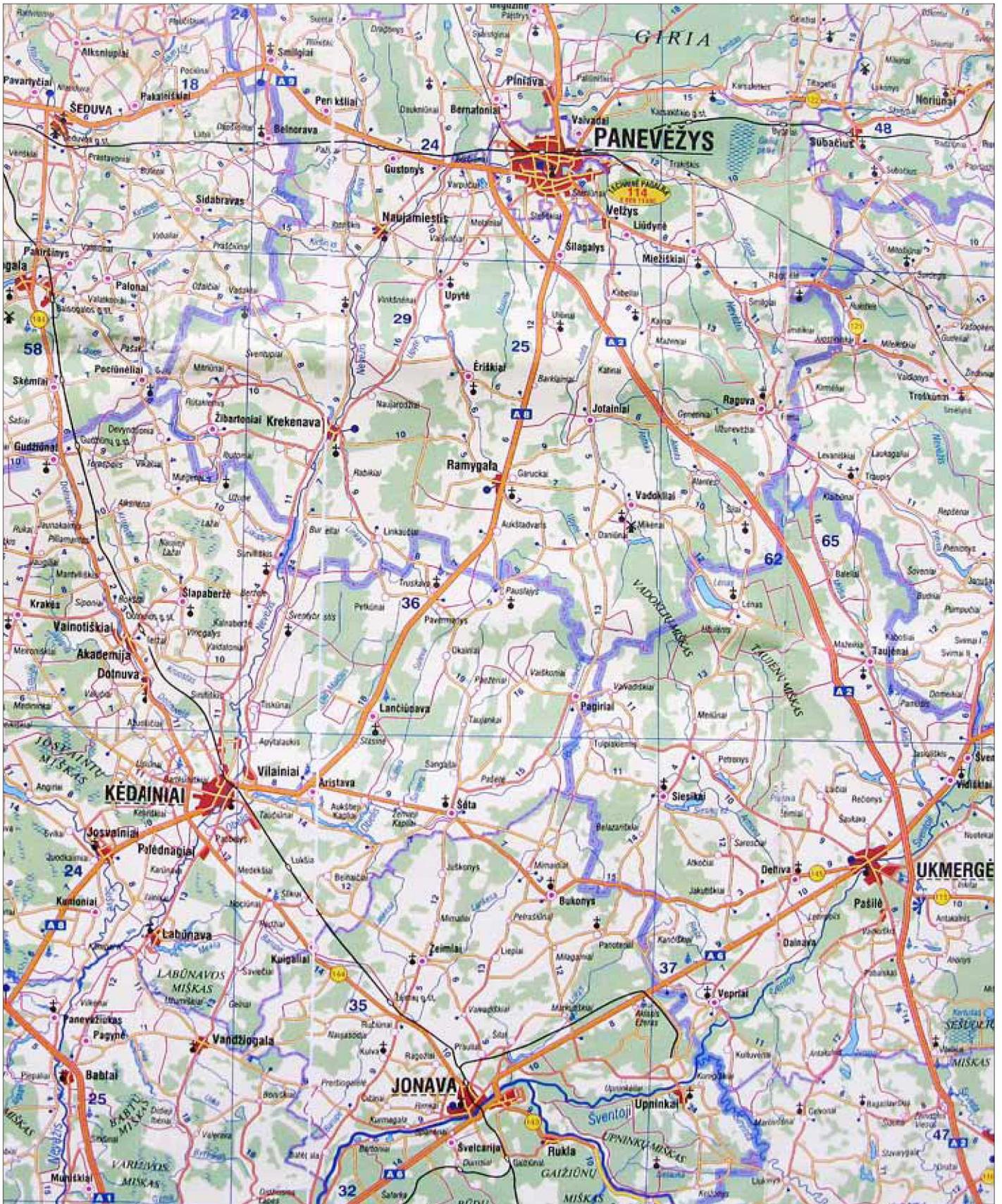
713. Žukauskas Stasys *Lapas*, gim. 1918 m. Pašetės k., Kėdainių r. Kulkosvaidininkas. Žuvo 1952 05 13 Rukuižų k.

714. Žukauskas Vytautas *Mėmulis*, gim. 1927 m. Slikių k. Žuvo 1955 01 17 Vanagiškių k.

715. Žvirblis Juozas *Šlevas*, gim. 1928 m. Žuvo 1947 05 03 Obelių k.

Lietuvių Partizanų VYČIO APYGARDOS ŠTABAS		Įrašymo eiga, pakelimai, apšovanojimai
Slaptavardis <i>Šermukinis</i> <i>Vaičiūkonis Antanas</i>		<i>II-jo Rajono, I-jo būrio vado nuo 1944 m.</i>
Amžius <i>1920. IV. 24.</i>		<i>Žygardas</i> <i>K. Ap. da v. da.</i>
Partizanas nuo _____		
194 <i>4</i> m. _____ mėn. _____ d.		
	<i>Žygardas</i> Vadovas	
	Rajono Vadas	
	Būrio Vadas	
Girėnai, 194 <i>9</i> m. <i>II</i> mėn. <i>16</i> d.		

Partizano bilietas

Partizanų apygardos 1949–1950 m.

Partizano Vytauto Zakaro Povo apdovanojimas

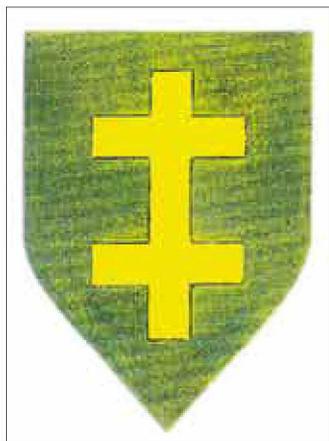
1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

PARTIZANŲ APYGARDŲ ŽENKLAI
FREEDOM FIGHTER'S DISTRICT SIGNES

1. TAURO	6. TAURO AP. GELEŽINIO VILKO R.
2. ALGIMANTO	7. ŽEMAIČIŲ
3. KĘŠTUČIO	8. VYTAUTO
4. VYČIO	9. DAINAVOS
5. DIDŽIOSIOS KOVOS	10. PRISIKĖLIMO

PARTIZANO LAIŠKAI

58. 04. 24.

Broli Vėtra.

Į susitikimo skirtą vietą negaliu atvykti, nes esu sužeistas, dešinė ranka ir kairė koja per kautynes. Rašyti pats negaliu, mano vardu rašo Stasys. Tikiuos pasveikti už 3-jų savaičių. Susitikimo su jumis negaliu skirti, nes nežinau kada jūs galėsite atvykti į susitikimą. Rysį skirti maždaug už 3-jų savaičių, nes anksčiau dar aš negalėsiu vaikščioti. Rysį skirti per tą pačią vietą kur Elmonas buvo parąšęs šį susitikimą.

Parasarij sniegui prarykus išeikim į susitikimą, ir turėjom kautynes. Susitikite būtinai norėjom kitus partizanus ir atvykti pas jus į skirtą susitikimą. Siunčiam jums linkėjimus laimingo gyvenimo ir sveikims sulaukti brangios laisvės.

Parduokit linkėjimus broliui Kazimui nuo manęs jei tebėra gyvas.

Atlantas

Tėvynei parūgę atliekas
Kovų laukuose tu žuvai;
Kors tu į laisvę kelis skyrei-
Nežinome kas tu būvai.

Aris ne motina užspaudė,
Prie kapo neverkė secus,
Kovų laukuos patrenkos gaudė,
Raudėjo užkapanas suduo.

Saulėto ryto nesudavus,
Kurkhis kovų, tautos sūnau,
Tu užmigai kaip laisvi bėgto,
Laimėjai kovos tu ne sau.

Otejo giminei prie kapo,
Nežino, kas tu čia gulėi.
Tau motina Tėvynei tapo,
O tavo broliui mes visi.

Tauta tau grąbė vardą skyrei-
Nežinomu Karim tapai.
Sarbė per amėius tau didvyriau
Kirtim mums laisvę atpirkai.

Antanas
1918. 07. 12.

Iš nežinomo partizano užrašų

VYČIO APYGARDOS PARTIZANŲ NUOTRAUKOS

Vyčio apygardos partizanai. Antroje eilėje sėdi vadas Alfonsas Smetona (su barzda)

Vyčio apygardos vadovybė. Iš kairės: Bronius Karbočius, Teofilis Vaitiekūnas *Zubris*, Juozas Šemežys, Vincas Gėgžna, Mykolas Šemežys

Vyčio apygardos 3-ojo ir 4-ojo rajonų vadų sąskrydis, 1950 m. Sėdi iš kairės: Albinas Burbulis *Žilvinas*, Alfonsas Smetona *Žygandas*, Jonas Baravykas *Vygantas*. Stovi iš kairės: Olesius Auglys *Ridikas*, Alfonsas Gritėnas *Skalikas*, Antanas Vaičiūnas *Rugelis*, Marijonas Krogertas *Uosis*, Vladas Vaičiūnas, Laimutis Petrikas *Švedrys*, Jonas Tumšlys *Kytras*, Jonas Gečiauskas *Garvežys*

Vinco Gėgžnos partizanų būrys. Sėdi iš kairės: Stasys Gėgžna, Petras Pabrinkis, Bronius Baneckas, Antanas Dargužis, Petras Gerdvila. Stovi iš kairės: Vincas Navaruskas, Petras Palinauskas, Kazys Kirdonis, Albinas Burbulis, Vincas Gėgžna, Mykolas Šemežys *Aras*, Jonas Pabrinkis, Antanas Palinauskas, Jonas Liužinas

VINCO GĖGŽNOS BŪRIO PARTIZANAI

V. Gėgžnos būrio partizanai. Sėdi iš kairės: Bronius Baneckas, Vincas Gėgžna, Kazys Miliauskas. Stovi iš kairės: Petras Pabrinkis, Vincas Navarauskas, Antanas Palinauskas, Jonas Pabrinkis, Petras Gerdvila

V. Gėgžnos būrio partizanai. Petras Gerdvila, Petras Palinauskas, Vincas Gėgžna, Vytautas Zakaras, Vincas Navarauskas, Antanas Palinauskas, Vincas Kupčinskas

V. Gėgžnos būrio partizanai. Sėdi iš kairės: Stasys Gėgžna, Bronius Baneckas, Petras Gerdvila. Stovi iš kairės: Vincas Neverauskas, Antanas Palinauskas, Petras Pabrinkis, Jonas Pabrinkis

Sėdi iš kairės: Bronius Baneckas, Petras Gerdvila, Stasys Gėgžna. Stovi Petras Pabrinkis

Iš kairės: Vytautas Zakaras, Vincas Kupčinskas, Bronius Baneckas

Iš kairės: Vytautas Zakaras, Vincas Kupčinskas, Antanas Palinauskas, Petras Pabrinkis, Petras Gerdvila, Vincas Gėgžna

Guli iš kairės: Bronius Baneckas, Stasys Gėgžna. Stovi iš kairės: Petras Gerdvila, Petras Pabrinkis

Gėgžnos būrio partizanų stovykla

Vincas Gėgžnos būrys. Iš kairės: Vincas Gėgžna, Bronius Baneckas, Jonas Blusys, Antanas Palinauskas, Petras Pabrinkis, Stasys Gėgžna, Jonas Pabrinkis, Petras Gerdvila

Guli iš kairės: Vytautas Zakaras, Petras Palinauskas. Stovi iš kairės: Antanas Palinauskas, Verutė Pabrinkytė, Petras Pabrinkis, Vincas Kupčinskis, Janina Kiuberytė, Petras Gerdvila

Iš kairės: Vincas Kupčinskas, Bronius Baneckas, Antanas Palinauskas, Vytautas Zakaras

Iš kairės: Vincas Kupčinskas, Vytautas Zakaras, Bronius Baneckas

ŠĖTOS APYLINKĖS PARTIZANAI

Sėdi iš kairės: nežinomas, Juozas Grybas. Stovi iš kairės: Petras Rozenbergas, Vytas Jakas, Stasys Žukauskas *Lapas*, Petras Marozas. 1948 m.

Šėtos apylinkių partizanai

Birutė Čepaitė, Petras Pakštys

Vytautas Zakaras Povas

Vytautas Zakaras, Vincas Kupčinskas, Jonas Pupkevičius

Centre – Vinickas

Iš kairės: nežinomas, Jonas Karalius

Iš kairės: Jonas Blusys, Petras Rozenbergas

Juzė Kiškytė, Vytautas Zakaras

Vytautas Zakaras *Povas*

PAGIRIŲ APYLINKĖS PARTIZANAI

Kazimieras Raila, partizaninio pasipriešinimo kūrėjas Pagiriuose

Jonas Marozas

Pagirių partizanai. Pirmoje eilėje iš kairės: Mykolas Šemežys, Vladas Raila, Vladas Liška. Antroje eilėje iš kairės: Bronius Nuobaras, nežinomas, Petras Dargužis, nežinomas, nežinomas, Kazys Kirdonis

Iš kairės: Everistas Katliorius *Vaidila*, Juozas Grybas, nežinomas, Donatas Kličius

Iš kairės: Juozas Grybas, Edvardas Jakas, *Lelijavas*, Petras Dargužis, Petras Marozas, Vilius *Vokietis*

Iš kairės: *Lelijavas*, Juozas Grybas, *Vilius Vokietis*, Edvardas Jakas, Petras Marozas

Priekyje *Vaclovas Stasiukaitis*. Sėdi iš kairės: Juozas Šemežys *Tikras brolis*, Antanas Dargužis *Kareivis*, Mykolas Šemežys *Aras*, *Vaclovas Burbulis Bėgūnas*, Kazys Kirdonis *Žilvitis*, *Vladas Dargužis Žvirblis*

Sėdi iš kairės: nežinomas, Vladas Dargužis *Žvirblis*, nežinomas. Stovi iš kairės: nežinomas, Juozas Šemežys *Tikras brolis*, nežinomas, Albinas Burbulis *Žilvinas*, Mykolas Šemežys *Aras*, Pranas Kirdonis, Vaclovas Stasiukaitis

Sėdi iš kairės: Povilas Spurgis, nežinomas. Stovi iš kairės: nežinomas, Alfonsas Gritėnas *Skalikas*, nežinomas

Pranas Kirdonis

Mykolas Šemežys, nežinomas

Stovi iš kairės: nežinomas, nežinomas, Vladas Dargužis *Žvirblis*, Vaclovas Burbulis *Bėgūnas*

Dargužio būrys: *Vermachtas*, Antanas Žilys *Žaibas*, Vladas Žemaitis *Vladukas*

Vladas Liška, Pranas Kirdonis, Kazimieras Kirdonis

Sėdi iš kairės: Vaclovas Stasiukaitis, Mykolas Šemežys, nežinomas, Vaclovas Burbulis *Bėgūnas*

Sėdi iš kairės: Mykolas Šemežys *Putinas*, Vaclovas Stasiukaitis, Vaclovas Burbulis *Bėgūnas*, Jonas Jarmala *Dėdelis*

Guli iš kairės: Bronius Karbočius *Bitė*, Antanas Morkūnas *Plechavičius*

JONO BARAVYKO *VYGANTO* BŪRYS

Vyganto būrys. Sėdi iš kairės: Žalkauskas, Simonas Misionis. Stovi iš kairės: Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*, Jonas Baravykas *Vygantas*, Petras Mackevičius *Tuzinas*, Kostas Morkūnas *Nemunas*

Stovi iš kairės: Jonas Baravykas *Vygantas*, Juozas Petrikas *Švedrys*

Jono Baravyko *Vyganto* būrys stovykloje. Iš kairės: nežinomas, Jonas Baravykas *Vygantas*, Albinas Burbulis *Žilvinas*, nežinomas, Vaclovas Stasiukaitis, nežinomas, nežinomas

Sėdi iš kairės: Blauzdys, Žalkauskas, Kostas Morkūnas *Nemunas*. Stovi Romas Misionis

Priekyje Jonas Ignatavičius *Švyturys*. Iš kairės: Petras Sinkevičius *Ažuolas*, Petras Gečiauskas *Garvežys*, Jonas Baravykas *Vygantas*

Stovi iš kairės: nežinomas, Dominykas Čekanauskas *Kirvis*, Petras Sinkevičius *Ažuolas*

Partizanų stovykla

Klūpo iš kairės: Juozas Petrikas *Švedrys*, Dominykas Čekanauskas *Kirvis*, Auglys *Ridikas*. Stovi iš kairės: Meniukas *Jaunutis*, Stanislovas Kuodis *Fricas*, Jonas Baravykas *Vygantas*, Vaclovas Varnas *Jokeris*

Jono Baravyko *Vyganto* būrio partizanai iš kairės: Antanas Vaičiūnas *Rugelis*, Jeronimas Mulevičius *Verpetas*, Juozas Petrikas *Švedrys*, Nikodemas Talušis *Viesulas*

Antano Stimburio *Tankisto* būrio partizanai. Pirmas iš dešinės Juozas Petrikas *Švedrys*

Vyganto būrys iš kairės priekyje: Jonas Baravykas Vygantas, Garvežys, nežinomas, Krienienė, Petras Sinkevičius Ažuolas, stovi: Vaclovas Pauliukonis Girėnas, antras ir tračias nežinomi

Vyganto būrys: Aloyzas Banionis Balandis, Blauzdys, Kostas Morkūnas Nemunas, Jonas Baravykas Vygantas, Jonas Garliauskas Darius, Simonas Misionis

Vyčio apygardos vadų suvažiavimas. Penktas iš kairės Jonas Baravykas *Vygantas*

Vyčio apygardos Ukmergės poste. Šeštas iš kairės Simonas Misionis *Žalvaris*

Vyganto būrys. Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*, Petras Sinkevičius *Ažuolas*

Klūpo Simonas Misionis *Žalvaris*, stovi trečias iš kairės Jonas Baravykas *Vygantas*

Taujėnų apylinkių partizanai: Simonas Misionis *Žalvaris*, Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*

Bronius Jaspaitis *Direktorius*, Jonas Vepštas *Paukštelis*

Vyganto būrio partizanas Petras Sinkevičius *Ažuolas*

Vyganto būrio partizanas Juozas Petrikas Švedrys

Jonas Sinkevičius Šermukšnis, Zofija Striogaitė Žilienė Klajūnė, Petras Sinkevičius Ažuolas

Jurgis Jakaitis *Pacukas*, Mykolas Jamulis *Tautvydas* (stovi), nežinomas, Antanas Dobrovolskis *Voverė*, Mykolas Blinkevičius *Nemunas*, nežinomas, Jonas Rimavičius *Strazdelis*, nežinomas, Antanas iš Uliūnų, Mykolas Balandis *Leopardas*, nežinomas

Vyganto būrys. Sėdi: Petras Sinkevičius *Ažuolas*, nežinomas. Stovi: nežinomas, Jonas Baravykas (būrio vadas)

Taujėnų apylinkių partizanai: nežinomas, Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*, Simonas Misionis *Žalvaris*, Katliorius Everistas *Vaidila*, nežinomas, nežinomas

Vyganto būrys. Stovi: Jonas Baravykas *Vygantas*, Keciūris *Tėvas*, Olesius Auglys *Ridikas*, Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*. Kiti nežinomi

Jonas Baravykas *Vygantas*, Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*, nežinomas, Simonas Misionis *Žalvaris*, nežinomas

Juozas Petrikas *Švedrys*, Jonas Baravykas *Vygantas*, Vaclovas Pauliukonis *Girėnas*, nežinomas, Simonas Misionis *Žalvaris*

Vyganto būrio partizanai

Vyčio apygardos Ukmergės partizanai

Vyganto būrys

Tankisto būrio partizanai kulkosvaidininkai: Nikodemas Tolušis Viesulas, Jeronimas Mulevičius Verpetas, Petras Sinkevičius Ažuolas, Antanas Vaičiūnas Rugelis, Juozas Petrikas Švedrys

ANTANO STIMBURIO *TANKISTO* BŪRYS

Antano Stimburio *Tankisto* būrio partizanai šaudymo pratybose

Antano Stimburio *Tankisto* būrio partizanai pratybose

Antanas Stimburys *Tankistas* su žmona Antanina, 1947 m.

Antano Stimburio *Tankisto* būrio partizanai laisvalaikiu

Tankisto būrys. Antras iš kairės Marijonas Krogertas Uosis, Radvila, Laurenčikas Liepa (iš Šaukuvos kaimo), Stepas Grokovinas Gegutė (iš Grūžų kaimo)

Antanas Morkūnas Plechavičius

Tankisto ir Žaibo būrio partizanai. Tupi: Jeronimas Mulevičius *Verpetas*, Olesius Auglys *Ridikas*, Vytautas Gečiauskas *Spyglys*. Antroje eilėje sėdi: nežinomas, Petras Sinkevičius *Ažuoliukas*. Trečioje eilėje stovi: Antanas Vaičiūnas *Rugelis*, Jonas Sinkevičius *Šermukšnis*, Juozas Petrikas *Švedrys*, *Tūzas*, Gorodinas, Povilas Kupčinskas *Alijošius*, Vincė Adomonytė *Bareikienė Kumigaikštytė*, Nikodemas Tolušis *Viesulas*, Antanas Tvaska *Tėvas*

Stovi penktas iš kairės Jonas Baravykas *Vygantas*, septintas A. Smetona *Žigaudas*

BENEDIKTO NARKEVIČIAUS *ALGIO* BŪRYS

Algio būrys. Deltuvos valsčius. Guli: nežinomas, nežinomas, nežinomas, Adolfas Bareika Hitleris, Ipolitas Ivaškevičius Rickus, Petras Žlioba Baravykas. Antroje eilėje: Petras Kuodis Ragaišis, Benius Narkevičius Algis, Liudas Belickas Jaunutis. Stovi: Leonas Gžimaila Dziadas, Edvardas Augūnas Klajūnas, Bronius Kinertas Arminas, Kazys Žižminskas Vaidila, nežinomas

Algio būrys. Deltuvos Valsčius, Atkočių kaimas

Sėdi: Ipolitas Ivaškevičius *Rickus*, nežinomas, Julius Belickas *Klevas*, Petras Žlioba *Baravykas*. Stovi: Adolfas Bareika *Hitleris*, Petras Kuodis *Ragaišis*, Kazys Žižminskas *Vaidila*, Janina Jolinskaitė *Audra*, Bronius Kinertas *Arminas*, Leonas Gžimaila *Dziadas*, Liuda Žižminskaitė, Edvardas Augūnas *Klajūnas*, Benediktas Narkevičius *Algis*, Liudas Belickas *Laimutis Jaunutis*, Vytautas Pinkevičius *Povaras*, Algirdas Čeponis *Aitvaras*

Algio būrys. Deltuvos valsčius, Atkočiūnų kaimas. Sėdi: Liuda Žižminskaitė (Vaidilos sesuo), Kazys Žižminskas *Vaidila*, Petras Žlioba *Baravykas*, Benediktas Narkevičius *Algis*, Algirdas Čeponis *Aitvaras*, Ipolitas Ivaškevičius *Rickus*, Leonas Gžimaila *Dziadas*, Petras Kuodis *Ragaišis*, Liudas Belickas *Jaunutis*. Stovi: Janina Jalinskaitė *Audra*, Liudas Belickas *Klevas*, Adolfas Bareika *Hitleris*, Vytautas Pinkevičius *Povaras*

Algio būrys. Deltuvos valsčius, Atkočiūnų kaimas. Stovi: Adolfas Bareika Hitleris, Janina Jalinskaitė Audra, Liudas Belickas Klevas, Belickaitė (Klevo sesuo), Petras Žlioba Baravykas

JONO VEPŠTO PAUKŠTELIO BŪRYS

Paukštelio būrys. Sėdi: Antanas Ambruožas Fuksas, Andrius Ramanauskas Komaras, Jonas Vepštas Paukštelis, Grigalius Štarolis Plienai. Stovi: Antanas Štarolis Aras, Stasys Ambruožas Ponas, Jonas Kalvaitis Pažistamas, nežinomas, Edvardas Daučiūnas Jokeris, Vytautas Zalumskis Lūšis, Stasys Strikulyš Fricas

Paukštelio būrys

Antanas Ambruožas Fuksas, Vytautas Vepštas Žvaigždute, Vytautas Zalomskis Lūšis

Velykos Pišios miške, 1949 m. Antanas Valkūnas, Petras Dankevičius, Apolonija Jankevičiūtė, Stasys Kulys *Briedis*, Antanas Žygas *Aptiekorius*, Konstancija Jankevičiūtė, Vincas Valkūnas, Jurgis Balčikonis, Juozas Šomka *Čerčilis*

Sėdi: Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*, Vytautas Zalomskis *Lūšis*. Stovi: Leonas Štarolis *Aras*, Edvardas Daučiūnas *Jokeris*, Andrius Ramanauskas *Komaras*, Grigalius Štarolis *Plienias*

Sėdi: Andrius Ramanauskas *Komaras*, Jonas Vepštas *Paukštelis*, *Kepėjas*. Stovi: Leonas Štarolis *Aras*, Grigalius Štarolis *Plienas*, Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*

Edvardas Daučiūnas *Jokeris*, Markauskas *Klevas*, nežinomas, nežinomas, Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*, nežinomas

Česlovas Zalagubas, Edvardas Daučiūnas, Stasys Zalomskis *Lūšis*, nežinomas

Vyčio apygardos *Paukštelio* būrys. Pirmoje eilėje: E. Daučiūnas *Jokeris*, V. Vepštas *Žvaigždutė*, S. Strikulyš *Fricas*, G. Štarolis *Plienas*. Antroje eilėje Leonas Štarolis *Aras*. Stovi: A. Ambruožas *Fuksas*, S. Ambruožas *Ponas*, J. Kalvaitis *Pažįstamas*, J. Vepštas *Paukštelis*, S. Ramanauskas *Komaras*, V. Zalomskis *Lūšis*

Edvardas Daučiūnas *Jokeris*, Jeronimas Ramanauskas *Komaras*, Leonas Štarolis *Aras*, Grigalius Štarolis *Plienas*, Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*, Vytautas Zalomskis *Lūšis*

Jonas Vepštas *Paukštelis*, Stasys Strikulyš *Frizas*, Edvardas Daučiūnas *Jokeris*

Paukštelio būrys. Sėdi: Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*, Stasys Strikulyš *Fricas*. Stovi: Grigalius Štarolis *Plienas*, Stasys Ambruožas *Ponas*, Jonas Vepštas *Paukštelis*, Leonas Štarolis *Aras*, Vytautas Zalomskis *Lūšis*

Edvardas Daučiūnas *Jokeris*, Stasys Strikulyš *Fricas*

Paukštelio būrio partizanai: Stasys Strikulyš *Frizas*, Vytautas Vepštas *Žvaigždutė*

Petras Gerdvila, Edvardas Daučiūnas *Jokeris*

Jadvyga Žardinskaitė, Antanas Barkauskas *Brakonierius*

Maironio rinktinės Čelkio-Kraujelio būrys. Antanas Kavaliauskas *Dobilas*, Alfonsas Kavaliauskas *Uraganas*, nežinomas, Alfonsas Lisys *Aušra*, nežinomas, nežinomas

Vytautas Vepštas *Žvaigždute*

Antanas Barkauskas *Brakonierius*, Jadvyga Žardinskaitė *Daktaras Dolitis*, Bronius Jaspaitis *Direktorius*, Viktoras Mažeika *Vanagas*

Maironio rinktinės partizanai. Vytautas Ulickas *Klevas*, Alfonsas Urbonas *Linelis*, Zenonas Lenortavičius, Vladas Noreika, 1952–1953 m.

Jadvyga Žardinskaitė *Daktaras Dolitis*, Marytė Štarolytė *Audrų Kūdikis*, Viktoras Mažeika *Vanagas*, Mykolas Kriščiūnas *Valstietis*, Jonas Kraujalis, Jonas Giedraitis, Leonas Štarolis, Antanas Barkauskas *Brakonierius*

Vyčio apygardos partizanai: Antanas Barkauskas *Brakonierius*, nežinomas, Jadvyga Žardinskaitė *Daktaras Dolitis*, Viktoras Mažeika *Vanagas*

Sėdi: Antanas Barkauskas *Brakonierius*, Viktoras Mažeika *Vanagas*, Jonas Giedraitis, nežinomas. Centre Jadvyga Žardinskaitė *Daktaras Dolitis*

ŽAIBO BŪRYS

Antanas Žilys *Žaibas*

Guli iš kairės: nežinomas, Simonas Misionis, Kostas Morkūnas *Nemunas*, Jonas Garliauskas *Darius*, Aloyzas Banionis *Balandis*. Stovi Blauzdys

Žaibo būrio partizanai

Žaibo būrys. Sėdi iš kairės: Bareika Krienas, Kleopas Timinskas Mariukas. Stovi: Leonas Vanagas Vampyras, Antanas Jazukėnas Liūtas, Petrikas Trenksmas, nežinomas

Žaibo būrio partizanai: Antanas Mincė *Lietus*, Jonas Bernatavičius *Rasputinas*, Juozas Mikevičius *Judas*. Antroje eilėje Juozas Kirka *Plienas*

Jonas Sinkevičius *Šermukšnis*

Antanas Tvaska Tėvas

VIENUOLIO BŪRYS

Vienuolio būrys. Raguvos aps. Guli Antanas Tvaska Tėvas. Sėdi: Juozas Mincė Lapelis, Kazys Riauba Kazokas, Antanas Rimkevičius Griausmas, Kazys Rimkevičius Berželis, Jonas Baltušnikas Vienuolis. Stovi: Kazys Šinkūnas Ožys, Vytautas Zalagėnas Susiedas, Jonas Juozevičius Stirna, Mykolas Blinkevičius Nemunas, Antanas Gedutis Aras, Antanas Vaičekonis Šermukšnis, Mykolas Janulis Džiedukas, Juozas Tribušauskas Kaplūnas, Jonas Kiesnys Piršlys

Guli: Edvardas Vingrys Justinas, Ažuolas. Stovi: Krienas, Krienienė, Kraštelis, Liūtė, Šermukšnis, nežinomas

Velykos Pišios miške su ryšininkėmis. Antanas Žygas *Aptiekorius*, Antanas Valkūnas (ryšininkas), Jurgis Balčikonis *Juozapas*, Vincas Valkūnas, Anelė Černaitė, nežinomas, Apolonija Černaitė, Stasys Kulyš *Briedis*, Genė Valkūnaitė, Petras Dankevičius, Aldona Valkūnaitė, Konstancija Dankevičiūtė, Aldona Kazikevičiūtė, Juozas Šomka *Čerčilis*

Kostas Tvaska *Rugelis* su motina, 1948 m. Vėžio apygardos štabo viršininkas

Pirmoje eilėje: nežinomas, *Spyglys*, *Kirvis*. Antroje eilėje: *Jaunutis*, nežinomas, nežinomas, *Verpetas*, *Garvežys*, *Krienienė*, *Ažuolas*, *Tūzas*

ŽILVIČIO IR DOBILO BŪRYS

Priekyje sėdi iš kairės: Viktoras Žitkevičius, Alfonsas Kindaravičius, Albinas Raškevičius. Antroje eilėje: Juozas Kudelis *Dobilas*, Vaclovas Mačijauskas *Žirgelis*, nežinomas, Vytautas Žukauskas *Mėnulis*, Jonas Bartusevičius *Medžiotojas*, Vladas Žukauskas *Lazdynas*

Feliksas Davidonis *Riešutas*, Pranas Raišys *Žilvitis* (būrio vadas)

Žilvičio būrio partizanai: Viktoras Žitkevičius *Akmenėlis*, Vytautas Žukauskas *Mėnulis*

Žilvičio būrys: Julius Vasiliauskas *Balandis*, Antanas Bakšinskas *Džiugas*, Pranas Raišys *Žilvitis* (būrio vadas), Pranas Mingaila *Liepa*, Zigmas Jasiukevičius *Eglė*

Feliksas Davidonis *Riešutas*, Vytas Antanavičius *Alksnis*

PILĖNŲ TĖVŪNIJOS BŪRYS

Pilėnų tėvūnijos būrys. Biržų giria, 1951 m. Pirmoje eilėje: Adolfas Balčiūnas, Norbertas Tauterys Mintautas, Linas Kabertavičius Dainius, Bronius Žilys Saulius, Linas Pivoravičius Kanapė, Julius Navikas Tilvikas, Teofilis Vaitiekūnas Zuburyš, Kostas Kregždė Piršlys. Stovi: Edvardas Žilinskas Vanagas, Bronius Krivickas Vilnius, Jonas Krivickas Kirvis, Juozas Tučas Linksmutis, Stepas Giedrikas Girietis, Robertas Tučas Barzdyla, Danielius Ruželė, Vladas Butėnas Vanagėlis, Bronius Miškinis Dovilė, Emilija Lujanienė Martišėlis, Bronius Miškinis, Alfonsas Valentėlis Bankininkas

TRIMITO BŪRYS

Petras Deveikis *Skirmantas*, Vincas Grinkus *Kariūnas*, Feliksas Totorius *Gabriukas*

Guli: Jokūbas Gritėnas *Poetas*, Juozas Gauranskis *Kupriukas*. Klūpo: Stasys Kulikauskas *Putinas*, Juozas Mūžas *Klevas*, Vincas Grinkus *Kariūnas*, Ipolitas Lukoševičius *Baublys*, Kazys Sidikauskas *Daktaras*. Stovi: Petras Deveikis *Skirmantas*, Juozas Skirdikauskas *Perkūnas*, Feliksas Totoris *Gabriūnas*, Stasys Gauranskis *Bernas*, Jokūbas Petraitis *Gaspadorius*, Jonas Deveikis *Stulmergis*, Apolinaras Klioris *Aras*

BRONIAUS JAKUBONIO *STIKLO* BŪRYS

Stiklo būrys. Sėdi: Sakalas, Vladas Šuminskas Pedia. Antroje eilėje: Plechavičius, Stiklas

Stiklo būrys. Klūpo: Bijūnas, Sakalas, Vladas Šuminskas Pedia. Stovi: Plechavičius, Papuošalas, Ripka, Bronius Jakubonis Stiklas, Nemunas, Jokeris

Stiklo būrys: Vaclovas Varnas Jokeris, Vladas Šuminskas Pedia, Edvardas Miliukas Bijūnas, Stasys Pariokas Plechavičius, Bronius Jakubonis Stiklas, Steponas Zalagėnas Ripka, Alfonsas Tušas Papuošalas, Kazimieras Tušas Nemunas, Stasys Našlėnas Sakalas

Stiklo būrys: Bronius Jakubonis Stiklas, Stasys Pariokas Plechavičius, Steponas Zalagėnas Ripka, Alfonsas Tušas Papuošalas, Kazimieras Tušas Nemunas, Edvardas Miliukas Bijūnas, Vladas Šuminskas Pedia, Stasys Našlėnas Sakalas, Vaclovas Varnas Jokeris

Stiklo būrys: Steponas Zalagėnas Ripka, Stasys Pariokas Plechavičius, Alfonsas Tušas Papuošalas, Vladas Šuminskas Pedia

Stiklo būrys: Stasys Pariokas Plechavičius, Kazimieras Tušas Nemunas, Edvardas Miliukas Bijūnas, Steponas Zalagėnas Ripka, Vaclovas Varnas Jokeris

Stiklo būrys poilsio metu

Partizanų stovykla

Stiklo būrys: Jeronimas Mulevičius Verpetas, Petras Sinkevičius Ažuolas, Petras Girčiausias Garvežys

Stiklo būrys

Stiklo būrys. Pirmoje eilėje: Aitvaras, nežinomas, Uosis, Klajūnas, nežinomas. Stovi: Radvila, Sakalas, Žygandas, Vygandas, Stiklas, Lieknietis, Saugiukas

Stiklo būrys poilsio metu

Stiklo būrio partizanai. Pirmoje eilėje: Alfonsas Tušas Papuošalas, Antanas Ripka, Vaclovas Varnas Jokeris. Stovi: Stasys Paliokas Plechavičius, Meilius Bijūnas, Bronius Jakubonis Stiklas, Stasys Našlėnas Sakalas, Vladas Šuminskas Pedia, Kazimieras Tušas Nemunas

Stiklo būrio partizanai. Pirmoje eilėje: nežinomas, Vladas Šuminskas Pedia. Stovi: nežinomas, Bronius Jakubonis Stiklas

Stiklo būrio partizanai. Pirmoje eilėje: nežinomas, Vytėnis, nežinomas. Penkta iš kairės stovi Apolonija Mackėlaitė

IŠNIEKINTI NUŽUDYTŲ PARTIZANŲ KŪNAI

Brolių Povilo ir Broniaus Mataičių kūnai, 1947 m.

Žuvusių Pavasario būrio partizanų: Kazio Mickevičiaus *Kaziuko*, Antano Mačiulio *Drugio*, Ipolito Mulevičiaus *Verpeto Pavasario*, Emilijos Dailidėnaitės, Jurgio Dailidėno kūnai

Petro Kulaičio kūnas, 1949 m. (Pašėtės kaimas)

Jono Blusio ir Jeronimo Miliausko kūnai, 1949 m.

Stasio Gėgžnos *Vilko kūnas* (Būdu kaimas), 1950 m.

PARTIZANŲ GINKLAI

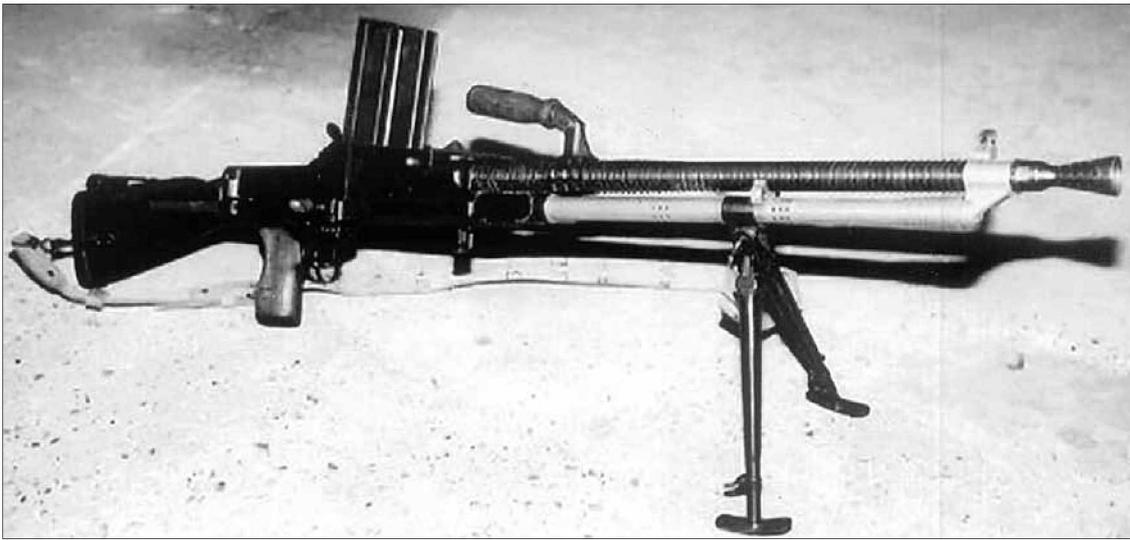
Rusiškas automatas PPŠ

Vokiškas kulkosvaidis MG 34

Rusiškas šautuvas SVT

Kulkosvaidis „Brno“ (MG 26)

Vokiškas automatas MP „Schmeisser“

Vokiškas kulkosvaidis MG 42

Rusiškas kulkosvaidis RPD

Vokiškas pistoletas „Luger Parabelum“

PARTIZANŲ ATSIŠAUKIMAI

Į KAIMŲ GYVENTOJUS

Broliai! Kruvinasis tironas daugeliui iš jūsų atėmė žemę. Suvėk jės netekus, nes bado šmėkla kasdien artėja. Dabar bruka jums ginklus, norėdami panaudoti kovai prieš savo tautiečius: prisidėti prie trėrimų vykdymo, apgrobti savo brolius, atiminėjant gyvulius, dalyvaujant kėlimuose ir t.t. Priešas gąsdina, esą: laisvės kovotojai partizanai keršys už įstojimą į kolchozą. Netikėkite! Tai melas. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis niekada nekovojo ir nekovo prieš savo brolius. Kovą vedama prieš kolchozų organizatorius, bet ne prieš tuos, kurie buvo prievarta į juos suvaryti ar išrinkti į kolchozo valdybą. Laisvės kovotojų tikslas lieka ir toliau lengvinti savo tautiečių kančias: skatinti vienybę, organizuoti paramą kaliniams ir tremtiniams, kovoti su savo tautos išgamomis, – šnipais ir visokio plauko okupacinės valdžios pataikūnais.

Bolševizmo dienos baigiasi. Matydami, kad stiprėjančio Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio savomis priemonėmis užgniaužti nebeįstengs, griebiasi klastos priemonių, norėdami pastatyti brolių prieš brolių.

Ginklų neimkite! Gana žydberniais tapusių, lietuvių vardą suriekinusių istrėbitelių. Jie pardavė Tėvynę už Judo grašius, išbraukė save iš lietuvių tautos narių tarpo ir amžiams užsitarnavo niekinga išdaviko vardą. Nesutepkite savo rankų vergiją mums atnešusio bolševiko ginklais. Prievarta jų niekam neįbruks ir už neėmimą nesodins kalėjiman, nei trems Sibiran.

Griežtai išspėjame, kad ginklą paėmusius LLKS baus mirties bausme. Taip pat primename, kad LLKS nešiama atsakomybės už gyvybę kartu su priešų apginkluotais asmenimis esančių, kai bus vykdomas priešų apginkluotų asmenų baudimas.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDIS

BRANGIŲ SAVO GIMTAJĄ K A L B ą

Kiekvienas lietuvis, myledamas savo tėvyną ir trogšdamas jos laisvės turi mylėti ir jos kalbą. Klėba nemėgėjimas ar jos neavartojimas prieš visus svetintisaučius, kurių šie metu pas mus netrūksta, o taipogi ir prieš okupantus pareidme savo pilnvališkumą.

Pasitaiko mūsų tautiečių gora i mokančius lietuvių kalbos, bet mūsų kur nors i jataisga pradeda kalbėti rusų kalba, kai tuo tarpu, jis pats ir istaigoj sedintieji lietuviiai ar lietuvių tautos išgamos. Kas tesupranta rusų kalbos. Tai.. pogi nemaži i pasitaiko mūsų tautoje išaigimiečių kurie sa ve vadina "lenkais", n ešėbrins itai, kad jų protėviai buvo grynai lietuviiai. Paprastai, jie ston giesi savo vaikams skiepyti lenkiškumą ir nemoko jų visai lietuvių kalbos. Pasitaiko, pas tokius lietuvių tautos išaigimiečius nueiti ir istu vos Laisvės Kovotojams. Užkalbinus juos lietuviškai, klaususis, lyg būtų iš medžio iškritę, galvoja, kad kalba kokis ne.. suprantama arabų kalba. Irgi nepaslapstis, kad mūsų tautie.. šių buvo ir nepriklaus ozybės laikais, kuris pilnai mokėjo lietuviškai kalbėti ir nusistengdavo jos išmokti. Jis tikėjo, kad Lietuva būdama na ša valstybė, nepuįjėge staisipirti gzie prieš Lenkiją, kuri buvo pagrobusi lietuvių tautos širdį.. Vilnių ir visą laiką ty koje ją paįią užgrobti. Tuomet, jis būdama "lenkais" galėtų būti lietuvių pavergėjais.

o et, neseniai, buna pavyzdys parodė, kad "didžioji" Lenkija paksiau buvo sunaikinta, negu "mažoji" Lietuva ir daugmas lietuvių priešų, kurie džiaugėsi lietuvių tautos nelaine, kad koje Lietuvoje prieglaudos.

Tasesitiki, lietuvių tautos išgamos, kad antą kartą pasi.. kartos panaši klastingą suvalkių sutartis ir abgaulinga būdu Lietuva bus okupuota Lenkijos. Viena kartą lietuviiai buvo apgeuti vieno likimo ir bendro tikslo siekėšios tautos.. Lenkijos, ir liko visam laikui pamoko. Išeityje lietuviiai bus atsargūs: visomet turis savo tautos prisikelimo saugyboje ir pamaš suvalkių sutartį bus pa sirusę sutikti.

Todėl mes, lietuviiai, stenkims patys išmokti lietuviškai kalbėti, išmokykime savo vaikus, stenkims jiems įskiepyti tavyms meilę, kad nepadarytume gedos mūsų, dydvirikišai gim.. siems tėvyms laisvę ir nepriklausomybę protėviams.

Žinoma, kas daugiau kalbų mokasi, tuo yra geriau, bet svar.. biusiait reikia išmokti savo tautos kalbą, mes tautos kalban ai lenkiai yra jos kalba. Jei Kur neavartojva jos kalba, tai ten ir nepripašystama tauta. Žėiki, vyriausiu tautos lenkių, vyriausia jos vėliava yra jos kalba. Jeigu kūsia kur kalba, tai kūsia ten ir tauta. Todėl nusnostaim, kad lietuvių tautos pavergėjai stengiasi kas daugiau par įvairias mokyklas moky.. ti rusų ka lbas.

Kas šeko, per tardymą, pastebėi tokį atsitikimą. Lietuvis enkavidistas i lietuvių kalbėjo rusiškai, o šis atsakinėjo lietuviškai. Enkavidistas nereėjo priversti lietuvi kalbėti rusi.. kai, bet šis kalbėjo tik lietuviškai i, tuo priverite ir enkava.. diatą kalbėti lietuviškai. Taiį tarykite ir jūs, jei juno Lietu voje ka lbus rusiškai ar lenkiškai i išmat nepasidubeti perga leįimui, bet stengtis pa šiam, pargalėti.

Jeigi ka lbutų jus koks šion pareigūnas, kuris nemoka visai lietuviškai, o jūne būtinai reikia su juo susikalbėti, tuomet, ką padaryti, reikia kalbėti tokia kalba, kokis galėtumėt susikal.. bėti. Kitaip juk negalė tumėt vie mas antro suprasti.

nebliekinė te, kad jūsų kalbos mesapranta okupantai. Jei mesapra.. tai laikys vektėjumė tiktai kalbant su okupan.. tais, bet taipogi ir su lietuvių tautos išaigimiečiais kokis visada lietuviškai kalbėti. Sakerai daro tie, kurie griebsiai tuojan kalbėti svetina kalba. Tegu visi tie, kurie gyvena mūsų tėvynę išmoksta lietuviškai kalbėti.

Taip kas, lietuviiai, turėtum daryti i dranginti savo gimtąją kalbą, jeigu norime savo tėvyną prikelti.

R o d r i g a s

T A U T I E Č I A I !

Jausdamas nebetolimą galą, žiaurusis okupantas stengiasi kiek galėdamas pakirsti ir visiškai sunaikinti mūsų Laisvės Kovos Sąjūdį. Neįstengdamas to pasiekti jėga, griebiasi klastos - provokacinių priemonių.

Įspėjame visus Laisvės Kovos remėjus ir visus tuos, kurie vienokiu ar kitokiu būdu bendradarbiauja su partizanais, neišsileisti į jokiais kalbas su nepažįstamais, kad ir kažką kalbančiais, kad ir labiausiai tautiškais ženklais išsipuošusiais asmenimis.

Šiuo metu okupantas ramių gyventojų išprovokavimui naudoja specialius MVD bei MGB dalinius. Jų pasirodymo tenka laukti kiekvienoje apylinkėje, kiekvienu metu. Šių dalinių tikslas pavaizduoti partizanus, įvairiomis apgaulės priemonėmis įtikinti pilietį ir, išgavus iš jo visas partizanus liečiančias paslaptis, jį patį likviduoti bei išstremti į bolševikiškąją katorgą.

Tad dar kartą įspėjame: neišsiaiškinus su partizanais ir negavus jų užtikrinimo su jokiais ginkluotais ar neginkluotais nepažįstamais asmenimis neturėti jokių reikalų ir juos pastebėjus, tuojais pranešti partizanų vadovų bei.

Brangūs Tautiečiai! A t s a r g u m o ir dar kartą a t s a r g u m o , kitaip nukentėsite patys ir pakenksite savo broliams - Laisvės Kovos Sąjūdžio nariams.

Tesudūžta kruvinojo tirono klastą į vieningą ir atsargiai vedamą mūsų kovą!

Skaitykite mūsų spaudą ir elkitės pagal jos nurodymus, tad išvengsite aukų!

L I E T U V O S P A R T I Z A N A I

Į L I E T U V Ų S M O K Y T O J U S

Jūsų atsakingas tautos jaunimo auklėtojų darbas šiuo ypatingai sunkiu Lietuvai momentu, yra nepaprastai reikšmingas tautos ateičiai. Jūsų rankose būsiosios kartos pasaulėžiūros suformavimas, nenuostabu, kad Tėvynės pavergėjai tam skiria rimtą dėmesį ir nesigaili pastangų bei spaudimo priemonių iškiepti moksleiviams savo pražūtingas pažiūras. Mokytojai yra viso to perteikėjai jaunoms, dar besiformuojančioms sieloms. Čia viskas priklauso nuo jų aktyvumo, nes mokytojo žodis mokiniui visagalys.

Būdami sunkią išsilaisvinimo kovą vedančios tautos dalimi, mokytojai privalo prisidėti prie bendrų pastangų slopinant priešo siekimą Lietuvius tautą paversti bevalių vergų minia.

Tvirtai tikime, kad kiekvienas Tėvynę mylintis lietuvis mokytojas ras galimybių ir priemonių, nepakenkdamas savo asmens saugumui, palaikyti jiems patikėtų moksleivių sielose Tėvynės meilę, neves pionierių ir komjaunimo organizavimo propagandos ir kiekviena proga palyginimų, apysakų pavidale ar kitokiis būdais žadins juose neapykantą Tėvynės pavergėjams. Tai padaryti inteligentui niekada nebus sunku, jei tik jo norai ir siekimai nesutampa su piktomis priešų užmačiomis.

Šio darbo vaisiai turės milžiniškos reikšmės Lietuvos gyvenime, nes dabartiniai moksleiviai išaugs į įvairių sričių tautos darbuotojus, išsinešdami iš mokyklos suolo suformuotą, mokytojų jiems idiegtą pasaulėžiūrą.

Tik Tėvynės išdavikai gali nekreipti dėmesio į šį rimtą reikalą, o su tokiais mokytojais Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis pasielgs kaip su priešui dirbančiais išgamomis, kaip pasielgė su mokytojų varda su niekinusiais.

Lietuvos jaunimo nuodytojai tenesitiki pasigailėjimo, nes šiuo metu bausmės išvengusieji turės atsakyti prieš atsikūrusios nepriklausomos Lietuvos teisumą.

Tad į kovą už sveiką, tautiškai susipratusį Lietuvos jaunimą, už būsimos kartos išgelbėjimą nuo mirtį nešančių korunizmo nuodų!

L I E T U V O S L A I S V Ė S K O V O S S A J Ū D I S

XI

127

... G Š
.....

Visuomenės būklė moralinė patenkinama. Š. m. rugsėjo mėn. 25 d., Krakų valsč., Pašūsvio apyl., burlio - kams siaučiant, pas vieną pilietį buvo išauktas mitingas, kuriame vertė ūkininkus rašyti į kooperaciją. Da vietos gyventojai, lojalūs Tarybų valdžiai /šnipai/, pareiškė viešai visiems susirinkusiems, kad jie nori rašyti į kolchozą. Tuomet kolchozo organizatoriai pareikalavo susirinkimo dalyvius rašyti į kolchozą, nes priešingu atveju nepasirašiusieji bus iškelti kitar gyventi, o jų ūkiai bus įjungti į kolchozą. Ūkininkai parodė sąmoningumą ir į kolchozą nesirašė.

e. A U V p.

l.e. AUŠINŠKŲ p.

Š A L I N K O L C H O Z U S '

Išpėjimo "Kolchozų reikalų" ne paklausių išgamų baudimas prasidėjo. Kurie nepaklausė žodžio - susilaukė veiksmų.

Kam brangi gyvybė, meskite prieš Tautą išdavikišką kolchozų organizatorių darbą.

Ūkininkai! Jei visi v i e - n i n g a i priešinsitės, okupantas neištengs jūsų į kolchozus suvaryti.

Šalin kolchozų organizatorius!

LAISVĖS KOVOS SAJŪDIS

V A Š

... K . V . .

9 I

206

Komunistai užsimejo iki ateinančio pavasario suvaryti ūkininkus į kolchozus. Pirmieji kaimai agitatorių, atvykusių iš apskrities miestų, kurie rėšia tų reikalų susirinkimus - mitingus. Tačiau gyventojai daugumoje prisilaikė savosios nuomonės ir į kolchozus nesirašė. Bolševikai griebiasi kitokių priemonių. Pradedama dienomis plėšikauti pas daugiau pasiturinčius ūkininkus. Kad užmaskavus bent dalinai plėšimą, apkrovė gyventojus mokesčiais. didesniais

Į LIETUVIŲ TAUTOS IŠDAVIKUS

Laisvosios pasaulio tautos geležiniu unijų žiedu baigia apjuosti revoliucijų pagalba pasaulį užvaldyti siekiančią Tarybų Sąjungą. Karas neišvengiamas ir visiškai čia pat. Kas jį laimės, - gali pasakyti kiekvienas vaikas. Laikas pagalvoti Tėvynės išdavikams, ką jie gaus už savo darbus, kai atominės bombos įbauginti "nenugalimosios herojai" atsuks nugaras Berlynui ir Kaunui? Klausimas labai opus ir vertas rimto apsvaistymo.

Kaip su Hitleriu nepasislėpė jo planų vykdytojai, - nepasislėps ir Stalino bernai, nes nėra žemėje vietos, kuri priglaustų žmonijos presi - kaltėlius.

Gerai išidėmėkite Tėvynę ir sąžinę pardavusieji Lietuvos judai: Į Marsą ar kitą planetą neišskrisite. Visur jus surasim ir tinkamai nubausim. Jei ne mes, tai mūsų kovos tęsėjai, kuriais bus kiekvienas ginklą valdyti galintis lietuvis. Ateina jūsų triumfo dienų pabaiga. Kol dar nevēlu, siūlome pagalvoti... Rinkitės raudonojo Niurnbergo kaltinamųjų suolą ir kartuves, arba, jei rankų dar nesate sutepę brolių krauju - įrodykite, kad esate verti pasigailėjimo, stodami į kovą prieš okupantą. Į savo eiles jūsų nebekviešiame. Tai jau praeities dalykas, kuomet, deja, nepasinaudojote. Dabar jūsų grįžimo prie tautos kamieno kelias turi eiti per priešų la - vonus, gelbstint tautiečius nuo kalėjimo, Sibiro, ūkininkus nuo kėlchozų, nubuožinimų, duoklių.

Gi brolių krauju rankas susitepusiųjų likimas apgailėtinas. Šią dėmę galėtų nuplauti tik priešų kraujas, o galimybė sušvelninti užtarnautą bausmę yra: sabotuoti tautos naikinimo pastangas, kelti netvarką priešų eilėse, nevykdyti viršininkų įsakymų ir kiekviena proga atsukti ir pana - doti ginklą prieš juos, nes jie grįš iš kur atėję, o tauta pareikalaus iš jūsų už nusikaltimus atsiskaitymo.

Tad, negaišdami nė dienos pradėkite atgailos želią. Nepraleiskite pas - kutinės galimybės sušvelninti arba atpirkti užpelnytą bausmę. Kai pra - sidės kryžiaus žygis prieš komunizmą ir lietuvių tauta pakils nusimesti vergijos pančių, - jums kelias atgal bus uždarytas. Tada negelbės nė ge - riausi darbai, nes atsiskaitymo laikas bus atėjęs.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDIS

Į TAVE, LIETUVAITE.

Vis dažniau baltai besipuošianti žemė ima pra - našauti, kad ateinanti jau pas mus baltoji vieš - niā - žiema. O ji iš tikro jau nebetoli ir ne - trukus savo šaltomis replėmis sukauštys visa, kas gyva. Ir vargas tam gyviui, kuris prieš ją jaučia si beginklis.

M i e l a s e s u t e. Tavo broliai veda žūt - būtinę kovą su tėvynės pavergėjais, o tu, sesute, irgi turi prisidėti prie šios kovos laimėjimo. Ne šautuvu skirta tau kovoti. Tau skirta ginkluo - ti savo brolius partizanus tokiomis ginklais, ku - rie stiprina juos kovoje, saugo juos nuo gantos žiaurumų, kelia kovos dvasią. Ir šią paskirtį tu garbingai vykdei ir tebevykdai. Tavo rankų dar - beliai, išmarginti lietuviškumu dvelkiančiais raštais, ne vieną partizaną saugojo nuo žvarbių rudens vėjų ir žiaurių žiemos šalčių, kėlė dar didesnę pasiryžimą kovoti ir laimėti.

B r a n g i, s e s u t e, l i e t u v a i t e. Ir šią žiemą, tikinės, ištiesi savo broliams pa - galbos ranką. Paskirk valandėlę laiko ir savo mikliais įpratusiais pirštais numargink tai, kas juos dengtų šią žiemą nuo šalčių bei pūgų. O jie tave, tikėk, aplankys tikrai, ir tu turėsi proga juos apdovanuoti. Už tai jie tau neliks skolin - gi: vieną dieną savo žaliame rūtelių daržely pa - matysi linksmą, pražydusią laisvę.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDIS

Nuorašas

L I E T U V I !

Dar kartą palietė Dievo rykštė mūsų mieląją Tėvynę. Vėl rieda ilgiausi ešalonai į pasaulio pragarą - Sibirą prikiršti mūsų brolių ir sesių lietuvių, motinų ir nekaltų kūdikių klyksmas ir ašaros maišėsi su grištanciu ir tėviškę pavasario paukščių balsais. Vėl apie 200 000 lietuvių atplėsta nuo savo Tėvynės gimtosios Lietuvos - Marijos žemės širdies.

Ar buvo kada Lietuvos istorijoje tokie laikai? Ne. Baudžiasios laikais dvarininkas išmainydavo žmogų į šunį, bet tai buvo pavieni atsitikimai. Užplakdavo rykštėmis, bet tokių kankinių skaičių galima išreikšti triženkliais skaičiais. Atiduodavo į raktutus, į tą patį Sibirą, bet tai buvo dešimtyės atsitikimų. Dabar visa Lietuva skendėja ašarų ir kraujo upeliuose.

Turimomis žiniomis Paleckis su savo sebrais davęs pažadą naujam Atilai - Stalinui iš Lietuvos ištremti 70 nuosimčių gyventojų.

Todėl, brangus broliau, reikia tikėtis, kad tokių pat vežimų bus ir dar bus toli, kol ant šios žmonijos rykštės - bolševikų nekris Dievo prakeikimas ir sunaikins tą nuodingąją pragarosėklį.

Šie metai daugiau negu bet kurie praėjusieji, panašūs į karo tuo pačiu ir bolševizmo sunaikinimo visame pasaulyje, metus.

Atlinto paktas Europos Karinis Stabas, apie 150 amerikiečių strateginių bazių aplinkui Sov. Sąjungą, komunistų spaudimas visuose Vakarų valstybėse, numatomas ramiojo vandenyno karinis paktas, Amerikoje Kerenskio vadovaujama ruskaja Osvoboditel'naja organizacija (Rusijos išlaisvinimo org.), Vokietijos sunkiosios pramonės ir galinę armijos atkūrimas, ir daugelis kitų faktų byloja apie pasiruošimą greitam sunaikinimui bolševizmo - tuo pačiu daugelio milijonų žmonių išlaisvinimui iš kruvinosios tironijos, iš pragaro nasrų.

K i e l i e t u v i a i, nepasitikėkite nė vienu bolševikų pareigūnų, nesidukite vežami šalčio ir bado mirčiai. B e k i t e ir slėptis visomis galimomis ~~pratumėmis~~ progomis. Daugelis mūsų tautiečių buvo apvilti, kurie patikėjo raudonųjų pareigūnų pažadams - esą jie pranešą apie ruošiamąją vežimą, ar užtarsią, kad nevežtų. Tie žmonės buvo pirmieji išvežti.

Siame vajuje pastebėta, kad ypatingas dėmesys buvo kreipiamas į jaunimą, vaikus ir net vežamos nieščios moterys. Tikslas aiškus - sunaikinti tautą, kad neliktų iš ko ji atsigauntų ir nebūtų kas už ją keršija savo žudikam.

Vienas aukštats tos tremimo operacijos pareigūnas išsireiškia: - Seniai ir čia numirs, svarbu priaugančioji karta ir jaunimas.

Daugeliui pavyko išvengti ešalono - pabėgo. Kol paaiškės tolimesnė bolševikų taktika, kreipiuosi į visus likusius geros valios žmones: Jūsų pareiga padėti pabėgėliams. Jūs turite duoti jiems maisto, rūbų ir padėti slėptis. Kad nejaustų tos pareigos ar išduotų besilapstantį - bus baudžiama m i r t i m i.

Partizanų daliniam išakau: visomis aplinkybėmis padėti pabėgėliams. Esant reikalui, asmenis, kurie neturi kitos išeities, priimti į partizanų būrius.

Jei pasitaikytų asmenų, kurie slėptų pabėgėlių ar išvežtųjų turta, tikslu jį pasisavinti ir negražintų pabėgėliams ar neišsiųstų iš tremtiesiems - taikyti tą patį straipsnį, kaip vagims - juos sušaudant.

(pas)žygaudas

Vyčio Apygautos Vadas

Girėnai, 1949 m. kovo mėn. 30. d.

Nuorašas tikras. MAV. ad j

BROLIAI LIETUVIAI,

Lietuvi, štai prisitartino taip komunistų garbinama gegužės pirmoji. Pasikartos jau šinoma komedija. Suvaryti varu žmonės su raudonomis vėliavėmis, padėtos šuklais ir "didžiųjų mokytojų" paveikalais, neva iškilmingai išeis švęsti savo didžiąją "išlaisvinimo šventę" iš buržuazinės vergijos. Apisėdėję agitatoriai įrodinėja, kad gero mums dėvė stalinio saulė, kaip kyla mūsų krašto kultūra, to krašto, kuris pirmu metu buvo taip "atsilikęs" ir "badaujęs". Šios šventės proga, norime ir mes pasidailinti keilomis mintimis, kurių nepasakys mitinguose agitatoriai.

Jau senai visi tarybiniai laikraščiai trimituoja apie pavasario sėją. Tikrai ji mums yra aktuali. Kininke ir naujakury, tavo pareiga apsėti turima žemės plotą, taip kad neliktų neužsėtos nė vienos žemės pėdos. Berliu piasime tik sau. Šį kartą įber tas į dirvą grūdus bus tikrai jūsų. Užteks okupantams ništi mūsų duona. Lietuvi, jė tavo broli, kaimynas neturi darbo jėgos ar sėklių, užsėti savo turimai žemelei, tu turi jam padėti. Naujakury, gavęs žemės, tu nors darbo jėgą padėk tam, iš kurio tu ją gavai. Kinok viena, tos žemės, kurią tau dėvė Tarybų valdžia, tu n e t u r i. Tu t u r e s i t a žemę, kurią tau duos LAISVA LIETUVA. O ji tikrai tau duos, jei būsi jos vertas. Tad vieningai į sėjos darbą. Pasidalinkite turima darbo jėgą ir paskutiniu plūgu.

Pirmenama visoms milicininkams, istribitelisams, kad išstoimo terminas /iki pav. landžio 15 d./ pasibaigė. Ir kad atsiskaitymo valanda artėja, dalinkite likę priešų eilėse. Ar jums dar neužtenka to kraujo ir ašarų vermsės, kuri praktikuojama ant jūsų galvų? Pagalvokite...

Komuniste, pasitik savo Gegužės pirmąją, nors ir VKP/b/istorija rankose ir tiki kiek nori savo "mokytojų" neklaidingumą, tačiau Tauta tiki, kad tu šią šventę čia šventi paskutinį kartą. Pašok prie Tautos mirties duobės, kol dar nevelu, nes jau brėžiama šviesi ir tiek ilgai laukta laisvė. TEGYVUOJA LAISVA IR NEPRIKLIAUSOMA LIETUVA.

1945. IV. 30.

LLA V ANAGAI
Apylinkės Stabas.

Broliai ir sesės
Lietuviai!

Mūsų visų bendra šeima - lietuvių tautą vėl palietė skaudus smugis. Gegužės mėn. 20-23 d.d. bolševikų įvykdytas masinis žmonių išvežimas savo mastu prašoko visas jų iki šiol Lietuvoje atliktas panašias piktadarybes. Išvežta tūkstančiai nieko nekaltų šeimų vien už tai, kad jos buvo lietuviškos ir mylėjo savo Tėvynę. Tūkstančiai sodybų liko tuščios tam, kad okupantas lengviau galėtų įgyvendinti savo parazitiską kolchozų santvarką.

Mūsų tautos kūne padaryta didelė ir gili žaizda. Bet, kaip sužeistas karys, kol dar turi jėgų, nemeta ginklo, o dar įnirtingiau kaujasi su priešu, taip ir mes neturime bejėgiškai nuleisti rankų, vergiškai pasiduoti okupanto užmačioms ir tapti aklu jo įgeidžių vykdymo įrankiu.

Žaizda mums padaryta, tiesa, gili, bet nemirstama. Nuslopinę širdį veriantį skausmą, ir sukandę dantis, sugniaužę kumštis, mes pasiryžkime visas savo jėgas skirti kovai su šiuo kruvinuoju Maskvos režimu, kovai dėl mūsų Tėvynės laisvės ir nepriklausomybės.

Kuo galėdami, remkime lietuvių laisvės kovos sąjūdį, remkime partizanus, pirmuose linijuose kovojančius už mūsų, mūsų tautos ir mūsų krašto, interesus. Budriai sekime priešo agentus, šnipus ir kitus pardsidavėlius. Atsiminkime, kad tai jie, kuriems turime dėkoti už mūsų brolių kraują, kančias ir ašaras. Demaskuokite šiuos niekšus ir išgamus, kad jie niekur negalėtų išvengti užsipelnytos bausmės.

Bolševikai, norėdami pateisinti savo žvėrišką darbą, šiuo metu skleidžia propagandą, esą išvežami tik tie asmenys, kurie turi ryšius su "buržuaziniu nacionalistų" gaujomis, remia tuos "banditus", vienu žodžiu, rengia kontrrevoliuciją. Tai akiplėšiškiausias melas. Prisiminkime gyventojų deportacijas 1941 metais, kai Lietuvoje ginkluoto pasipriešinimo okupantams veik nebuvo. Pažvelkime į mūsų kaimyninę Latviją, kur partizaninis judėjimas tebėra užuomazgos stadijoje, tačiau gyventojų per paskutinį vežimą išvežta žymiai daugiau, negu pas mus. Pažiūrėkime taip pat į savo kraštą: ten, kur žmonės vieningi, kur nėra šnipų bei pardsidavėlių, arba jie išnaikinti, ten ir išvežamųjų asmenų

skaičius žymiai mažesnis. Gi ten, kur šnipai, maldėjai ir kitokie išgamus nevaržomai, lyg neravėjamos piktolės, bujoja, kur nėra kas su dalgiu patraukia per šias plačias išsikerojusias usnis ir dilgeles, ten žmonės, tos piktolės, dažnai parodo savo aštrius dilgius, kaip jos kad parodė per paskutinį žmonių išvežimą. Išvada iš to aiški:

Tylia resignacija ar vien pasyviu pasipriešinimu mes savo buklės nepagerinsim. Į smugį turi būti atsakyta smugiu. Į priešo spaudimą mes atsakysime tolygiu spaudimu. Kai vyksta lemtinga kova, negali būti nuosalių žiurovų. Visi iki vieno - kas ginklu rankoje, kas materialine parama kovotojams, kas žinių teikimui - turime įsijungti į šią kovą, kovą prieš okupantą, kovą su vietiniais pardsidavėliais ir išgamomis, kovą už tai, kad galėtume likti savo tėvų žemėje veikliai atgimstančiam laisvam ir nepriklausomam gyvenimui.

-----!-----

BIS
1948.VI.9.
Nr.

.....

Šį atsisaukimą padauginti ir išplatinti gyventojų tarpe.
Išplatintų atsisaukimų egz. skaičių pranešti BIS.

BISInSkV

Nuorašas

L i e t u v e,

Mes kalbame visada, kada pradeda puliuoti atviros tautos žaizdos. Mes protestuojame visada, kada priešas stengiasi ikalti į nukryžuatą tautos kūną dar vieną vinių, arba kada savieji lyg užrištomis akimis žmogystos, akilai lenda į pražūtis nasrus, stumdami ten ir Tėvynę. Negalima tylėti ir tada, kada matoma kaip daromos vis naujes žaizdos Tėvynės kūne, kaip matoma kur eina saujelė apjakelių Maskvos bernų, paskui save vedami tik mažumą išsigimėlių. Mes nekalbame apie tą mažumą tačiau žinoma, kad bleges pavyzdys greičiau traukia, todėl ir reikia kalbėti.

Kalbėsime skaudžia tema apie tave, Lietuvene mergaite, ar moteris, apie tave, kuri už kelius rublius pardavinėjai save atėjūnui szijatui rusui, kruvinam enkavedistui ar savam šuneliui milicininkui. Tu ir esi tautos gėda kuri šaukiasi į dangų keršto. Lietuvene, jie mindo tave Tėvynę, jos teises, o tu leidi mindyti jiems savo kūną. Nejaugi visos taurios Lietuvos moterys mirė su Kunig. Margiu Pilipuose, ar su kunigiene Gražina keves lauke? Nejaugi dabartinės Lietuvos glėbesčiuojasi su vakar dienos priešais? Visos tos, kurioms malonūs komisarai glėbiai žinokite, kad jūs glėbisčiuojate tuos, kurie dar neseniai Kražiuose, Rataikuose ir kitur, valkieje už plaukų jūsų motinas, žudė tėvus ir brolius. Neužmirškite, kad jūs bučiuojate dar kruvinas rankenis Muravjevo Kerike ainus, kurie ir dabar tebesišviečia per mūsų kraštą sau kelią gaisrais ir žymai jį lavonais. Palais-tuvaujanti moteris, tekiata visos tautos gėda ant tavo galvos. Tu būsi viena iš liūdny palaių, liūdimaių besileidžiančios Kremlius saulės.

Visos mergaitės ir moteris Lietuvos, mes kviečiame sukštumeje išleikyti Lietuvos moters idealą, o kurias nuėjo kitais keliais, joms jau nebus kelio atgal. Joms jau neturi Tėvynės motinos, bet žiauria teisėja.

Kilnieji Lietuvene, jei tave gyslose take Gražinos kraujas, tu kilk į didį darbą už tautos garbę L a i s v a L i e t u v a .

1945.V.20.

LLA VANAGAI

Apyliakės Stabas.

Nuorašas tikras:
1949.12.14.

MASV

PARTIZANŲ SPAUDA

Atiduok Tėvynei, ką privalai!

PRISIKĖLIMO UGNIS

LLKS PRISIKĖLIMO APYGARDOS ORGANAS

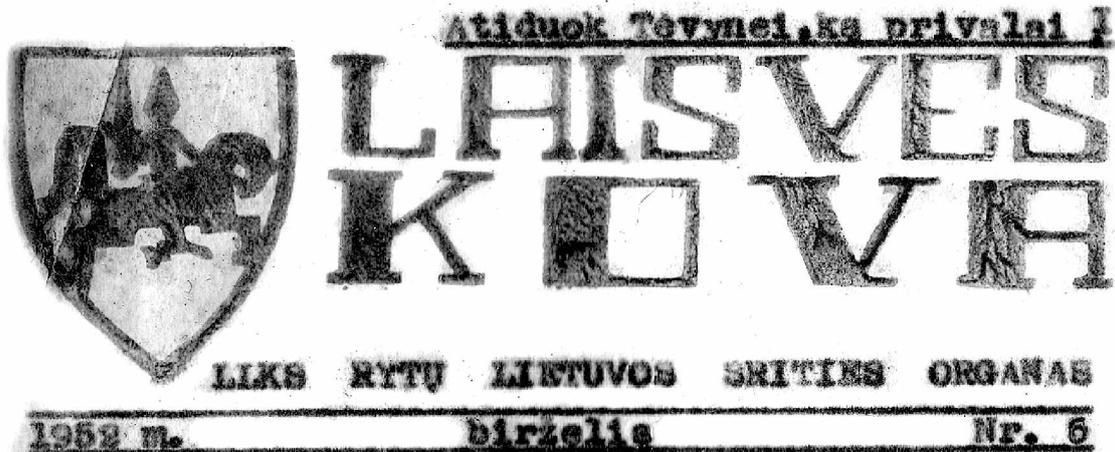
1952 rugpjūtis № 2 (23)

Išdavikams

Esamoji tarptautinė padėtis yra tokia aiški ir tiek daug mūsų iškankintai tautai teikianti vilčių, jog sveikam maistančiam lietuviui ne galvon neateina mintis, kad šiuo metu gali dar atsirasti tokių nelaimingųjų mūsų tautiečių, tokių apjakiųjų, kurie pasišautų eiti išvien ne tik su Lietuvos, bet su viso pasaulio, su visos žmonijos priešu — Maskvos komunistais. Mums visiems žiauriaus, necivilizuoto engėjo nukamuotems atrodo, kad jau šiuo metu nieko iš lietuvių neatsiras tą, kas įvygdytų išdavystę. Mūsų tautos ateitis jau aiški, beliko tik išsivadavimo laiko klausimas. Deja, liūdni faktai rodo priešingai... Štai neseniai pakaunej žuvo du laisvės kovotojai, partizanai, išuoti ūkininko, pas kurį jie dienavojo. O argi vienintelė visoje Lietuvoje šiuo metu įvygdyta niekšybė? Ir argi ji paskutinė?

— Lietuvi, išdavike. Taigi, lietuvi. Juk ir tu esi lietuvis, ir tu kadaise buvai mažytis, tavo širdelė buvo šauni, o mintys tyros. Tu begiodavai pievomis savo gimtosios žemės, kurią dabar išdavei, ir skyrei gėytes. Tavo motina žiūredavo į tave meilės kupinomis akimis ir būdavo laiminga. Juk ir tu, kaip ir visi, turi motiną, Lietuvę, kuri, jei dar gyva, ne kartą jau prakeikė tave. O kiek ji ukėjosi iš tavęs! Kiek kartų ji su tavo tėvu, žiūredama į tave, svajojo, kad iš tavęs užaugs kažkas gero, kažkas kilnus, naudingo jems patems ir visam kraštui... Kodėl, kodėl tu šitaip padarei? Jei tave būtų girde gyvųjų nuodais, jei būtumei mišes diėzais, siksnosparniais, tai neiektų stebėtis, kad tavo kraujuje tiek klasiškos ir pasauliškumo. O argi tave motina ne ta pačia Lietuvos laukų duona maitino, argi ne tuo pačiu pienu tave gindė, kad tu kitoks, negu vis?

Taip, tautiet, tu visiskai kitoks, negu visi kiti lietuviai. Atlikęs savo nieksnąją darbą, patsai išsibrauker iš lietuvių tautos tarpo. Tu nukydai į kerą ir kuno niekadosis nebeugijžtama ir kuris veda tik į prarają. Kad tautai tu nereikalingas, tai ji išsivaduos iš savo ilgametčio jungo, tada ji pasijaures tavimi labiau už mus. Lietuviams tu nors ir išsigimėlis, bet mūsas-is, o jems kas tu toks? Jų tautos prispaudėjo, tu u budelijo šlykštus panalikas.

R. K o v a s

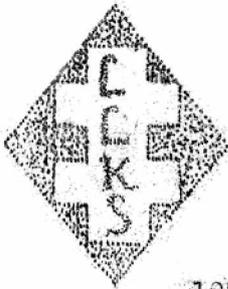
FEDERALINĖ VOKIETIJA ĮŽENGE Į LAISVŲJŲ TAUTŲ BENDRUOMENĖ

Pagal vadinamąją kontraktinę sutartį, kuri šiu metų gegužės mėnesio gale buvo pasirašyta Bonoje tarp Federalinės Vokietijos iš vienos pusės ir tarp JAV, Anglijos ir Prancūzijos iš kitos pusės, užbaigiama septyneris metus trukusi okupacija ir Federalinei Vokietijai, nors dar su tam tikrais apribojimais, grąžinamas valstybinis suverenumas. Tas susitarimas Federalinei Vokietijai pavadoja tikrąją taikos sutartį, kurios šiuo metu nebuvo galima pasirašyti dėl sovietų užimtos pozicijos.

Pagal minimą sutartį Federalinė Vokietija veikia, kaip laisva, nepriklausoma valstybė, išskyrus tik tuos atvejus, kai grės pavojus jos demokratiškai santvarkai, kai ji atsidurs užpuolime ir kai eis reikalas apie abiejų Vokietijos dalių sujungimą. Visus tais atsitikimais iškilusius klausimus Federalinė Vokietija turės spręsti, tik bendrai susitarus su sąjungininkais.

Pagal kontraktinę sutartį sąjungininkų kariuomenė Federalinėj Vokietijojej pasilieka ir toliau. Tik dabar ji nebesiskaito okupacine kariuomene, o sąjungine, kurios tikslas ginti Vokietiją ir visą laisvąją Europą nuo bolševizmo grėsmės.

Paryžiuoj pasirašyti susitarimai lyg ir visi-

LAUKĖTAIČIAI K O V A

Atiduok Tėvynei, ką privalai!

LEIDĖIA RYTŲ LIETUVĄ

1952 m. liepos mėn.

Nr.1 /-/

KREMLIAUS POLITIKŲ TRAGEDIJA

Pasibaigus antrajam pasauliniam karui, politinėj arenoj viena priešais kita sustojo dvi savo prigintim visiškai priešingos sistemos: Vakarų demokratija ir Maskvos bolševizmas. Nors šias abi sistemas karas buvo laikinai sujungęs, tačiau jos abi gerai juto savo mirtinę priešingumą ir žinojo, kad jom abiem sunku sutilpti viename pasaulyje. Todėl, vos pasibaigus karui, šios abi sistemos pradėjo tarpusavio varžybas, stengdamosios kuo labiau sustiprinti savo pajėgumą.

Bolševikai praėjusio karo metu laimėjo šymią dalį Europos. Be to, karas leido jiems stipriai pastatyti savo koją Tolinuosiuose Rytuose. Karo metu išaugo Maskvos karinė jėga. Be to, bolševikų propaganda karo metu Vakaruose turėjo didesnę pasisekimą, negu kada nors. Bolševikai degė nekantrumu pasinaudoti tomis pirmenybėmis tikėdami, kad karas bus suvisas prielaidas realizuoti jų pasaulinei revoliucijai.

Šejo pasaulama politika. Pirmiausia baisiausiu teroru sovietinio bolševikinio režimo buvo užgrobtuose kraštuose. Laisvąsias Europos valstybes ji puolė, ardydama jas iš vidaus per sau paklusnias ir kai kuriuose Vakarų kraštuose /Prancūzijoje, Italijoje/ labai skaitlingas kompartijas. Vietomis buvo provokuojami net pilietiniai karai /Graikijoje/. Pačią didžiąją ofensyvą bolševikai pradėjo Tol. Rytuose, kur jiems pasisekė parblokti milžinišką Kinijos valstybę.

Kai kas galvojo, kad Vakarai, nerasdami kito kelio susitvarkyti su bolševikais, greitai laiku griebtės ginklo jėgos. Bet Vakarai to daryti nesisiryžo. Mat, Vakarų valstybės tam buvo dyviskai neparuoštos, o kai kurios jų /Prancūzija, Italija/ buvo visai perėstos bolševizmo įtakos.

Matydami, kad perėina į puolamą politiką, Vakarai perėjo į gyvimą ir, apskaičiuotai veikdami, pirmiausia pasiryžo išaušti patį pagrindinį Maskvos ginklą - jos propagandą ir tuč pačiu dvosiškai paruošti demokratinius kraštus prieš bolševizmą.

Tokiu būdu pokarinėse tarpusavio rungtynėse išryškėjo du priešingi metodai, kuriais abi besivaržančios stovyklos siekė savo galybės padidinti. Komunistai savo siekimus rėmė tik ginklo jėga. Jų išpūstoji propaganda, kaip dangus nuo pragaro, skyrėsi nuo jų konkrečių veiksmų. Todėl nors ir pasiekė šymių teritorinių laimėjimų ir iš paviršiaus apibolševikinę užgrobtuosius kraštus, bolševikai sukėlė baisiausią neapykantą sau ir savo paverstuose kraštuose ir laisvajame pasaulyje. Remiamas tik nuogo ginklo jėga, visas bolševikų galybės pastatas tapo panašus į namą pastatytą ant smėlio: iš paviršiaus jis atrodė didelis, bet iš pagrindų yra visai silpnas.

Demokratija gi ėmėsi visai priešingo metodo. Ji pirmiausia pasiryžo gražiuoju laimėti žmonių ir tautų palankumą ir panašu įrodyti pasau -

STRIBAI

„Liaudies gynėjai“

Pagirių stribai

Stribai

Taujėnų valsčiaus valdžia

Stribai

LITERATŪROS SĄRAŠAS

- Meškauskas I. *Kraupūs žodžiai* I dalis, *Kraupūs žodžiai* II dalis, 1996 m.
- Šimėnas A. *Bolševizmo byla*, 2002 m.
- Šimėnas A. *Kovoje dėl Lietuvos laisvės*, 1998 m.
- Kaunietis R. *Aukštaitijos partizanų prisiminimai* I knyga II dalis, 1998 m.
- Kasparas K. *Lietuvos karas*, 1999 m.
- Kaunietis R. *Aukštaitijos partizanų prisiminimai* IV dalis
- Gaškaitė N., Kuodytė D., Kašėta A., Ulevičius B. *Lietuvos partizanai 1944–1953*, 1996 m.
- Gaškaitė N. *Pasipriešinimo istorija 1944–1953 m.*
- Gaškaitė-Žemaitienė N. *Partizanai apie pasaulį ir save*, 1998 m.
- Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas MVD–MGB dokumentuose 1944–1953*, 1996 m.
- Kineckaitė-Liaugelienė M. *Jaunystė ir rezistencija*
- Strazdas K. *Ukmergės krašto Laisvės kovų kelias*, 2006 m.
- Abromavičius S. *Partizanų motinos*, 2010 m.
- Laisvės kovų archyvas Nr. 10, 22, 43
- Grinius K. *Partizanų kovos Lietuvoje*, 1990 m.
- Daumantas J. *Partizanai*, 1990 m.
- Zimkuvienė A. *Jaškonių kaimas XX a. pirmoje puseje*, 2004 m.
- Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro partizanų vardiniai sąrašai
- Kaunietis R. *Aukštaitijos partizanų prisiminimai* III dalis, 2001 m.
- Iš internetinių puslapių
- Kėdainių Krašto muziejaus fondai
- Genocido aukų muziejaus fondai
- Kauno miesto muziejaus rezistencijos ir tremties skyriaus fondai
- Ypatingojo archyvo fondai
- Ukmergės krašto muziejaus fondai
- Bloznelis M., Dambrauskas J. Lankstinukas 1914–1947 m.

Slivinskas Vaclovas

SI-27 Partizaninis judėjimas vidurio Lietuvoje: monografija / Vaclovas Slivinskas. – Kėdainiai: Spaudvita 2012. – 144 p.: iliustr.

ISBN 978-9955-637-80-6

Knyga skiriama atminimui tų, kuriems Tėvynės laisvė buvo aukščiausias idealas. Davę priesaiką Lietuvai jos nesulaužė, žuvo, bet netapo okupantų tarnais.

UDK355.42(474.5)(091)

Išleido ir spausdino UAB „Spaudvita“
Radvilų g. 16, Kėdainiai, tel. (8 347) 60 711
www.spaudvita.lt, el. p. spaudvita@centras.lt
Tiražas 600 egz. Užsakymas Nr. 40